

Sešli svého Ducha, Hospodine, a obnovíš tvář země.

Kopule Letnic baziliky sv. Marka v Benátkách. *Peregrinatio ad Loca Sanctitatis et Historiae*, Venezia, Itálie, 29.6.2018.

„NECHŤ TOTO SVATÉ BIŘMOVÁNÍ JE PRO KAŽDÉHO Z VÁS POČÁTKEM VELKÉHO DOBRODRUŽSTVÍ, KTERÉ VÁS STÁLE BLÍŽ A BLÍŽ PŘIVÁDÍ KE KRISTU ... BUĎTE JEŽÍŠOVI, STEJNĚ JAKO ON JE VÁS.“ (z homilie Giovanniho kard. Coppy při biřmování).
„LUDMILO ANEŽKO, PŘIJMI PEČEŤ DARU DUCHA SVATÉHO“, slavnost Seslání Ducha svatého, Pustiměř, 14. září 1997.

**SALVE RITA VAS AMORIS, SPONSA CHRISTI DOLOROSA, TU DE SPINIS SALVATORIS
PULCHRA NASCERIS UT ROSA.** (ZDRÁVAS, RITO, LÁSKY SCHRÁNO, CHOTI KRISTA BOLESTNÁ,
CO RŮŽE KRÁSNÁ, Z TRNU SPASITELE ZROZENÁ). Slova na portále baziliky sv. Rity. Foto: relikviář sv. Rity,
Peregrinatio In Honorem Apostolorum Gentium Slavorum, 28. 6. 2019, Cascia, Umbrie, Itálie.

AUXILIUM CHRISTIANORUM, ORA PRO NOBIS - POMOCNICE KŘEŠŤANŮ, ORODUJ ZA NÁS.

Poutníci v bazilice Panny Marie, Pomocnice křesťanů v Turíně,
Peregrinatio ad Loca Amoris quo maior nullus ita splendet, 22.6.2015, Torino, Itálie.

V TĚCH DNECH SE MARIA VYDALA NA CESTU A SPĚCHALA DO JEDNOHO JUDSKÉHO MĚSTA V HORÁCH.

Mozaika na vnější stěně baziliky Navštívení v Ain Karim (foto Jaroslava Navláčilová).

„POŽEHNANÁ TY MEZI ŽENAMI A POŽEHNANÝ PLOD ŽIVOTA TVÉHO! JAK JSEM SI ZASLOUŽILA, ŽE MATKA MÉHO PÁNA PŘIŠLA KE MNĚ?“. Poutníci v rodišti sv. Jana Křtitele. *Peregrinatio ad Fontes Salutis*, 3.3.2013, Izrael.

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE – 31. KVĚTNA 2026

Chvályhodný a svrchovaně velebený navěky.

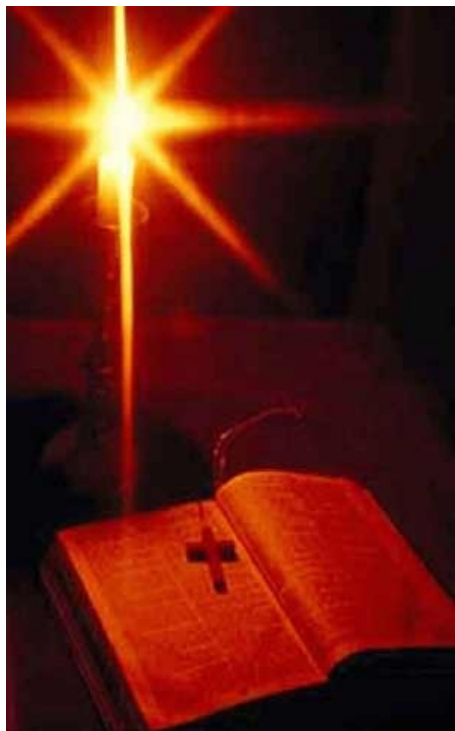

INTERIÉR BAZILIKY SV. MARKA V BENÁTKÁCH. *Peregrinatio ad Loca Sanctitatis et Historiae*, Venezia, Itálie, 29.6.2018.

„TAK BŮH MILOVAL SVĚT, ŽE DAL SVÉHO JEDNOROZENÉHO SYNA, ABY ŽÁDNÝ, KDO V NĚHO VĚŘÍ, NEZAHYNUL, ALE MĚL ŽIVOT VĚČNÝ“. Presbytář baziliky Santa Croce ve Florencii, *Peregrinatio In Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, Firenze, Itálie, 10. července 2019.

LITURGICKÉ TEXTY SLAVNOSTI SESLÁNÍ DUCHA SVATÉHO

1. ČTENÍ – SKT 2,1-11

Čtení ze Skutků apoštolů.

Nastal den Letnic a všichni byli společně pohromadě. Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přizene silný vítr, a naplnil celý dům, kde se zdržovali. A ukázaly se jim jazyky jako z ohně, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden. Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali. V Jeruzalémě bydleli zbožní židé ze všech možných národů pod nebem. Když se ten zvuk ozval, hodně lidí se sběhlo a byli ohromeni, protože každý z nich je slyšel, jak mluví jeho vlastní řečí. Žasli, divili se a říkali: „Ti, co tak mluví, nejsou to všichni Galilejci? Jak to tedy, že každý z nás slyší svou mateřštinu? My Parthové, Médové, Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judska a Kappadokie, Pontu a Asie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a lybijského kraje u Kyrény, my, kteří jsme připutovali z Říma, židé i proselyté, Kréťané i Arabové: slyšíme, jak

našimi jazyky hlásají velké Boží skutky.“

ŽALM 104

Veleb, duše má, Hospodina! – Hospodine, můj Bože, jsi nadmíru velký! – Jak četná jsou tvá díla, Hospodine! – Země je plná tvého tvorstva. Hynou, když vezmeš jim život, – a vracejí se do svého prachu. – Když sešleš svého ducha, jsou stvořeni, – a obnovuješ tvář země. Necht' věčně trvá Hospodinova sláva, – ať se Hospodin těší ze svého díla! – Kéž se mu líbí má píseň: – má radost bude v Hospodinu.

2. ČTENÍ – 1 KOR 12,3B-7.12-13

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři! Jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: „Ježíš je Pán.“ Dary jsou sice rozmanité, ale je pouze jeden Duch. A jsou rozličné služby, ale je pouze jeden Pán. A jsou různé mimořádné síly, ale je pouze jeden Bůh. On to všechno ve všech působí. Ty projevy Ducha jsou však dány každému k tomu, aby mohl být užitečný. Jako tělo je pouze jedno, i když má mnoho údů; ale všechny údy těla, přestože je jich mnoho, tvoří dohromady jediné tělo, tak je tomu také u Krista. Neboť my všichni jsme byli pokřtěni jedním Duchem v jedno tělo – ať už jsme židé nebo pohané, otroci nebo svobodní – všichni jsme byli napojeni jedním Duchem.

EVANGELIUM – JAN 20,19-23

Slova svatého evangelia podle Jana.

Navečer prvního dne v týdnu přišel Ježíš tam, kde byli učedníci. Ze strachu před židy měli dveře zavřeny. Stanul mezi nimi a řekl: „Pokoj vám!“ Po těch slovech jim ukázal ruce a bok. Když učedníci viděli Pána, zaradovali se. Znovu jim řekl: „Pokoj vám! Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.“ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“

Sešli svého Ducha, Hospodine, a obnovíš tvář země.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, v síle Ducha svatého máme jistotu, že naše modlitba bude vyslyšena. Vyprosme si na Zmrtvýchvstalém hojnost darů Ducha: **L: PŘIJĎ, DUCHU SVATÝ.**

● Prosme za Církev, aby jako Pánovo Tělo rostla v jednotě i s ohledem na různost darů, charizmat a služeb.

● Prosme za děti, které letos poprvé přistoupí k eucharistickému stolu, aby je Duch svatý proměňoval v tajemství Boží slávy, jako proměňuje chléb a víno v Kristovu přítomnost.

● Prosme Ducha svatého – Smířitele v rozbroji, ať inspiruje ochotu k dialogu, zvláště na Blízkém východě, zastaví ruskou válku proti Ukrajině a posilní v naději ukrajinské uprchlíky a jejich rodiny.

● Modleme se, aby se všichni, od velkých producentů až po malé spotřebitele, zavázali k zamezení plýtvání potravinami a k zajištění toho, aby každý člověk měl přístup ke kvalitní výživě.

● Modleme se, aby lidé v našem okolí, jimž nechybí Bůh ani církev, zakusili mimořádný Boží dotek a milost obrácení.

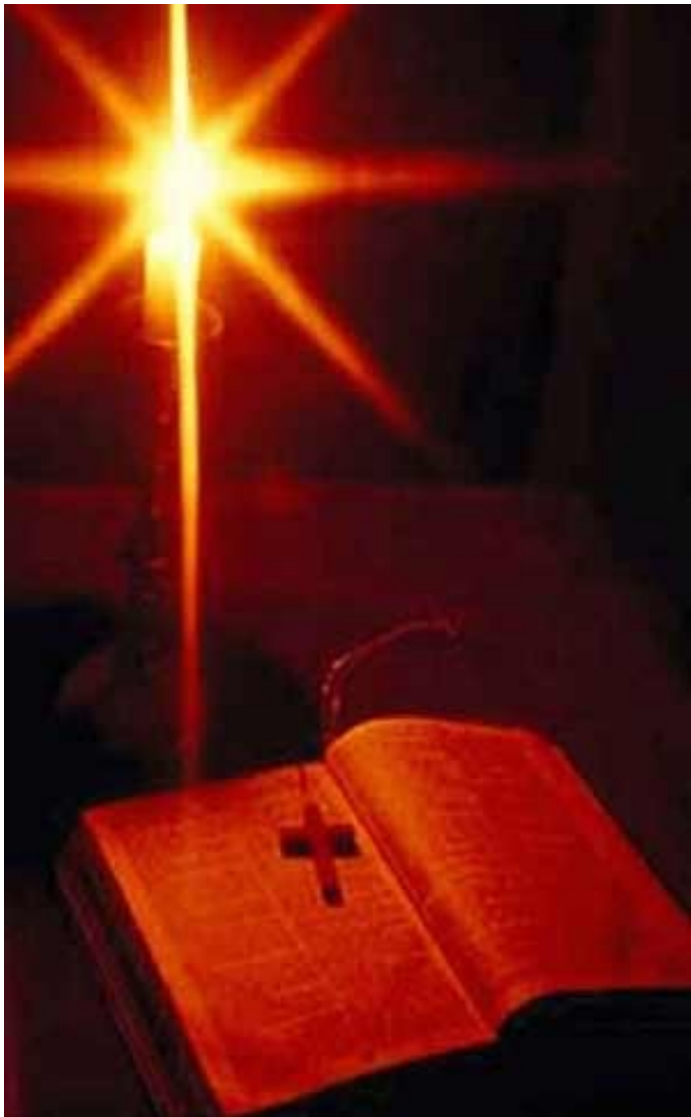
● Prosme Ducha Svatého - Osvětitele, ať osvětluje smýšlení občanské společnosti v naší vlasti, aby kráčela po cestě pravdy.

● Prosme za všechny věrné zemřelé, ať ve světle Ducha pravdy patří na tvou slávu.

K: Duch svatý, jenž z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků, ať nás skrze Pána Ježíše uvádí do společenství s Otcem a učiní naše modlitby hodnými jeho milosrdné lásky. Skrze Krista našeho Pána.

L: Amen.

LITURGICKÉ TEXTY SLAVNOSTI NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

1. ČTENÍ – EX 34,4B-6.8-9

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Mojžíš časně ráno vstal a vystoupil na horu Sinaj, jak mu přikázal Hospodin; v ruce měl dvě kamenné desky. Tu sestoupil Hospodin v oblaku, Mojžíš se tam vedle něho postavil a vzýval Hospodinovo jméno. Potom Hospodin prošel kolem něho a zvolal: „Hospodin, Hospodin, Bůh milosrdný a milostivý, shovívavý, velmi laskavý a věrný!“ Mojžíš se rychle vrhl k zemi, klaněl se a řekl: „Pane, jestliže jsem našel u tebe milost, ať jde Pán uprostřed nás. Ano, je to lid tvrdé šije, ale odpušť naši vinu i náš hřích a přijmi nás jako dědictví.“

ŽALM DAN 3,52-56

Požehnaný jsi, Pane, Bože našich otců, O: chvályhodný a svrchovaně velebený navěky. Požehnané je tvé slavné svaté jméno O: a svrchovaně chvályhodné a velebené navěky. Požehnaný jsi ty ve svém svatém slavném chrámě O: a svrchovaně chvályhodný a slavný navěky. Požehnaný jsi ty na svém královském

trůně O: a svrchovaně chvályhodný a velebený navěky. Požehnaný jsi ty, který shlížíš na hlubiny a trůníš na cherubech, O: a svrchovaně chvályhodný a velebený navěky. Požehnaný jsi ty na klenbě nebes O: a velebený a plný slávy navěky.

2. ČTENÍ – 2 KOR 13,11-13

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři, žijte radostně, zdokonalujte se, buďte přístupní napomínání, buďte svorní, žijte v pokoji, a Bůh, dárce lásky a pokoje, bude s vámi. Pozdravujte se navzájem svatým políbením. Pozdravují vás všichni věřící. Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství svatého Ducha s vámi se všemi!

EVANGELIUM – JAN 3,16-18

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl Nikodémovi: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího.“

Chvályhodný a svrchovaně velebený navěky.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, skrze našeho Pána Ježíše Krista máme vírou přístup k naději, neboť Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého. V tomto Duchu prosme:

L: BOŽE, V TROJICI JEDINÝ, VYSLYŠ NÁS.

- Prosme za všechny, kdo byli křtem svatým povoláni do společenství trojjediného Boha, aby svou životní sílu hledali v Bohu a jeho všemohoucnosti.
- Prosme za křesťanské rodiny, aby každodenní modlitbou a četbou Písma svatého poznávaly, že pramenem lásky živého společenství osob je trojjediný Bůh.
- Prosme Trojjediného Boha ať uvede na cestu pravdy všechny, kdo žijí ve lži, ať zastaví ruskou válku proti Ukrajině a posilní v naději ukrajinské uprchlíky a jejich rodiny.
- Prosme za děti, které letos poprvé přistoupí k svátosti smíření a přijmou eucharistii, aby s upřímností připravovaly svá srdce na den Tvého příchodu.
- Na přímluvu Panny Marie, jejíž navštívení u Alžběty dnes slavíme, prosme za občanskou společnost v naší vlasti, ať se stává svědomím pravdy a srdcem pravé služby národu.
- Modleme se, aby lidé v našem okolí, jimž nechybí Bůh ani církve, zakusili mimořádný Boží dotek a milost obrácení.
- Prosme za všechny věrné zemřelé, aby navěky patřili na slávu Trojjediného Boha.

K: Otče, pohled' na tvář svého Syna a přijmi modlitbu této své rodiny, aby posílena darem tvého Ducha byla znamením a prvotinou lidstva, které má účast na trojjedinném tajemství tvé lásky. Skrze Krista našeho Pána.

L: Amen.

KOPULE LETNIC BAZILIKY SV. MARKA V BENÁTKÁCH

Západní kopule baz

iliky sv. Marka - kopule Letnic - je vrcholným dílem benátského mozaikového umění XII. století. Přibližuje událost ze Skutků apoštolů, která však jakkoli byla Ježíšem předpovězena, přichází pro apoštoly znenadání a nečekaně, přetváří jejich životy: událost, nesmírného bohatství, jehož objev a hluboké poznání se nabízí všem křesťanům.

Kopule Letnic nám připomíná, že seslání Ducha svatého uskutečňuje příslib, který dal Ježíš apoštolům při

Poslední večeři - jak čteme v Janově evangeliu: "Já budu prosit Otce a dá vám jiného Přímluvce, aby s vámi zůstal navždy" (*Jan 14,16*); "V onen den poznáte, že já jsem ve svém Otci a vy ve mně jako já ve vás" (*Jan 14,20*); "Ten, kdo mě miluje, zachovává mé slovo a můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek" (*Jan 14,23*). Kopule nám připomíná, že Letnice jsou událostí znovuzrození lidstva: Nejsvětější Trojice si činí příbytek v osobách apoštolů.

Ale kde je na mozaice zobrazena Nejsvětější Trojice? Je vůbec lidsky možné ztvárnit takové tajemství? "Boha nikdo nikdy neviděl": toto tvrzení prologu Janova evangelia měli při tvorbě uměleckých děl na Východě (na rozdíl od Západu) vždy na paměti. Proto se široce uchylovali k symbolice. A tak je tomu i u sv. Marka.

Symbyoly trůnu, knihy a holubice na vrcholu kopule, uprostřed nimbu soustředných kruhů, odkazují na Otce, sedícího na trůně nebes, na Slovo, které se obsaženo v knize evangelia a na Ducha svatého, který otvírá novou fázi lidských dějin a obrazem holubice dává vzpomenout, jak tato přinášeje olivovou ratolest ohlašovala konec potopy a budoucnost života a pokoje.

Z nimbu vycházejí stříbrné paprsky, nesoucí světlo, které sdílí život Nejsvětější Trojice dvanácti apoštolům, nad jejichž hlavami se skví ohnivé jazyky. Tito pak představují nejen apoštoly, ale celé církevní společenství: je zde totiž Pavel vedle Petra, Marek a Lukáš, kteří nepatřili do skupiny Dvanácti a jsou zobrazeni, jak drží viditelně evangelia, která ovšem v době

Letnic ještě nebyla napsána. Nenajdeme tu Pannu Marii, protože ona, jakožto obraz Církve je už přítomna v tomto členitém vyobrazení. Dvanáct apoštolů - napsal sv. Jan Chryzostom (a to, co říká, se v našem případě vztahuje a na všechny údy Církve) - zůstává rovno všem ostatním lidem s jejich vlohami i omezeními lidské přirozenosti, jako ostatní jsou smrtelní; od ostatních je dělí pouze "ohnivý jazyk": dar Ducha svatého, přebývání Nejsvětější Trojice, vztah lásky se třemi božskými osobami, který je třeba žít, prožívat a o něm vydávat svědectví.

Postavy Dvanácti nám z výšin kopule nepřestávají vydávat vlastní svědectví: osm z nich je v dispozici po dvou, ve vzájemném dialogu; čtyři se nedívají ani napravo ani nalevo, ale před sebe. Všichni dohromady nám připomínají dvojí dimenzi Církve.

Především **po dvou**: tak jsou zmiňováni u Matouše: *Jména těch dvanácti apoštolů jsou tato: první Šimon zvaný Petr a jeho bratr Ondřej, Jakub Zebedeův a jeho bratr Jan, Filip a Bartoloměj, Tomáš a celník Matouš, Jakub Alfeův a Tadeáš, Šimon Horlivec a Jidáš Iškariotský, který ho potom zradil.* (Mt 10,2-4), tak i u Marka: *"Ježíš si zavolal svých Dvanáct a začal je posílat po dvou a dával jim moc nad nečistými duchy."* (Mk 6,7); a také ve Skutcích apoštolů: *"A když přišli (zase do města), vystoupili do hořejší místnosti, kde bydleli Petr a Jan, Jakub a Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš, Jakub Alfeův, Šimon Horlivec a Juda, Jakubův (bratr)* (Skt 1,13). Po dvou proto, aby byli věrohodnými svědky toho, co viděli a slyšeli, a aby si mohli vzájemně pomáhat v díle, které mají konat. Kopule nám kromě toho každého z těchto dvou ukazuje v jiném ustrojení a s odlišnými barvami, to znamená, že - jak čteme v

listu Efezanům (4,4-13): "je pouze jeden Duch ..., jeden Pán ..., jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, proniká všechny a je ve všech ..., ale každému z nás byly uděleny duchovní dary v takové míře, v jaké je chtěl Kristus dát", tak určil "jedny za apoštoly, jiné za kazatele mluvící pod vlivem vnuknutí, jiné za misionáře, jiné pak za pastýře a učitele". V Církvi totiž jsou rozmanité duchovní dary a různé služby, ale jsou jednotlivcům dány, aby mohli být užiteční (srv. *IKor 12,4-11*): každý si uchovává sobě vlastní jedinečnost osobnosti, ovšem bez uzavřenosti do sebe sama, ale naopak zůstává v dialogu s druhým. Každý se svým plamenem nad hlavou, jenž symbolizuje dar, kterým Duch svatý - jak napsal Evdokimov - "z 'ty' a 'já' činí 'my'" k obrazu Nejsvětější Trojice, v níž "Jeden se rozpíná v Trojici a Trojice se sbíhá v Jednoho".

Čtyři z Dvanácti se jeví soustředěni na poslání, svěřené celé Církvi a prohlášené v **knize, kterou každý**

z nich drží v ruce, dívá se před sebe. Vybízejí tak všechny členy Církve k jasnému vědomí, že evangelium je třeba stále studovat, naslouchat mu v Církvi a neúnavně je hlásat.

Na této kopuli baziliky sv. Marka překvapí absence jakéhokoli hierarchického uspořádání mezi Dvanácti: všichni se nacházejí na stejné úrovni, bez rozlišení. Jistě, můžeme v této zvláštnosti najít další bod k meditaci: před nekonečnou Boží vznešeností, před jeho láskou, spravedlností, před jeho milosrdenstvím, se nikdo nemůže nadřazovat považovat za výše postaveného než druhý, nikdo si nemůže nechat říkat či druhému říkat 'mistře', 'otče' nebo 'učiteli' (Mt 23,8-10).

Apoštol Petr je na mozaice vyobrazen se svítkem svých listů v dialogu se sv. Pavlem, který má v ruce svazek svých listů. Mezi okenními výklenky kopule již patříme na dovršení první činnosti apoštolů, obnovených Duchem svatým, která se odvíjí až do konce věků. Jsou zde vyobrazeni Izraelité, příslušející - podle Skutků apoštolů - k šestnácti národům, symbolizujícím všechny národy světa: jim patří první Petrovo kázání. Postavy mají své charakteristické národní kroje, čímž se chce říci, že křesťanská víra neničí kultury, ale vtěluje se do každé z nich: jak to vyjadřuje překvapivá reakce: "Slyšíme, jak našimi jazyky hlásají velké Boží skutky" (Skt 2,11b). Také oni jsou rozděleni po dvou: rozmlouvají mezi sebou navzájem; jeden je starý, druhý mladý: symbol předávání evangelia z generaci na generaci.

Už více než tisíc let promlouvají tyto výjevy do srdcí všech, kdo překračují práh baziliky sv. Marka. Nikdy, tak jako v posledních desetiletích, nepromlouvaly k tak mohutnému proudu návštěvníků: miliónům osob ročně. Jako o prvních Letnicích promlouval Petr k těm, kdo zdaleka přišli do Jeruzaléma, tak bazilika sv. Marka je slovem evangelia pro všechny, kdo byt' jen procházejí.

Pustiměřští poutníci před bazilikou sv. Marka v Benátkách, *Peregrinatio ad Limina Apostolorum*, 14. června 2007.

Nejsvětější Trojice

(zamyšlení Tomáše kardinála Špidlíka, S.J. čestného občana Pustiměře)

Před léty jsem na své pouti do Svaté země zabloudil i do starého Hebronu, El Chalil. V muslimanské mešitě nad hrobem Abrahámovým jsem se dal provést jejím strážcem. Protože jsme se přátelsky dohodli, muslim se dal se mnou do náboženské diskuse.

„My mohamedáni jsme jedinými pravými potomky Abrahámovými a věříme, že náš praotec byl první muslim. Na to jsem nic nenamítal, jenom jsem se pokoušel dát tomu tvrzení širší význam, proto jsem dodal: „Jisté je to, že byl Abrahám jeden z těch velikánů lidstva, který je praotcem těch, kdo vyznávají víru v jediného Boha. A proto sem na jeho hrob chodíme i my křesťané“. „Ale ne docela právem, dodal muezzin, vy totiž jste víru v jednoho Boha ztratili, a začali jste úctu Bohů třech, proto

nejste pravými syny Abrahámovými!“

Tak totiž mnozí muslimové chápali křesťanské učení o Nejsvětější Trojici. Ve skutečnosti každé dítě, které se naučilo několik prvních otázek z katechismu už ví, že je jen jeden jediný Bůh, který je ve třech Osobách: Otce, Syna a Ducha svatého. Jak je to možné, to už ovšem přesahuje možnost porozumění nejenom dítěte, ale i učeného bohoslovce, i světce, ba dokonce i rozum andělský. Pravda o Nejsvětější Trojici je totiž tzv. mystériem, tajemstvím víry, která jenom ze zjevení Božího jsou známa lidem. V Písmu svatém čteme od samého počátku, že je jen jeden jediný Bůh. První příkázání Boží nám nařizuje jako židům pod horou Sinaj: V jednoho Boha věriti budeš! Ale v tomtéž Písmu svatém se dočteme dějiny spásy světa, o tom, jak Otec poslal svého jednorozeného Syna k záchraně lidského pokolení a o seslání Ducha svatého. Proto křesťané jsou křtěni, z

výslovného rozkazu Spasitelova, ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého. To jsou tedy fakta, o která se opírá naše víra. Protože však lidský rozum se nedá popřít, protože zjevení nemůže být proti zákonům zdravého úsudku, vždycky se lidé ptali, a právem se ptali, jak je to možné. Jak sloučit tři a jedno. Matematicky bychom to řekli asi tak: Nikdy se tři nebudou rovnat jedné ani jedna třem! – Jak tedy odpovědět na takovou závažnou a věcnou pochybnost? Těžké pravdy si vždycky snažíme přiblížit nějakým obrazem, přirovnáním. Svatí Otcové ospravedlňují toto počínání. Ten, kdo se nemůže podívat přímo do slunka, protože má slabý zrak, má se podívat do vody, ve které se slunko odráží. V odlesku se snadněji pozná forma nebeského tělesa než v plném lesku. Dali se proto teologové do hledání odlesku, obrazu Nejsvětější Trojice. Nebylo ani tak těžké jej najít. Vždyť první a nejkrásnější obraz Boží namaloval sám Stvořitel. Stvořil totiž člověka k obrazu a podobenství svému. Je-li tedy člověk jakýmsi odleskem Boha, je i on jeden a trojí, alespoň v určitém smyslu. Z lidské mysli, která je skryta kdesi v hloubkách srdce, vycházejí myšlenky a slova. Lidské myšlení pak se uskutečňuje silou vůle. Přirovnáme-li lidskou mysl k Otci, pak Syn se podobá slovu zjevujícímu Otce. Duch svatý pak je ona síla, která uskutečňuje a dokončuje dílo spásy, podobá se tedy vůli. Že to není pouhou hrou s pojmy dokazuje ta skutečnost, že sám svatý Jan evangelista nazývá druhou Božskou osobu Slovem: Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha... a Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.

Spisovatelé duchovní našli ještě jiný obraz Nejsvětější Trojice na zemi. Je jím sama církev. Na první pohled se nám to zdá jistě divné. Jak spolu souvisí jednota Boží ve třech Osobách s organizací a životem společnosti zde na zemi. Ale podobnost tu je, dokonce větší než ve všech ostatních obrazech. Abychom ji však odkryli, musíme si

zopakovat několik základních pravd z nauky o Bohu. Bůh je jen jeden jediný. To předpokládá, že v Bohu je jen jedno poznání, jeden rozum, řekli bychom, a jedno chtění, jedna vůle. Osoby však jsou tři. Na zemi je něco podobného v plném slova smyslu nemožné. Jsou-li tři osoby, tři lidé, každý z nich má svůj vlastní rozum a svou vlastní vůli. Proto je to obvykle tak těžké, někdy nemožné, aby se shodli, aby společně jednali. Mluví se velmi často o jednotě a o vzájemné lásce. Řeči a kázání o tom nejsou těžká. Co je svízelné, to je uskutečnění ideálů. Všichni se povzbuzují navzájem: buďme zajedno, táhneme za jeden provaz. Za chvíli však je hádka nebo rozladěnost. Jeden se na věc dívá tak, druhý jinak, každý má svůj rozum a své city, které mu druhý uráží. Dohodnou se někdy lidé doopravdy? Svatý Bazil, který tolik toužil po ideálu jednoty a pořádku, četl s velkým dojetím slova Skutků apoštolských, kde se praví o prvotní církvi v Jeruzalémě, že obec věřících měla jedno srdce a jednu mysl. Bylo to tedy možné. Mnoha lidem se

podářilo shodnout se tak, že stejně mysleli a stejně chtěli. To se stalo tehdy, když Bůh na ně vylil plnost Ducha svatého, když je učinil obrazem svého vnitřního života Božího. Tam v tajemství nebeských hlubin jsou tři Osoby, které mají skutečně jednu mysl a jednu vůli.

Proto tam, kde se Boží život vylije jako milost na zemi, nastává podobný účinek. Lidé se shodnou, dohodnou, jakoby zharmonizují, začnou pracovat pro společný ideál. Uskutečňovat tento obraz Boží, obraz Nejsvětější Trojice na zemi je zvláštním povoláním církve. Tam, kde se to podaří, můžeme být jisti, že Bůh skutečně sestoupil

na zemi. Církevní antifona zpívá: Kde je láska a shoda, tam je Bůh! Tato slova jsou ostatně ohlasem evangelia, které se často vrací ke stejnému námětu: Po tom poznají, že jste moji učedníci, když se budete navzájem milovat, když budete žít ve shodě.

Chápeme nyní, proč je tajemství Nejsvětější Trojice první a základní pravdou křesťanského náboženství. Je to zářivý obraz lidského soužití. Je tu rovnost osob, je tu láska, je svoboda, je tu štěstí, je tu vše, co si člověk může přát. Byli jsme pokřtěni ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého, nyní je povinností křesťana podle této pravdy žít.

Budete jako bohové

(úvaha Tomáše kardinála Špidlíka, S.J., čestného občana Pustiměře)

Do nemocnice přenesli jednoho pacienta z ústavu pro choromyslné. Po několika dnech se ho ptali, jak se tam cítí. Vyslovil se skepticky: „Tu je úplný blázeň. Ty sestry, které mě obsluhují, tvrdí, že jsou z řehole služebnic Božích a že jsou dokonce děti Boží. Ale přítom já, který jsem Bůh Otec, o tom nic nevím.“

Není ostatně jediný, kdo o tom neví anebo s tím nesouhlasí. Skutečnost vztahu mezi Bohem a člověkem je stálý problém náboženství. Každý jej řeší podle svého. Jak jej vidí Bible? Na prvním místě tu můžeme proti sobě postavit dvě trojice textů, které se zdají protikladné. Ta první trojice by se jevila takto: Ježíš byl odsouzen k smrti veleradou starozákonní, protože jako člověk o sobě tvrdil, že je Bůh. I sv. Štěpán, prvomučedník byl ukamenován, protože prohlásil, že vidí Ježíše ve slávě po pravici Otce (Skt 7,56). Nakonec pak při posledním soudu budou lidé odměněni nebo zavrženi podle toho, jestli viděli nebo neviděli Krista Boha ve všech ostatních lidech (Mt 25,31 násl.).

Člověk a nebeský Bůh se tu tedy zásadně sjednocují. Ale postavme proti tomu druhou trojici textů. V ráji se objevuje had pokušitel falešným slibem: Budete jako bohové (Gn 3,5). Po vyhnání z ráje jsou lidé stále pokoušeni udělat své vlastní bohy, modly, které by uctívali. A největší pokušení je dosáhnout nebe svými vlastními lidskými silami, postavit si babylonskou věž, která je začátek všeho zmatku na světě (Gn 11).

Jak tedy máme přistoupit k problému náboženství, jak se dívat na Boha lidskýma očima a myslí? Na prvním místě je jasné, že nemůžeme k otázce přistoupit tak, že vycházíme jenom z člověka, který by toužil po tom, aby se stal bohem. Příslib hada v ráji je svůdný: „Budete jako bohové poznávat dobro i zlo“, tj. budete a sami rozhodovat o tom, co je dobré i zlé. Budete hledět vybudovat si nebe zde na zemi. Člověku tu můžete slíbit jenom krátký pozemský život. Je tedy k řešení lidského problému potřeba vyjít od Boha, přijmout řešení od něho jako milost. To s velkou vervou hájil sv. Augustin proti herezi své doby, proti tzv. Pelagiánům, kteří tvrdili, že člověk má sám v sobě dost síly k tomu, aby své lidské plány uskutečnil. Podle Augustina je naopak velké lidské dobro milost, tj. dobrovolný dar lásky Boží. Ale jak nám může Bůh něco dávat? Nemá nějakou pokladnici mimo sebe. Rozhodne-li se darovat, dá něco ze sebe samého. Tak to učinil už při stvoření. Stvořil člověka jako svůj vlastní obraz. I lidský umělec tvoří obrazy, ale není v pravém slova smyslu jejich otec. Zůstávají jako mrtvý předmět mimo něho. Bůh však je náš otec a my jsme jeho obraz živý, patříme k němu. To, co je živé, roste a svůj život bojuje. Proto i obraz Boží v člověku se musí vyvíjet a růst. Otcové církve ten vývoj vyjadřovali dvěma biblickými termíny: člověk byl stvořen „k obrazu a podobnosti“ (Gn 1,26). Obraz se chápe jakoby začáteční skica, která se pak uskuteční prací, v našem případě napodobením nejdokonalejšího obrazu Božího, kterým je Ježíš Kristus. Tak se postupně doroste k jednotě s Bohem Otcem, aby měl člověk podíl na Boží slávě a hodnotě.

To, co jsme řekli, jsou známé teologické pravdy, které církev po staletí vyznává. Současně však se i ptáme, co znamenají pro praktický život a v jakém smyslu jsou aktuální pro dnešní dobu. Dobře víme, že je hlavní otázka dnešní společnosti ustanovení lidských práv a jejich uzákonění pro celý svět. Vzaly si to za svůj cíl spojené národy. Je to ovšem

snaha ušlechtilá, řekli bychom i svatá. Ale právě proto se k ní připojilo i první pokušení: Budete jako bohové, tj. vy sami si rozhodnete, co je dobré a co je zlé, co lidské právo je a co není. Je-li to právo lidské, pak se k němu musí shodnout všichni lidé, bez rozdílu ras a národů. Je však potřeba právo také uzákonit. Nemá, jak se zdá, do toho co mluvit náboženství. Náboženských vyznání je totiž mnoho a ta se, jak se zdá, nemohou nikdy dohodnout v této základní otázce. Z toho se uzavírá, že musí být stát zásadně laický. Náboženství se ovšem nevylučuje, ale smí se praktikovat jenom v soukromí, nesmí zasahovat do veřejných sociálních vztahů.

Jaké z toho plynou důsledky pro sociální řád? Budou-li lidé poctiví a upřímně smýšlející, dosáhne se spořádaného soužití na zemi. Pro ty, kdo nevěří ve věčný život, by to mělo stačit. Pozemský život není dlouhý a přes všechno dobré úsilí není vždycky šťastný. Přijde např. dlouhá a bolestná nemoc. Má smysl to trápení prodlužovat, není-li žádné další vyhlídky. Už staří stoupcí filosofové přirovnávali takové živení k pobytu v zakouřeném bytě. Dokud je ten kouř snesitelný, sed' klidně. Kdyby to však bylo už nesnesitelné, vyjdi z bytu ven, tj. spáchej sebevraždu! Moderně se to tlumočí v juridickém slovníku takto: k lidským právům patří euthanasie, sebevraždu ti musí umožnit lidským způsobem státní instituce. Je to nelogické? Nezdá se. Lidská přirozenost je smrtelná, proto patří k lidskému životu také právo lidsky zemřít. Tak mluví obhájci zákona euthanasie. Je to řecký výraz, který v překladu značí „dobrou smrt“. Ale jak se k tomu problému postaví křesťan, který věří ve věčný život? Podle Bible není žádná smrt dobrá. Biblický Bůh je Bůh živý, žije a kraluje po všechny věky věků. Smrt je následek hříchu. Je však vykoupěna Kristem. Pro ty, kdo umírají s Kristem a podle jeho prozřetelnosti, je i smrt vstup do života. Sebevražda ovšem není smrt s Kristem. Čím tedy svou úvahu o lidských právech zakončíme? Bez Krista jsou plně neuskutečnitelné. V tzv. laickém státě je ovšem užitečné, aby se lidé dohodli na tom, nač svým přirozeným rozumem stačí ke klidnému soužití v tomto dočasném pozemském životě. S tím každý dobrý křesťan rád spolupracuje. Ale bude se vždycky bránit, kdyby tato práva života dočasného byla formulována tak, že jsou proti právům života, které vyznáváme: „Věřím v hříchů odpuštění, těla vzkříšení a život věčný.“

DOGMATICKÁ KONSTITUCE LUMEN GENTIUM

9. Panna Maria, vzor Církve

(generální audience papeže Lva XIV., náměstí sv. Petra 13. května 2026)

A když přišli (zase do města), vystoupili do hořejší místnosti, kde bydleli Petr a Jan, Jakub a Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš, Jakub Alfeův, Šimon Horlivec a Juda, Jakubův (bratr). Ti všichni jednomyslně setrvali v modlitbách spolu se ženami, s Ježíšovou matkou Marií a s jeho příbuznými. (Skt 1,13-14)

Drazí bratři a sestry, dobré ráno!

II. vatikánský koncil se rozhodl věnovat poslední kapitulu věroučné konstituce o církvi *Lumen gentium* Panně Marii (srv. LG 52–69). Ona je „oslavována jako vynikající a zcela jedinečný člen církve, jako předobraz a dokonalý vzor její víry a lásky“ (LG 53). Tato slova nás zvou k pochopení, jak můžeme v Marii, která působením Svatého Ducha

přijala a zrodila vtěleného Božího Syna, poznat jednak *vzor*, jednak *jedinečného člena* a *matku* celého společenství církve.

Maria se nechala utvářet působením milosti, která v ní došla naplnění, a ve své víře a panenské lásce přijala dar Nejvyššího. Proto je dokonalým *vzorem* toho, k čemu je povolána celá církev: být stvořením Slova Páně a matkou Božích dětí zrozených v poslušnosti vůči jednání Svatého Ducha. Ona je také Věřící s velkým V, v ní se nám představuje dokonalá podoba bezpodmínečného otevření Božím tajemství ve společenství se svatým Božím lidem. Proto je Maria jedinečným *členem* společenství církve. A ona je konečně tou, která rodí syny v Synu, milované ve věčně Milovaném, který přišel k nám. Proto je Maria *matkou* celé církve, která se k ní může obracet s dceřinou důvěrou a s jistotou, že bude vyslechnuta, chráněna a milována.

Mluvíme-li o Panně Marii, mohli bychom všechny tyto charakteristiky vyjádřit zároveň, řekneme-li, že je *ikonickou ženou církve*. Slovem *žena* se vyjevuje historická konkrétnost této mladičké dcery Izraele, jíž bylo dáno prožít mimořádnou zkušenost té, jež se stala matkou Mesiáše. Výraz *ikona* zdůrazňuje, že v ní se uskutečňuje dvojí směřování – sestupu a vzestupu: v ní září jak zcela zdarma dané vyvolení z Boží strany, tak svobodný souhlas víry ze strany její. Proto je Maria ikonickou ženou Tajemství, totiž Božího plánu spásy, který byl načas skryt a v plnosti odhalen v Ježíši Kristu.

Koncil nám zanechal jasné učení o zcela zvláštním postavení vyhrazeném pro Pannu Marii v díle vykoupění (srv. LG 60–62). Připomněl nám, že jediným Prostředníkem spásy je Ježíš Kristus (srv. 1 Tim 2,5–6) a že jeho Nejsvětější Matka „nikterak nezastiňuje ani nezmenšuje toto jediné prostřednictví Kristovo, nýbrž ukazuje jeho sílu“ (LG 60). Zároveň „blahoslavená Panna byla od věčnosti, spolu s vtělením Božího Slova, předurčena za matku Boží“ a „zcela zvláštním způsobem spolupracovala na díle Spasitelově poslušností, vírou, nadějí a vroucí láskou pro obnovení nadpřirozeného života duší. Proto se stala naší matkou v řádu milosti.“ (LG 61)

V Panně Marii se také zrcadlí tajemství církve: v ní nachází Boží lid obraz svého počátku, svého vzoru a své vlasti. V Matce Páně církev kontempluje skutečné tajemství, a to nejen proto, že v ní objevuje vzor panenské víry, mateřské lásky a manželské smlouvy, k níž je sama povolána, ale také a především proto, že v ní rozeznává svůj vlastní archetyp, ideální obraz toho, čím je povolána být.

Jak lze vidět, reflexe Panny Marie v podání konstituce *Lumen gentium* nás učí milovat církev a sloužit v ní naplnění Božího království, které přichází a které se v plnosti uskuteční ve slávě.

Přijměme tedy výzvu, kterou je pro nás tak vznešený vzor – Maria, Panna a Matka, a prosme ji, aby nám svou přímlovou pomáhala odpovědět na otázky, které před nás staví její příklad: prožívám s pokornou a činnou vírou svou příslušnost k církvi? Poznávám v ní společenství smlouvy, kterou mi Bůh daroval, abych odpověděl na jeho nekonečnou lásku? Cítím se být živou součástí církve, v poslušnosti vůči pastýřům ustanoveným Bohem? Hledím na Marii jako na vzor, jedinečného člena a matku církve, prosím ji, aby mi pomohla být věrným uředníkem jejího Syna?

Bratři a sestry, Duch Svatý, který sestoupil na Marii a kterého vzýváme s pokorou a důvěrou, ať nám dá prožívat v plnosti tyto podivuhodné skutečnosti. A když jsme se takto zahloubali do konstituce *Lumen gentium*, prosme Svatou Pannu, ať pro nás získá tento dar: ať v nás všech roste láska ke svaté matce církvi. Tak ať se stane!

*„Slyšte Slovo, vyšlé od Boha, Slovo, jež krmí lidské duše,
Slovo, jež sílí srdce i rozum, Slovo, jež vede k poznání Boha“
(Proglas, č. 24–27)*

LITURGICKÉ MEZIDOBÍ

S TOMÁŠEM KARDINÁLEM ŠPIDLÍKEM, S.J., *čestným občanem Pustiměře*

a

P. FRANTIŠKEM BENÍČKEM

PONDĚLÍ - 25. KVĚTNA 2026 - PANNA MARIA, MATKA CÍRKVE

U Ježíšova kříže stála jeho matka, příbuzná jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: „Ženo, to je tvůj syn.“ Potom řekl učedníkovi: „To je tvá matka.“ A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě. Potom, když Ježíš věděl, že už je všechno dokonáno, řekl ještě: „Žízním.“ Tak se mělo splnit Písmo. Stála tam nádoba plná octa. Nasadili tedy na yzop houbu naplněnou octem a podali mu ji k ústům. Když Ježíš přijal ocet, řekl: „Dokonáno je!“ Pak sklonil hlavu a skončil. Protože byl den příprav, takže mrtvá těla nesměla zůstat na kříži přes sobotu – tu sobotu totiž byl velký svátek – požádali židé Piláta, aby byly ukřižovaným přerazeny nohy a aby byli sňati. Přišli tedy vojáci a přerazili kosti prvním i druhému, kteří s ním byli ukřižováni. Když však přišli k Ježíšovi, viděli, že už je mrtvý. Proto mu kosti nepřerazili, ale jeden z vojáků mu kopím probodl bok a hned vyšla krev a voda. (Jan 19,25-34)

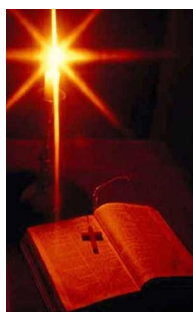
Titul "Maria - Matka církve" se může zdát nový. Polští biskupové se na II. Vatikánském sněmu přičinili o to, aby se mu dostalo úředního potvrzení. Ale v mariologii, jak poznamenává VI. Losský, úřední církev následuje jenom to, v čem ji křesťanský lid už dávno předešel. Dá se říci, že jsou všechna mariánská dogmata typicky církevní, z víry církve. Mariánská úcta tedy vyrostla z kořenů církve, proto na ní lid tolik lpí. Ale v tradici se stala současně Maria symbolem církve samé. Víme, že si to těžko dovedou představit ti, kdo mají na mysli jenom právní instituce, rozdělení na diecéze, vatikánské úřady. Vzpomínáme si sice, jak na mariologickém kongresu v Římě, už před vícero lety, hájil jeden nadšený jurista, že je Panna Maria patronkou kanonického práva, protože je ochránkyní církve. Potlesk byl velký, protože v nudné atmosféře kongresů každá taková perlička potěší. Víme ovšem, že je církev v hloubce bytí něco daleko víc než jenom právní struktura. Je to lidstvo, které je pod vlivem Ducha svatého. Světci jsou ti, kteří mají jeho milost. Kněží jsou ti, kteří silou Ducha sv. odpouštějí hříchy, ožívují svátostmi mystické tělo Kristovo. Maria z Ducha

svatého počala a zrodila Krista, dala Slovu Boha lidskou podobu. Církev dává lidskou podobu a strukturu Duchu svatého. Tuto podobnost Bohorodičky s církví vyčteme i ve známých typech mariánských obrazů. Jeden z nejstarších, připisovaný i legendárně sv. Lukáši, se jmenuje řecky *Hodigitria*, Ukazovatelka cesty. Na levé ruce drží vtěleného Božího Syna, který žehná a pravou rukou na něj ukazuje, jakoby chtěla říci. On je cesta, pravda a život (srov. Jn 14,6). Toho typu je i obraz Panny Marie Sněžné v Římě, kterým je inspirována i velehradská Matka jednoty. I církev má tuto funkci: ukazovat lidem Krista, který je cesta, pravda a život. Je "znamením mezi národy". Ukazuje Ježíše svým učením, svými dokumenty, spisy. Ideální by ovšem bylo, kdyby jej ukazovala i svým životem jako Maria. Proto je Matka Boží nedostižný příklad kněžím, biskupům. Laici se ovšem nevyklučují. I oni jsou církev, i oni tedy mají funkci ukazovat na Krista dětem, bližním, slovy i skutky. Legendárního původu je také obraz, který se dodnes vyskytuje na křesťanském východě. Spojuje se se svátkem uvedení do chrámu Panny Marie. Podle apokryfních vypravování přivedli sv. Joachim a sv. Anna Marii jako děvčátko do chrámu, aby ji tam zasvětili službě svatého místa. Nemělo to být ostatně ani daleko, protože jeruzalémská tradice ukazuje dnes kostel sv. Anny, který by měl stát na místě jejího domu, docela nedaleko od místa chrámu. V biblické souvislosti si sice nedovedeme dobře představit, co by malé děvče v chrámu dělalo. Ale ikona, která odpovídá apokryfům, má příhodnou odpověď. Maria tkala a vyšívala chrámovou oponu, která zahalovala svatostánek. Na některých obrazech zvěstování ji anděl přistihne právě při této typicky dívčí práci. Jde ovšem o legendu. Ale staré legendy vznikaly z nutnosti vyjádřit symbolicky dogmatické pravdy. Chrámová opona zahalovala svaté místo, které si zvolil za svůj příbytek na zemi Hospodin Bůh nebeských zástupů. Origenes vysvětluje chrámovou oponu symbolicky jako Tělo Krista, které zahalovalo a přitom bylo příbytek jeho božství. Ježíšův obličej byl lidský, ale za ním se skrýval pohled Boha samého. Malé děvče Maria, která podle apokryfů tká a vyšívá chrámovou oponu, je symbol té, která má brzy nato tkát lidské tělo Božímu slovu. Dnes pak, jak věříme, Duch Boží má svůj příbytek mezi námi. Církev je opona, která jej zahaluje. Všecko, co tu vidíme, je lidské: papež je člověk, biskupové, kněží i laici jsou lidé, lidské formy má liturgie, lidské jsou struktury právní a administrativní. Ale za nimi, jako za oponou, cítíme přítomnost Ducha sv. Jaká je tato Boží přítomnost? Je pravá. Ale přesto není úplná. Kdyby byla úplná, zablýskla by v plné slávě tak, jak to bude na konci věků. Občas se setkáváme se svatými, o kterých se dá říci, že kdo se setkal s nimi, setkal se s Kristem. Ale v denním životě jsme daleko od ideálu. Duch sv. působí, když kněz na oltáři proměňuje chleba a víno v tělo a krev Páně. Ale není vždycky z Ducha sv. to, co kněz v denním životě mluví a jak jedná. Děti mají poslouchat rodiče a vidět v nich obraz Boha samého. Vtipně však prohodil rozumný dospělý syn, který vedl opilého otce domů: "To si, Pane Bože, ten svůj obraz dáváš někdy nepovedeně malovat". Tato žertovná poznámka vyjadřuje jak pietní shovívavost ke slabosti otcově, tak i hlubokou dogmatickou pravdu. Boží obraz v církvi, tj. v konkrétních lidech, skutečně je, ale je nedokreslený, neúplný, nevyčištěný. Teologové říkají, že církev svolává Ducha sv. ve formě neustálého vzývání, *epiklese*, modlitby, aby přišel a doplňoval to, nač lidské síly nestačí. Není proto divu, že vidí symbol církve i v obraze Panny Marie, kterému Slované říkají "*znamenie*". Představuje Bohorodičku modlící se s rozpjatýma rukama. Typu "*orans*" známého z katakomb a na prsou má v disku, kotouči, paténě, podobu stejně se modlícího Krista. Modlí se tedy spolu s Kristem, aby sestoupil Duch svatý na církev, zdokonalil ji, očistil, posvětil, posílil. Mariina modlitba je silná. Teologové nazývají

Bohorodičku "*omnipotentia orans*", modlí se všemohoucnost. Starý titul nazývá Marii "záštita křesťanského lidu" a jedna z nejstarších mariánských modliteb, dochovaná na egyptském papyru, je "Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží rodičko". Ve slovanském východním obřadu se slaví zvláštní svátek "*pokrov*", spojený s obrazem stejného jména. Panna Maria svým pláštěm pokrývá všechny, kteří se pod něj uchylují. Na starých obrazech Nanebevstoupení Páně stojí Maria uprostřed apoštolů a andělů, s rukama zdviženýma k modlitbě. Je to obraz církve, která svolává příchod Ducha sv. Při zvěstování podle ikonografické tradice přistihl anděl Marii při modlitbě a zvěstoval příchod Ducha sv. k ní, aby zrodila Krista. Nyní, při Nanebevstoupení, se Maria modlí za příchod Ducha sv. do celé církve, aby i církev svým způsobem zrodila Kristovo mystické tělo v dějinách věků. Jako je silná modlitba Mariina, tak je silná i modlitba celé církve a modlitba těch, kdo se jménem celé církve modlí. Spojitost Marie s církví je také na byzantském typu obrazů, kterým dali jméno „*Mariin majestát*“. Bohorodička sedí na trůně jako císařovna a na kolenou drží dítě Ježíše. Je na trůně, ale sama slouží jako trůn svému synu. Mívá nad hlavou nápis: "Širší než nebesa". Šalomounova modlitba při zasvěcení chrámu mluví o tom, že Boha nemohou obsáhnout nebesa nebes (1 Král 8,267). Tu sedí Bůh na klíně Mariině, je tedy, obrazně řečeno, "širší než nebesa". I církev svým způsobem sedí na trůnu: ne, aby měla lidskou vládu, ale aby držela na kolenou Krista, který má nebe i zemi ve své moci. Z podobnosti Marie s církví plynou důsledky i pro náš duchovní život. Každý z nás je církev v malém, kámen v budově chrámu. To, co jsme doposud řekli, platí i o nás: i skrze nás, v našem prostředí se má Kristus zrodit, máme ho nést a ukazovat světu, ve kterém žijeme. V tom je každý křesťan "širší než nebe".

ÚTERÝ 8. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 26. KVĚTNA 2026

Petr řekl Ježíšovi: "My jsme opustili všechno a šli jsme za tebou." Ježíš odpověděl: "Amen, pravím vám: Nikdo není, kdo by opustil dům, bratry nebo sestry, matku nebo otce, děti nebo pole pro mě a pro evangelium, aby nedostal stokrát víc nyní v tomto čase: domy, bratry a sestry, matky a děti i pole, a to i přes pronásledování, a v budoucím věku život věčný! A tak mnozí první budou posledními a poslední prvními." (Marek 10,28-31)

My jsme opustili všechno. Sv. Řehoř Veliký o tom mluví s jemnou ironií. Opustil sv. Petr opravdu mnoho? Starou rybářskou loďku. V dějinách církve byli takoví, kteří se zřekli obrovských jmění, jako např. v 5. století v Římě sv. Melánie Mladší, kterou považovali za nejbohatší nevěstu v římské říši. Rozdala všechno, aby mohla vést řeholní život. Ale sv. Řehoř, který trochu ironizuje výrok sv. Petra, hned k tomu dodává: nezáleží na tom, kolik kdo pro Krista opustí, ale s jakým vnitřním postojem. Je to divné, ale stává se často, že si dovedeme snadno odepřít velké věci, ale běda, kdyby nám někdo chtěl vzít maličkost, na které jsme ulpěli. Má to ovšem smutný výsledek. Nedosáhne se tím vnitřní svobody, která je cílem odříkání. A. Rodriguez to vysvětluje přirovnáním: „Co na tom, uvážou-li ptáka

silnými provazy nebo jemnými nitkami, když ani v prvním ani v druhém případě nemůže vylézt do výše?“ Svoboda ducha nesnáší přilnutí k zemským věcem, ať jsou velké nebo malé.

Stokrát víc dostane v tomto životě. Když něco dostaneme od druhého, odpovídáme slušně: „Děkuji.“ Je to výraz, který jsme převzali z němčiny. Dříve říkali zbožní lidé: „Zaplat' Pán Bůh.“ Je to sice dlouhé, ale je to vyznání víry, že Bůh odplatí všechno, čeho jsme se z lásky k němu zřekli. Když odhodíme věc, je ztracená. Když ji dáme příteli, nějakým způsobem se nám odvděčí darem ze své strany. O Bohu pak říkával sv. Ignác z Loyoly, že je „kavalír“, který se nedá nikdy zahanbit, aby víc přijal, než dává. Proto každý dar, který mu dáváme, se vrací „stokrát“, a to už v tomto životě. Lidově to vyjadřuje staročeské přísloví: „Almužnou nezchudneš a modlitbou nezmeškáš.“ Skutek lásky je zadarmo, ale doopravdy jej zaplatí Pán Bůh tam, kde bychom to nejméně čekali. A když ve spěchu a shonu obětujeme trochu času modlitbě, sami zjistíme, že to naší práci prospělo, že nám to Bůh vynahradil. Světci, kteří prožívali tuto skutečnost, bývali proto neobyčejně velkodušní v obětování peněz a času Bohu, věděli, že tím nic neztratí.

Ovšem s pronásledováním. Když se cituje text evangelia, tuto poznámku kazatelé obvykle vypustí. Zdá se jim, že by tím zrušili to, co chtějí dokázat. Bůh vrací to, čeho jsme se z lásky zřekli. Ale je-li to s pronásledováním, není to nová ztráta? Představme si konkrétní příklad. Někdo se zřekl domu, dal jej řeholní společnosti, do které vstoupil. Přišlo pronásledování, řeholníky vyhnali a dům zabrali. Dárce tedy ztratil všechno, alespoň má ten dojem. Ale přece i zde se má projevit síla naší víry. Opustit něco pro Krista musíme dobrovolně, svobodně. Ale to neznamená, že vyjde první iniciativa od nás samých. Vzali nám něco násilně. Dovedeme-li se s tím smířit a přijmout to jako Boží vůli, stává se i to pronásledování svobodným zřeknutím a i o tom platí, že je Pán Bůh vynahradí. Vždyť i utrpení Kristovo je plno násilností ze strany jeho nepřátel, ale ze strany jeho je to svobodný skutek, a proto i jeho smrt znamená návrat do života.

STŘEDA 8. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 27. KVĚTNA 2026

Petr řekl Ježíšovi: Učedníci byli na cestě do Jeruzaléma a Ježíš pospíchal před nimi; byli zaraženi a následovali ho s bázni. Vzal si stranou zase svých Dvanáct a začal jim mluvit o tom, co na něj čeká: "Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a učitelům Zákona. Odsoudí ho k smrti a vydají pohanům a budou se mu posmívat a plivat na něj a zbičují a zabijí ho, ale po třech dnech vstane." Tu k němu přistoupili Zebedeovi synové Jakub a Jan a řekli mu: "Mistře, rádi bychom, kdybys nám splnil, oč tě požádáme." Odpověděl jim: "Co chcete, abych pro vás udělal?" Řekli mu: "Dej, ať v tvé slávě zasedneme jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici." Ale Ježíš jim řekl: "Nevíte, co

chcete. Můžete pít kalich, který já piji, nebo dát se ponořit v křest, ve který já budu ponořen?" Oni mu odpověděli: "Můžeme!" Ježíš jim řekl: "Kalich, který já piji, pít budete, a v křest, ve který já budu ponořen, ponoření budete. Ale posadit po mé pravici nebo levici není má věc, nýbrž je pro ty, kterým je to připraveno." Když to slyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na Jakuba a na Jana. Ježíš si je zavolal a řekl jim: "Víte, že ti, kdo se pokládají za panovníky, tvrdě vládnou národům a velmoži jim dávají cítit svou moc. Mezi vámi však tomu tak nebude. Ale kdo by chtěl být mezi vámi veliký, ať je vaším služebníkem, a kdo by chtěl být mezi vámi první, ať je otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny." (Marek 10,32-45)

Nevíte, co žádáte. Rostliny v přírodě rostou do výše, přerůstají se. I lidé touží po tom, aby vynikli nad druhé. O těch, kterým se to podařilo, říkáme, že věděli od počátku, co chtěli. Měli jasný cíl. „Sláb jenom ten, kdo ztratil v sebe víru, a malý ten, kdo zná jen malý cíl.“ Slova básníka vyjadřují radu, která se dává mladým lidem, když jdou do života. Německé rčení je hrubší: „Buď budeš kladivem, nebo kovadlinou.“ Buď budeš bít druhé, nebo budou druzí bít tebe. I apoštolové šli za Kristem, aby vynikli, aby měli v životě úspěch. Vždyť ho považovali za Mesiáše, budoucího panovníka. Ježíš jim nevytýká, že udělali špatně. Nemůže popírat přirozenou lidskou touhu po velikosti, po vyniknutí. Dodává však docela prostě: „Nevíte, oč žádáte.“ Všichni touží v životě vyniknout, ale málo je těch, kdo mají úspěch. Máme být proto pesimisty, zklamaní a s pocitem méněcennosti? Kristus dává možnost vyniknout všem, ale musíme změnit názor na to, co je velikost, naučit se to od něho samého.

Syn člověka přišel, aby sloužil. Kdo slouží, je menší než ten, komu slouží. Službou se tedy umenšuje osobnost, sestupuje se níž po žebříku kariéry. Proto v zaměstnání usilují lidé o to, aby se co nejdříve osamostatnili. Důstojnost člověka je v tom, že je svobodný, že má svou vůli. Když musí vyplňovat vůli někoho jiného, ztrácí svou svobodu. A přece tomu tak není vždycky. Ta vůle druhého je proti mé svobodě, když zůstane cizí, uložená. Zamilovaný, který chce udělat něco, co by se jeho děvčeti líbilo, nemá dojem, že by se umenšil, když ona mu dá znát, co by viděla ráda. V tomto případě se cizí vůle přijala za svou vlastní. Láska udělala ten div spojení. Její vrcholný příklad je v životě Nejsvětější Trojice. Syn miluje Otce, a proto koná stále jeho vůli. Ale tím se stává, že vůle Otce je i jeho vlastní vůle, jsou jedno, je to vůle obou. A protože Otec chce spasit svět, Syn v tom vyplňuje jeho vůli, slouží. Ale sloužit Bohu znamená kralovat, proto se stává králem světa.

Kdo by chtěl být velký, ať je vaším služebníkem. Spása je v tom, že máme účast na životě Božím. Má se tedy tajemství Nejsvětější Trojice promítnout do našich lidských vztahů. I my máme jeden druhému sloužit. Tato zásada popudila F. Nietzscheho. Nazval křesťanství náboženstvím služek a otroků. „Nadčlověk“, kterého propaguje, má být jak balvan, který se valí, rozdrťí všecko, co se mu staví do cesty. Zůstaneme-li jenom při tomto přirovnání, snad by měl filosof i pravdu. Ale pak z toho musí vzít všechny důsledky. Balvan je bez citu a zůstane sám. Člověk naopak je člověkem, protože má cit a chce žít

s druhými. Chtějí-li lidé žít s ostatními bez citu, pak se navzájem zotročují a ponižují. Je-li naopak jejich citem láska, vzájemná služba ji posilňuje a upevňuje. A je-li tato láska k bližním současně i láskou k Bohu, uskutečňuje se to, zač se denně modlíme: „Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.“

ČTVRTEK, 28. KVĚTNA 2026 – SVÁTEK JEŽÍŠ KRISTUS, NEJVYŠŠÍ A VĚČNÝ KNĚZ

Když jedli, vzal chléb, požehnal ho, lámal a dával jim ho se slovy: „Vezměte. To je mé tělo.“ Potom vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a pili z něho všichni. A řekl jim: „To je má krev, krev nové smlouvy, která se prolévá za všechny. Amen, pravím vám: Už nikdy nebudu pít z plodu révy až do toho dne, kdy z nového plodu budu pít v Božím království.“ (Marek 14, 22-25)

„Nic není vznešenějšího,“ píše sv. Albert Veliký, „než zpřítomňovat tělo Kristovo. Proto není nic vyššího než kněžství“. Ve všech náboženstvích se vyskytuje nějaký druh kněží. Reformace 16. století popřela jejich svátostný charakter, ale přesto zůstala nebo se znovu vyvinula občanská i kultovní privilegia evangelických duchovních. Anglikánská církev episkopální se v té věci ukázala velmi konzervativní. Z toho plyne, že duchovní tvoří ve společnosti určitý stav, jasně oddělený od ostatních zaměstnání, který se obvykle odlišuje od svého okolí i svým zevnějškem, šatem. Než všichni víme dobře, že to jsou problémy druhotného rázu. I při stejném sociálním postavení a stejné veřejné funkci v kultu, v kostele a při bohoslužbách je v různých náboženstvích různé věroučné mínění o kněžství. Můžeme říci ve velkých rysech, že se tu střetají dva odlišné názory. Jsou církve, které považují svého duchovního za toho, kdo byl pověřen službou v kostele. Má úřední moc, ale ta pochází od společnosti věřících nebo od státu. Má určité zvláštní vědomosti. Ty však musí mít i učitel, lékař, soudce. Společnost věřících nebo stát má právo si jeho znalosti a schopnosti ověřit, jeho činnost kontrolovat, sesadit ho. Duchovní, který byl svého úřadu zbaven, se zase zařadí mezi obvyčejné věřící. Opačný názor na kněžství se projevuje u těch náboženství, kde se ke kněžství vyžaduje nějaké zvláštní schopnosti. Jen to jim umožňuje styk s božstvem. U primitivních kmenů bývají pro styk s božstvem určeni mágové, čaroději, tj. lidé, o kterých se předpokládá, že mají zvláštní moc a schopnosti. U židů ve Starém zákoně patřilo kněžství výlučně kmenu Lévi. Proto se jen oni směli dotýkat svatých věcí a konat službu v chrámě. Nepředpokládá se, že by k tomu měli nějaké zvláštní schopnosti, na příklad dar prorocství nebo vidění. Byli však k úřadu vybráni a povoláni samým Bohem. Jaké je kněžství katolické? Je náš duchovní reprezentantem lidu pro službu v církvi, nebo je spíše nástupce starozákonního Levity, kterého si vybral Bůh sám a kterého musí lid přijmout tak, jak je, spíše jako vyslance Božího k lidu než jako

pověřence lidu u Boha? Nikdo nepochybuje o tom, že katolická církev věří ve svátostný charakter kněžství. Jaký je rozdíl mezi požehnáním bochníku chleba modlitbou otce rodiny, a konsekrací, proměněním eucharistického chleba na oltáři, takový je i rozdíl mezi mocí kněze a mocí laika ve slavení mše svaté, v modlitbě rozhřešující hříchy po zpovědi, při biřmování, pomazání nemocných. Apoštolům řekl Kristus rozhodná slova: „Nevyvolili jste vy mne, nýbrž já jsem vyvolil vás“ (*Jan 15, 16*). Platí to tedy i o jejich nástupcích, tj. biskupech, a o pomocnících biskupů, kněžích. Církevní autorita proto vždy považovala za svou vlastní kompetenci, pravomoc, rozhodovat o povolání ke kněžství. Staří církevní právníci byli v této otázce velmi struční. Je podle nich ke kněžství povolán ten, koho biskup připustí, a není povolán, koho biskup odmítne. A co když biskup odmítne mladíka zbožného a vzorného, a přijme méně vhodného? Neděje se tu nespravedlnost? Právníci odpovídají: „Neděje, protože na kněžství nemá nikdo nárok!“ Toto právní pojení není zásadně nesprávné, ale cítíme, že je příliš jednostranné. Církevní autorita sice o povolání ke kněžství definitivně rozhoduje, ale nedává je. Svátý Tomáš Akvinský a svátý Bonaventura a jiní řeholníci, kteří psali o kněžském povolání si všimli i hlediska psychologického, jak se povolání ke kněžství projevuje obyčejně velmi záhy, často už od dětství, ve formě touhy, zájmu, záliby ve všem, co se týká Boží služby. Milost ke kněžskému stavu se objevuje jako zvláštní kvítek tu a tam v lánu klasů. Církev musí tato kvítka shledávat, pěstít, sbírat pro kytici na své oltáře. Od doby tridentského sněmu se snaží autoři, kteří píšou o katolickém kněžství, uvést v soulad dva hlavní prvky, které tvoří povolání k duchovnímu stavu: vnitřní a přímé působení Boží milosti, která sama chlapce vede ke svému oltáři, a práva církevní autority, její svobodné rozhodnutí připustit či nepřipustit k té nebo oné duchovní funkci. Z toho však neplyne, že by nebyl, jak sám svátý Pavel píše, brán z lidu a pro lid (*Žid 5, 1*). Po staletí musela církevní autorita bojovat o svobodné dosazování na církevní úřady a volné vykonávání kněžských funkcí. Došlo kdysi ve středověku až ke krvavým bojům o tzv. investituru. Stává se pak často, že se v boji o jednu pravdu odsune do pozadí druhá. Lid, obec věřících, má totiž také svůj důležitý úkol ve vzniku, výchově a činnosti svých kněží. Přirovnali jsme kněžské povolání ke zvláštnímu květu, která se najednou vyskytne v lánu obilí. Chtěli jsme tím zdůraznit přímou a svobodnou volbu Boží prozřetelnosti. Je potřeba však přirovnání doplnit. Víme, že některé rostliny se vyskytují hojně v lese borovém, jiné v jedlovém, jiné v listnatém. Nerostou borůvky z kořenů borovic. Ale ve stínu borů se malé keříčky borůvek rychle rozmnoží, jakmile tam zapustí první kořínek. Je jasné, co chceme tímto přirovnáním vyjádřit. Jsou i dnes v církvi kraje, kde se množí kněžská a řeholní povolání tak, že posílají misionáře do celého světa. Jsou naopak diecéze, které si musí vyprošovat kněze odjinud, aby obsadily alespoň nejdůležitější místa. Jsou kraje, kde kněží mohou začít jakoukoli dobrou iniciativu, protože mají hned po ruce sto pomocníků. Jinde zase kněžím všechna práce padá z rukou, protože jsou sami. Nakonec se pak o nich říká, že ve službě církve špatně a málo pracují. Jsme v době, kdy církev otvírá mnohá nová pole činnosti laikům. Nejde jen o to, aby laici pracovali po boku kněží, ale i skrze kněze, kteří jsou jejich, a o kterých se dá říci, že v pravém slova smyslu vyšli z lidu. Podle slov svatého Jana Zlatoústého „stojí kněz uprostřed mezi Bohem a lidmi: Boží dary snáší k nám dolů a naše prosby vynáší vzhůru k Pánu.“

PÁTEK 8. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 29. KVĚTNA 2026

(Když Ježíš pozdravován zástupy vjel) do Jeruzaléma, vešel do chrámu. Rozhlédl se po všem, a protože už bylo pozdě večer, odešel s Dvanácti do Betánie. Když druhý den vyšli z Betánie, dostal hlad. Zdátky uviděl fíkovník, který měl listí. Šel tedy, zdali by na něm něco našel. Když k němu přišel, nenalezl nic jiného než listí; nebyl totiž čas fíků. Řekl mu: "Ať z tebe již navěky nikdo nejí ovoce!" Jeho učedníci to slyšeli. Přišli do Jeruzaléma. Vešel do chrámu a začal vyhánět všechny, kteří v chrámě kupovali a prodávali, zpřevracel stoly směnárníkům a lavice prodávacům holubů a nedovolil, aby někdo nesl nějakou věc chrámem. A učil je: "Je přece psáno: 'Můj dům ať je domem modlitby pro všechny národy', ale vy jste z něho udělali lupičské doupě!" Uslyšeli to velekněží a učitelé Zákona a usilovali o to, aby ho zahubili. Báli se ho totiž, protože všecken lid byl jeho učením vzrušen. Když nastal večer, odešel (Ježíš s učedníky) z města. Když ráno šli okolo toho fíkovníku, uviděli, že je uschlý až do samých kořenů. Petr si vzpomněl a řekl: "Mistře, podívej se! Ten fíkovník, který jsi proklel, je uschlý!" Ježíš jim na to řekl: "Mějte víru v Boha. Amen, pravím vám: Kdo řekne této hoře: 'Zdvihni se a vrhni do moře!', a nebude ve svém srdci pochybovat, ale věřit, že se stane, co říká, bude to mít. Proto vám říkám: Věřte, že všechno, oč v modlitbě prosíte, jste už dostali, a budete to mít. A kdykoli se postavíte k modlitbě, odpouštějte, máte-li co proti komu, aby i vám odpustil váš nebeský Otec vaše poklesky." (Mk 11,11-25)

Prokletý fíkovník. Nezvyklost takového činu u Ježíše hned prozrazuje, že tu jde o význam symbolický. Nezajímá se o strom, ale na stromu ukazuje, co mu leží na srdci: osud vyvoleného národa. Byl to lid, na kterém spočívalo zvláštní Boží požehnání. České slovo žehnat je převzato z německého segnen, to pak zase z latinského signare, označit, vyvolit k jistému účelu, k svatým věcem. Staroslověnský výraz však je blagoslovit, také to je překlad z řečtiny a latiny a znamená dobrořečit, přát, aby osobu nebo věc provázelo dobro. Když Bůh stvořil živočichy a lidi, požehnal jim (Gn 1,28). Tak vysvětluje Bible jejich schopnost růst a množit se. Opak je „zlořečit“, nepřát život a nic dobrého. Izraelský národ nesl od pokolení do pokolení zvláštní Boží požehnání. Otcové je předávali synům. A výsledek? Nenesl plody, ztratil víru Abrahámovu. Ale i Židé jsou obrazem. Na nich vidíme, co se stane s duší, které Bůh žehná. V církvi se to děje od doby křtu. Ale tomu požehnání musí odpovídat lidská spolupráce, aby nebylo marným.

Fíkovník měl mnoho listí. Listy fíkovníku jsou velké, pěkně zelené. Na jihu jej někdy sázejí před domem, aby dával stín. Listy bez plodů jsou však obrazem marnosti, pouhé vnějškovitosti. Takovým se může stát časem každý ideál, tedy i náboženství, víra, modlitba. Vnější zvyky, obřady, občanské projevy mají větší setrvačnost než duch, který jim dal vznik. Francouzské přísloví říká, že se hodinky nezastaví v tom okamžiku, kdy je někdo zapomněl natáhnout. Zastaví se později, nečekaně. L. N. Tolstoj vypravuje ve vzpomínkách, že cestoval s nějakým důstojníkem. Ten si před spaním zavěsil na zeď ikonu a modlil se. Tolstoj prohodil: „To ty ještě děláš?“ Důstojník to druhý den už

neudělal a ani později. Je možné, ptá se Tolstoj, že by někdo ztratil víru pro jednu malou poznámku, která ani nebyla výsměchem? Jistěže ne. Ale ten člověk už dávno víru neměl, zůstal jen zvyk a po náhodné poznámce si uvědomil, že už není nutný. Co tedy dělat? Je dobře čas od času překontrolovat své náboženské zvyky a obnovit ducha. Exercicie, duchovní cvičení, jsou k tomu určeny

Nebyl totiž čas fíků. Fíkovník má plody dvakrát do roka. První jsou podřadné, druhé na konci léta jsou pravé. Zdá se ovšem nelogické, že Ježíš hledal plody v době, kdy strom nenese ovoce. Ale i to zřejmě slouží k podobenství. Obilí se žne jen ve svou dobu, nikdy jindy. Ovoce se sbírá v době zrání, která je každému druhu vlastní. K člověku však Bůh přichází tak, že neví den ani hodinu (Mt 24,44). Musí být připraven stále. Všechny jabloně kvetou na jaře a nesou ovoce na podzim. Pro království Boží jsou však jedni lidé zralí už v dětství, jiní v plném věku, jiní zas až ve stáří. Duchovní příručky proto dávají radu: Dělejte tak, jako byste měli všechno dobré vyplnit už dnes, zítřek buď nebude, nebo je to nový Boží dar a nový úkol. Oranžovník nese ještě plody a už kvete. Takový má být dobrý život. Připravuje budoucnost, ale dnešek už je užitečný a plodný.

SOBOTA 8. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 30. KVĚTNA 2026

Ježíš a jeho učedníci přišli znovu do Jeruzaléma. A jak šel chrámem, přistoupili k němu velekněží, učitelé Zákona a starší s otázkou: "Jakou mocí děláš tyto věci? Kdo ti k tomu dal plnou moc, abys to dělal?" Ježíš jim odpověděl: "Zeptám se vás na jednu věc. Odpovězte mi, a já vám řeknu, jakou mocí dělám tyto věci. Byl Janův křest z nebe, nebo od lidí? Odpovězte mi!" Ale oni mezi sebou uvažovali: "Řekneme-li `z nebe', namítne: `Proč jste mu tedy neuvěřili?' Máme říci `od lidí'? - to se báli lidu, protože všichni byli přesvědčeni, že Jan byl skutečně prorok. Odpověděli tedy Ježíšovi: "Nevíme." A Ježíš jim řekl: "Ani já vám nepovím, jakou mocí tyto věci dělám." (Mk 11,27-33)

První přikázání: milovat Boha. České sloveso milovat souvisí s přídavným jménem „milý“ a s podstatným jménem „milost“. Cítíme totiž zvláštní náklonnost k tomu, co je nám milé. Milujeme tedy krásnou krajinu, hudbu, příjemné lidi. Jsou nám ty věci milé, protože lahodí, jak se říká, našim smyslům. Boha však nevidíme, přímo neslyšíme. Myšlenka na něho se zdá neurčitá, vybledlá. Jak ho tedy můžeme milovat? Správně ujišťují autoři, že se pravá láska nemůže vyčerpávat jenom v pocitech libosti. Pak by skoro nikdo neměl rád své povinnosti a na dlouho ani lidi. I ti nejpříjemnější se časem zmaří. Miluji doopravdy bližního, až když se rozhodnu, že mu nikdy neublížím a že nikdy nebudu jednat tak, abych poškodil jeho zájmy. Bůh své zájmy a svá přání vyjádřil v přikázáních. Je tedy prvním a nejdůležitějším

projevem lásky k Bohu zachovávat přikázání. „Kdo má moje přikázání a zachová je, ten mě miluje“ (Jan 14,21).

Milovat celou duší, celou myslí. Je pochopitelné, že často myslíme na to, co máme rádi. Zamilovaný mladík špatně studuje, protože i při matematice myslí na své děvče. Ale přece jen na ně nemyslí stále. O myšlence na Boha však říkají, že má být nepřetržitá, bez ustání, spojená s každým dechem a s každým tlukotem srdce, jak říkali východní mniši, zvaní hesychasté. Hřešíme v tom okamžiku, když zapomeneme na Boha, píše sv. Basil. Ale je něco takového vůbec možné? Autoři tento problém řeší, když mluví o dobrém úmyslu, který musí být při každém dobrém skutku. Rozlišují úmysl vědomý a podvědomý. Rozhodl jsem se například, že pojedou vlakem ve 12 hodin. Mezitím balím věci a uklízím světnici. Na vlak nemyslím, ale všechno, co dělám, závisí od onoho prvního rozhodnutí. Ten, kdo se rozhodl nedělat zle, zachovávat Boží přikázání, podvědomě, ve svědomí stále myslí na Boha. Je ovšem dobře, když se ten úmysl častěji obnoví.

Milovat celou silou. Jaké síly má člověk? Je jich mnoho: tělesné, duševní, mravní. Jsme každý jiný. Ale jisté je, že bychom všichni dokázali víc, než skutečně děláme. V denním životě se nezvedá to, co bychom doopravdy vyzvedli, nepracuje se tolik, kolik bychom dokázali. Ten rozdíl se ukáže ve výjimečných dobách. Tak například vzpomínají lidé na dobu války a povzdechnou si: Nikdy bych nevěřil, že člověk dokáže tolik snést. Za války se to dělalo proto, aby se zachránil život. Světci dokázali podobné výkony pro lásku Boží. Někdy považujeme jejich skutky za zázračné. Ale nejsou vždycky. Člověk dokáže opravdu mnoho, velké věci. Ale dokáže i opak. Udělá daleko méně, než by snadno mohl. To pak jsou naše hlavní viny, ze kterých se vyznáváme na počátku mše: „že nekonám to dobré, které mohu“. Probudit své síly je známkou svěžesti v tělocviku, ve studiu i v mravním životě.

PONDĚLÍ 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 1. ČERVNA 2026

Ježíš začal mluvit (k velekněžím, učitelům Zákona a starším) v podobenstvích: "Jeden člověk vysázal vinici, obehnal ji plotem, vykopal lisovací nádrž a vystavěl strážní věž, pronajal (vinici) vinařům a vydal se na cesty. V určený čas poslal k vinařům služebníka, aby mu od vinařů vyzvedl (podíl) z výtěžku vinice. Ale oni ho popadli, zbili a poslali nazpět s prázdnou. Zase k nim poslal jiného služebníka; tomu rozbili hlavu a potupili ho. Dalšího poslal, a toho zabili. Stejně se vedlo mnoha jiným; jedny zbili, jiné zabili. Měl ještě jednoho: svého jediného syna. Toho k nim poslal naposled; myslel si: 'Na mého syna budou mít ohled.' Ale vinaři si mezi sebou řekli: 'To je dědic. Pojd'te, zabijme ho, a dědictví bude naše!' A popadli ho, zabili, a vyhodili ven z vinice. Co udělá pán té vinice? Přijde, vinaře zahubí a vinici svěří jiným. Copak jste nečetli toto místo v Písmu: 'Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kvádrem nárožním. Učinil to Pán a v našich očích je to podivuhodné?'" Hleděli se ho zmocnit, ale měli strach z lidu; poznali totiž, že tím podobenstvím mířil na ně. Nechali ho tedy a odešli. (Mk 12,1-12)

Poslal k vinařům služebníka, aby vyzvedl podíl z výtěžku. Podobenství se může někomu zdát zastaralým. Připomíná feudálního pána, který vlastní půdu a pronajímá ji pracovníkům. Je tedy proti modernímu heslu, že půda patří tomu, kdo na ní pracuje. Je však zbytečné, abychom tu řešili sociální problémy. Podobenství je obraz a ten se bere z prostředí, ve kterém kdo žije, z mentality doby. Je však zajímavé, že si už sv. Jan Zlatoústý všiml, že by mu mohl někdo špatně rozumět. On se totiž už ve své době stavěl na stranu pracujících. Proto dává na srozuměnou, že Pán Bůh není bohatý nečinný pán, který svěruje práci jiným. On sám je naopak prvním pracovníkem. On stvořil svět, zachovává ho, řídí. Lidem svěruje privilegium, že mohou s ním spolupracovat, dokončit dílo Boží. Malíř, který svěruje učedníkovi obraz, aby jej dokončil, dává ovšem dobrý pozor, aby to dělal správně, v jeho liniích. Učedník také nemůže vydávat obraz za svůj.

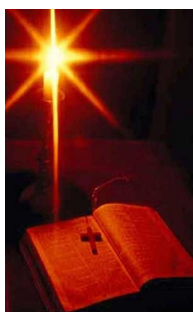
Zbili služebníka a poslali ho s prázdnou. Přivlastnit si to, co nám bylo svěrueno do ochrany, je stále lidské pokušení. Nepoctivost ve státních nebo velkých podnicích se vždy zakoření jako plevel. Dělají se proto časté kontroly. Jak kontroluje ve své dílně Bůh? Podobenství říká, že pán poslal služebníka. V našem případě je tímto služebníkem každý bližní, který od nás žádá pomoc. Snadno ho pošleme s prázdnou s odůvodněním, že naše je naše a že z toho nemůžeme nic dávat. Neuvědomíme si, že ho poslal pán, tj. že tu platí: „Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratrů, pro mne jste udělali (Mt 25,40). Přivlastněné cizí jmění ovšem nepřináší pozhennání. Ukradne-li se na jedné straně, shoří na druhé. Ten, kdo odpírá bližnímu pomoc, ztratí jeho přátelství a zůstane osamocen, víc pozbyl, než nabyt. Snadno pak i „služebníka zbije“. Kde nejsou přátelé, tam jsou boje a násilí.

Syna zabili a vyhodili ven z vinice. Když mluvil Kristus o zabití pánova syna, podobenství se stalo temnou předpovědí, která se měla brzy vyplnit. Ale když zůstaneme ještě u podobenství a jeho symbolického smyslu, dojdeme k morální aplikaci. V pravém slova smyslu existuje pro nás jenom to, co máme v mysli a v paměti. To, nač jsme zapomněli, jako by zemřelo. Člověk, který si stále přivlastňuje věci světa jenom pro sebe bez ohledu na jiné, musí ovšem zapomenout na Krista, ten nesmí mít místo v jeho myšlení, jeho hlas ve svědomí se musí přehlušit. Je to tedy jakoby pokus zabít ho a vyhodit ven z vinice. Ti, co rozbýjeli kostely a ničili svaté obrazy, si byli dobře vědomi, že svět nebude docela jejich, dokud tam zbude jakákoliv vzpomínka na Boha. V takových případech už zbývá jen jeden dotaz: „Co učiní pán vinice?“ Naštěstí on pak vždy jedná.

Podobenství o zlých vinařích nám ukazuje vzájemný vztah Boha a člověka. Bůh přichází s láskou a dobrotou a ze strany člověka se odpovídá zlobou a brutální nenávisť. Tento příběh však není jen o prorocích a Ježíši Kristu, ale o tom, co se dnes a denně děje kolem nás. Bůh nám dává život, přírodu - člověk chce život zabít už v těle matky nebo když ho přestane bavit; příroda a její bohatství se využívá a ničí, budoucnost nikoho nezajímá. Povzbuďme se k tomu,

abychom se snažili aspoň my respektovat Boží řád a chovali se k sobě i k druhým i k věcem kolem sebe podle Božího řádu a ustanovení. Každého bližního máme ctít proto, že je stvořen podle Božího obrazu, tedy ctíme-li člověka, ctíme jeho Stvořitele. Bohužel víme, že právě v této rovině vztahu k druhým se dopouštíme mnohých hříchů. 1) TUPENÍ - nadávání na bližního nebo odmítání pozdravu. 2) OPOVÁŽLIVÉ POSUZOVÁNÍ - bezdůvodné špatné mínění o bližním - nesud'te ...; máme vidět druhého z jeho lepší stránky. 3) Pomluva a nactiutrhaní - pomluva je šíření nepravd o druhém a nactiutrhaní je bezdůvodné mluvení o chybách druhých. Důvodem těchto hříchů je často závist, žárlivost, nepřejícnost, zmenšení dobra druhého. Sem patří i donášení a poslouchání pomluv. Pamatujme také na to, že škoda způsobená pomluvou, nactiutrhaním, urážkou se musí nahradit omluvou, odvoláním nebo prosbou o prominutí. Pokud to dokážeme pak najdeme pokoj ve svém srdci.

ÚTERÝ 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 2. ČERVNA 2026

(Nepřátelé) poslali k Ježíšovi několik farizeů a herodovců, aby ho chytli za slovo. Ti přišli a řekli mu: "Mistře, víme, že jsi pravdomluvný a na nikoho nedbáš. Nehleďš na to, čím kdo je, ale učíš cestě k Bohu podle pravdy. Je dovoleno platit daň císaři, nebo ne? Máme ji platit, nebo nemáme?" On však prohlédl jejich pokrytectví, a proto jim odpověděl: "Co mě pokoušíte? Podejte mi denár, ať se podívám!" Podali mu ho a on se jich zeptal: "Čí je to obraz a nápis?" Odpověděli: "Císařův." Ježíš jim řekl: "Co je císařovo, dávejte císaři, a co je Boží, Bohu." A velmi nad ním užasli. (Mk 12,13-17)

Je dovoleno platit daně? Daňový systém je prastarý. Byl v různých formách. Ale princip je vždy stejný: jednotlivec žije v nějaké společnosti, používá její ochrany, má od ní nějaké výhody, je tedy povinen přispívat, aby se tato společnost udržela na důstojné úrovni. Když mluvíme o dani, myslíme především na příspěvek peněžní. Ale povinností, které z tohoto principu plynou, jsou daleko širší. Zahrnují celého člověka. Každý z nás přispívá k tvoření prostředí svým příkladem, svou řečí, svou náladou. Mluvením se například tvoří veřejné mínění, to pak ovlivňuje ostatní. Druhý vatikánský koncil upozorňuje zvláště žurnalisty, jak velkou mají odpovědnost za to, co se pak považuje za pravdivé. Jejich „daň“ je v tomto případě vysoká. V malých společnostech, v rodinách je důležitý daňový přínos ve formě trpělivosti a snášenlivosti. Veřejní úředníci platí dobrou daň, když závčas a dobře vyřizují žádosti a povolení. Každý tedy dává svůj příspěvek na svém místě a svou formou.

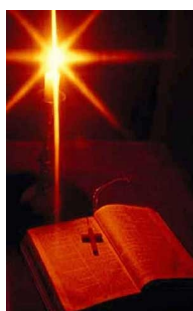
Daň císaři. Císař byl hlavou společnosti, daně se tedy vybíraly jeho jménem. Ale v Palestině byla situace jiná. Císař byl symbolem cizí okupace, někoho, kdo se do přirozené společnosti násilně vetřel. Platit daň jemu považovalo mnoho Židů za výraz poroby.

Riskantní bylo ovšem proti tomu mluvit. Veřejný dotaz Kristu ze strany farizeů byl záludný. Ale vidíme, jak Ježíš z léčky nenápadně unikl. Židé nesměli mít císařův obraz nebo sochu z náboženských důvodů. Ale na penězích v měšci ten obraz rádi snášeli. Ježíš jim tedy ukázal jejich nedůslednost. Katoličtí moralisté se však při té příležitosti ptají: Smí křesťan poslouchat tyрана, nelegitimní vládu, okupační úřady? Odpověď je teoreticky jasná, i když jednotlivé případy mohou být spletité. Smí se podřídit násilí v tom, co směřuje k dobru, k spořádanému soužití. Má se vzepřít, uniknout, vyhnout tam, kde by byla jeho spolupráce ke zlu. Za dobro se však nemusíme stydět ani vůči nepřítelům.

Co je Božího, dávejte Bohu. Všeobecně řečeno jsou Boží všechny věci, všechno tedy patří Bohu. Ale zvláštním způsobem je Boží to, co nosí Jeho obraz. Mezi těmi obrazy pak je nejdokonalejší ten, který vytvořil On sám. Je to člověk, stvořený k obrazu a podobnosti Božímu (Gn 1, 26-27). Ten se tedy nemůže propůjčit k ničemu jinému než k Boží službě. Ale z druhé strany tím nevýslovně stoupá jeho důstojnost. „Veliký je člověk,“ píše sv. Basil. I kdyby byl posledním žebrákem, i kdyby byl nemocný a neschopný síly, stále zůstává Božím obrazem. S takovým pak vždycky musíme zacházet s úctou. Vychovatelům dětí pak píše sv. Jan Zlatoústý: Ti, co vytvoří pěknou sochu císařovu, jsou za to dobře zaplacení, jak velkou odměnu dá Bůh těm, kdo pomáhají zkrášlit a zušlechtit obraz Boží. Dnes se mluví o tzv. lidských právech. Je to dobrá iniciativa. Nezapomeneme však, že první právo člověka je být, čím je: Božím obrazem.

Ježíš dostává od svých nepřátel opět záludnou otázku, aby ho dostali do úzkých a usvědčili ho buď před úřady nebo lidmi. Všimněme si, jak rafinovaně na to jdou. Nejprve Ježíšovi pochlebují jak je pravdomluvný a nestranný. Z ničeho nic však ho chtějí dostat do pastí v otázce placení daní. Kdyby totiž řekl: 'daně neplaťte' - obžalovali by ho záhy u římského úřadu, že nabádá lidi proti vrchnosti. Kdyby řekl: 'plaťte daně' pobouřili by lidi proti němu, že jde na ruku jejich okupantům a vykořisťovatelům, Římanům. Ježíšova jasná odpověď je však nenapadnutelná. Dávejte každému, co mu patří. Pamatujme si proto i my, že dobrým křesťanem je ten, kdo je také dobrým občanem.

STŘEDA 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 3. ČERVNA 2026

K Ježíšovi přišli saduceové, kteří tvrdí, že není vzkříšení, a otázali se ho: "Mistře, Mojžíš pro nás ustanovil: 'Zemře-li někomu bratr a zanechá po sobě manželku, ale žádné dítě, ať si tu manželku vezme jeho bratr a zplodí svému bratru potomka.' Bylo sedm bratrů. První se oženil, a zemřel bez potomka. Jeho manželku si vzal druhý, ale i on zemřel bez potomka. Stejně tak třetí. A nikdo z těch sedmi nezanechal potomka. Poslední ze všech

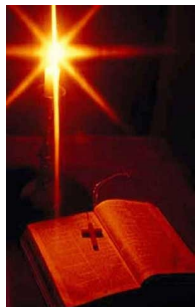
zemřela i ta žena. Kterému z nich bude náležet při vzkříšení, až vstanou? Vždyť ji mělo za manželku všech sedm!" Ježíš jim řekl: "Jste na omylu, protože neznáte Písmo ani Boží moc. Až (lidé) vstanou z mrtvých, nebudou se ženit ani vdávat, ale budou jako andělé v nebi. A co se týká mrtvých, že budou vzkříšeni, nečetli jste v Mojžíšově knize (na tom místě, kde je řeč o hořícím) keři, jak mu Bůh řekl: 'Já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův?' On není Bohem mrtvých, ale živých! Velmi se mýlíte!" (Mk12,18-27)

Až lidé vstanou z mrtvých, budou jako andělé v nebi. Těžko si dovedeme představit nebe a anděly. Malujeme je v lidské podobě jako děti nebo čisté jinochy a dívky. Evangelium nás ani nenutí k tomu, abychom si je představovali. Vyjadřuje jenom myšlenku, že manželství a plození dětí patří k životu zde na zemi, v čase, ale přestává v životě věčném, v Božím království. Tam se neumírá, nemusí nastupovat jedna generace po druhé. Děti v rodině jsou velkým Božím požehnáním, jsou pojátkem lásky mezi mužem a ženou, mají i přirozenou přitažlivost a líbivost. Ale přesto ohlašují tím, že existují a rostou, i jinou přírodní zkušenost. Jako by stále říkaly: „My rosteme, brzo zaujmeme vaše místo a vy budete muset zmizet z této země, která nemůže patřit přestárlým.“ Člověk, který je Božím obrazem a křtem se stal adoptivním synem nebeského Otce, tu podléhá přirozenému cyklu přírody, který znamená rozpad a dočasnost. Slib, že budeme jako andělé, je ohlášení, že nás Boží moc od toho zákona rozpadu v životě věčném osvobodí.

Nebudou se ženit ani vdávat. Manželství je svátost lásky. Je to nejužší spojení mezi lidmi, jaké příroda zná. Ale protože je to spojení vázané na tělesný styk, znamená současně i rozdělení a odloučení. Spojí-li se dvě osoby v manželství, vylučují tím rovný vztah s osobou třetí a všemi ostatními. Takový je totiž zákon hmoty, neprostupnosti a výlučnosti. Zákon ducha je opačný. Hollywoodský populární kazatel F. Kelly to svého času vysvětloval názorně, po americku. Ty mi dáš dolar a já ti dám dolar. Nikdo z nás nezbohatnul, ačkoliv jsme oba dostali dar. Ale je tu i jiná možnost. Já ti dám dobrou myšlenku a ty mi dáš tvou dobrou ideu. Nyní já mám myšlenky dvě a ty máš dvě. Duchovním stykem se nechudne, neomezíme se. Jaké je křesťanské manželství? Je tělesné, ale musí být i duchovní. Tělesnost se umenšuje, duchovnost má růst. Doroste do plnosti na věčnosti, kde se každé manželství stane duchovním, ztratí svou uzavřenost a otevře se šíři lásky Boží.

Andělský život. Vzkříšení z mrtvých a věčnému životu sice věříme, ale umisťujeme je někam do daleké budoucnosti po posledním soudu. A přece evangelium mluví o věčném životě v čase přítomném. „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný“ (Jan 6,54). Je sice ještě skrytý, ale v náznacích se už projevuje. Světcí pak se vyznačují tím, že přizpůsobují své jednání požadavkům věčného života. Proto ke svatosti patří nejčastěji i život v celibátě, v panenství. Řeholní život, ve kterém se tento slib skládá, se proto na Východě jmenuje i v právních a liturgických knihách „život andělský“. Upozorňují však autoři, že se nesmí podobat tomu, čemu se pohrdavě říká staromládenectví, staropanenství, co s sebou nese smutek života, který se nepodařil. Dobrovolně se zříká manželství naopak ten, kdo pochopil, jaká je radost v tom, že už zde na zemi můžeme žít rytmem života věčného.

ČTVRTEK 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 4. ČERVNA 2026

Jeden z učitelů Zákona přistoupil k Ježíšovi a zeptal se ho: "Které přikázání je první ze všech?" Ježíš odpověděl: "První je toto: 'Slyš, Izraeli! Hospodin, náš Bůh, je jediný Pán. Proto miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou myslí a celou svou silou.' Druhé je toto: 'Miluj svého bližního jako sám sebe.' Žádné jiné přikázání není větší než tato."

Učitel Zákona mu na to řekl: "Správně, Mistře, podle pravdy jsi řekl, že on je jediný a není jiného kromě něho a milovat ho celým srdcem, celým rozumem a celou silou a milovat bližního jako sám sebe je víc než všechny oběti a dary." Když Ježíš viděl, že (učitel Zákona) odpověděl rozumně, řekl mu: "Nejsi daleko od Božeho království." A nikdo se už neodvážil dát mu nějakou otázku. (Mk 12,28b-36)

Láska k Bohu a bližnímu. Už jsme si navykli, že se láska k Bohu a láska k bližnímu nerozlučně spojují. Je to vlivem dvoutisícileté tradice křesťanské. Ale samy o sobě by se měly tyto dvě lásky vylučovat. Většina náboženství totiž umisťuje bohy někam daleko od lidských obydlí. Kdo chce mít s nimi kontakt, musí se proto vzdálit z prostředí, ve kterém žijí ostatní lidé. Jaký má tento postoj důvod? Je celkem prostý. Ve slově Bůh vidíme souhrn všeho dobrého a krásného, všechny ideály. Je v něm to, co nenacházíme v lidech, ačkoliv bychom je rádi takovými měli. Bohužel jsme si vědomi, že ideály povzbuzují, ale jsou v tomto světě neuskutečnitelné. Proto je těžko sloučit lásku k Bohu a k lidem.

Křesťanství však je radostné poselství, že se Bůh stal člověkem a že uskuteční při svém druhém příchodu všechny ideály na zemi. V Kristu se spojil v jednu osobu Bůh a člověk, a proto hlásá křesťanství jednotu mezi láskou k Bohu a k bližnímu.

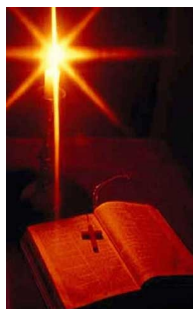
Jako sebe. Slyšíme často krásné fráze, ve kterých se potírá egoismus. Tak píše např. La Rochefoucauld, že se v lásce k sobě všechny ctnosti rozplynou jako ve vodě. Nebo se říká: „Zapomeň úplně na sebe a myslí jenom na druhé!“ Evangelium je realističtější. Nečteme tam, že máme milovat bližního „místo sebe“ ani ne „víc než sebe“, ale prostě „jako sebe“. Láska k sobě je totiž přirozený pud sebezáchovy. Je tak silný a tak přirozený, že Aristoteles neváhal tvrdit: „Neexistuje žádná jiná láska než k sobě.“ Říkáme, že milujeme hudbu? Máme rádi sebe a hudbu jenom proto, že je nám příjemná. A tak je tomu u všeho ostatního. Ale i Aristoteles uznal, že se naše „já“ může rozšířit. Milujeme přítele, stává se naším „druhým já“, patří k nám, a proto mu přejeme všechno dobré jako sobě. Křesťanství přenáší toto rozšíření vlastního „já“ na všechny lidi, protože nás všechny spojuje v jedno mystické Kristovo tělo. Kdo si je toho vědom, stane se mu přirozeným, že má mít rád všechny jako sebe.

To má větší cenu než všechny oběti dohromady. La Rochefoucauld, kterého jsme právě citovali, také dodal, že láska není možná bez oběti a že právě oběť jí dodává opravdovou hodnotu. Odpírá to tomu, co říká evangelium? I tu musíme předejít nedorozumění. V souvislosti textu evangelia se mluví o jiné oběti, totiž o starozákonních obřadech, o vnějším vykonávání náboženských povinností. Kristus několikrát v evangeliu zdůraznil, že

jejich motivem a obsahem musí být láska. Jinak by byly jakoby tělo bez duše. Ale neplatí to jenom o vnějších úkonech. I osobní oběti musí inspirovat láska. Syrský autor Teodoret Cyrský popsal ve své Náboženské historii neobyčejné skutky askeze, které praktikovali staří mniši v okolí Antiochie: stáli na sloupech, uzavírali se v jeskyních, postili se neuvěřitelným způsobem. Žádá takové věci Bůh opravdu? Na tu otázku autor odpovídá v poslední kapitole knihy. Má titul O božské lásce. Kdyby totiž láska neinspirovala tyto skutky, i velká askeze by ztratila smysl.

V čem spočívá křesťanská dokonalost? To je otázka, na kterou se ptal Pána Ježíše jeden z učitelů zákona. Odpověď dostal jasnou - dokonalost křesťanského života je v lásce. Znovu se nám předkládá dvojjediné přikázání - Bůh, bližní. Patří velmi úzce k sobě, stejně jako dvě strany mince. Jestliže jednu stranu znehodnotíme, pak mince ztrácí hodnotu. Stejně je tomu i s láskou: nemůžeme oddělit lásku k Bohu a k bližnímu. Nemáme milovat bližního místo sebe nebo více než sebe, ale jako sebe. A sebe milujeme dostatečně - dokonce Aristoteles říká, že jiná láska než k sobě neexistuje. My ji však přesto máme rozšířit a to kvůli Bohu, Kristu, protože každý člověk je obrazu Boží a křesťan je navíc součástí tajemného Kristova těla.

PÁTEK 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 5. ČERVNA 2026

Když Ježíš učil v chrámě, řekl: "Jak mohou učitelé Zákona tvrdit, že Mesiáš je syn Davidův? Vždyť sám David pravil v Duchu Svatém: 'Řekl Hospodin mému Pánu: Zasedni po mé pravici, dokud ti nepoložím tvé nepřátele pod nohy.' Sám David ho nazývá Pánem, jak tedy může být jeho synem?" A lidé ve velkém počtu mu rádi naslouchali.. (Mt 12,35-37)

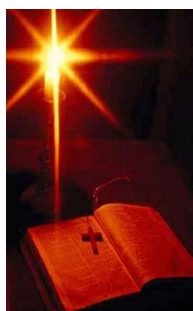

David ho nazývá Pánem, jak může být jeho syn? Dáme-li tuto otázku dětem při katechismu, sotva v tom budou vidět nějakou potíž. Ježíš je přece králem všech věků, tedy nejenom těch, co jsou po něm, ale i těch, co byli před ním. I když pochází z Davidova rodu, je Pánem Davidovým. Čím to je, že na tuto otázku nedovedli odpovědět Židé? Četli Písmo, ale nečetli je duchovně. Ten pak, kdo čte Bibli jen jako historický, literární nebo národní dokument, najde v textech mnoho nesrovnalostí. I dnes slyším často námitky, že to nebo ono nesouhlasí, že jeden text protirečí druhému atd. Na všechny všeobecně odpověděl už Órigenés. Autorem Písma je Duch svatý. Ten však používá lidských spisovatelů. Je tu tedy dvojí smysl:

duchovní a lidský. Duchovní je jeden, jako je jeden Duch. Lidské smysly jsou různé, jako byli různí lidští spisovatelé. Duch pak vede lidi ke Kristu. Kdo čtou duchovně Písmo, najdou ve všem, co čtou, jeho tajemství spásy.

Ježíš je „syn Davidův“? Židé nepochybovali o tom, že má být Mesiáš z Davidova rodu. Byli na to pyšní, i když to byl zatím jenom příslib. Měli totiž velkou soudržnost rodinnou a rodovou, kterou už moderní individualistický člověk těžko pochopí. Zásluhy i hanba jednotlivce se přičítaly celému rodu. Každý hřích se považoval tedy svým způsobem za „dědičný“ a každá sláva patřila všem. Ponenáhly vývoj k individualismu je vidět však už ve Starém zákoně. A na prahu Nového sv. Jan Křtitel bouří proti farizeům a saduceům, aby se zásluhami předků nepočítali: „Nemyslete si, že můžete říkat. „Naším otcem je Abrahám!“ (Mt 3,9). Chce tím propagovat individualismus, rozpad soudržnosti? Jistěže ne. Ale je na prahu vzniku nového Božího lidu, tj. církve spojené v Kristu. Tu pak platí mnohem dokonaleji společenství všeho dobrého i zlého. Zásluhy svatých se připočítají i nám, za hřích světa trpíme všichni a všichni musíme činit pokání.

David nazývá Krista Pánem? Kristus se tu odvolává na mesiášský Žalm 110: „Hospodin řekl mému Pánu: „Sed' po mé pravici, dokud nepoložím tvé nepřátele za podnož tvým nohám.“ „Pán“ nebo „Hospodin“ je titul, kterému říkají exegeti jahvistický, patří samému Bohu. Nazvat budoucího Mesiáše Pánem znamenalo, alespoň podvědomě, vyznat jeho božství. David sám byl králem v Izraeli. Jeho historie je nejrytější perioda v židovských dějinách. Z posledního místa se vypracoval na prvního v národě. Dopustil se i chyb a těžkého hřichu. Ale nikdy mu moc tak nestoupla do hlavy, aby zapomněl, že vládne jenom z moci Boží a na místě Božím jako předchůdce Mesiáše. Toto vědomí ho zachránilo ve všech úspěších i úskalích života. Proto je David velkým světcem a mystickým básníkem. Jeho žalmy se dodnes modlíme, abychom si stále uvědomovali hlavní motiv, který ho vedl: „Miluji tě, Hospodine, má sílo“ (Žl 18,2).

SOBOTA 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 6. ČERVNA 2026

Když Ježíš učil (zástupy), řekl: "Varujte se učitelů Zákona! Chodí rádi v dlouhých rízách, mají rádi pozdravy na ulicích, první sedadla v synagogách a čestná místa na hostinách; vyjídají vdovám domy pod záminkou dlouhých modliteb. Ty stihne tím přísnější soud." Potom se posadil proti chrámové pokladnici a díval se, jak lidé dávají do pokladnice peníze. Mnoho boháčů dávalo mnoho. Přišla také jedna chudá vdova a dala dvě drobné mince, asi tolik jako pár halířů. Zavolal své učedníky a řekl jim: "Amen, pravím vám: Tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice. Všichni totiž tam dali ze svého nadbytku, ona však dala ze svého nedostatku. Dala všechno, co měla, celé své živobytí." (Mk 12,38-44)

Díval se, jak lidé vhazují do pokladnice peníze. Nejen v kostelích, ale všude, kde se něco dobrého koná, jsou pokladnice na vybírání peněz. Jako by výmluvně kázaly: chceš něco dobrého vykonat? Pomoz nám! Chránové sbírky mají zvláštní účinnost. Při liturgii si člověk uvědomí, že on sám dostal všechno od Boha, kázání ho povzbudí ke konání dobra. Je tedy disponován k tomu, aby na dobrý účel přispěl, zvláště proto, že to dělají všichni a je těžké se tomu gestu vyhnout. Z druhé strany se málokdo chce dát vyprovokovat k přílišné velkodušnosti. Proto se dává do sbírky ten nejmenší peníz, který se ještě jakžtakž sluší. Ty peníze jsou většinou odleskem celého našeho postoje k Bohu a k dobru. Nechceme se přenáhlit. Teoreticky se tomu říká vlažnost v duchovních věcech. Svým způsobem uspokojí výčitky svědomí, ale nezbaví unuděnosti a malosti.

Chudá vdova vložila ze svého nedostatku, všichni ostatní z nadbytku. Je zajímavé slyšet motivy, které udávají chudí lidé, když dávají almužnu nebo příspěvek do pokladničky. Když se jich zeptáme, proč to dělají, sotva by uvedli důvod, že chtějí vykonat dobrý skutek. Obyčejně říkají: „Vždyť já také tolik potřebuji. Ať mně Pán Bůh požehná to málo, co jsem dal.“ Proto jsou almužny chudých požehnané. Od nich se tedy mají učit všichni, kteří něco dávají. Nemá tu mít místo povýšený pocit, že si ubírám velkodušně ze svého. Jedna stará ruská morální kniha dává tuto radu, jak se zachovat, když nás chudý o něco prosí: „Pokřižuj se, sáhni do měšce a řekni: „Poslyš, bratře, Pán Bůh mně požehnal. Přijmi z toho něco pro sebe a pomodli se za mne.“ Je zajímavé, že mají podobnou formuli i zbožní muslimové: „Alláh mi požehnal, rozdělte se se mnou o jeho požehnání.“ V této atmosféře se pak lidské pokladnice stávají částí nepřeberné pokladnice darů Božích.

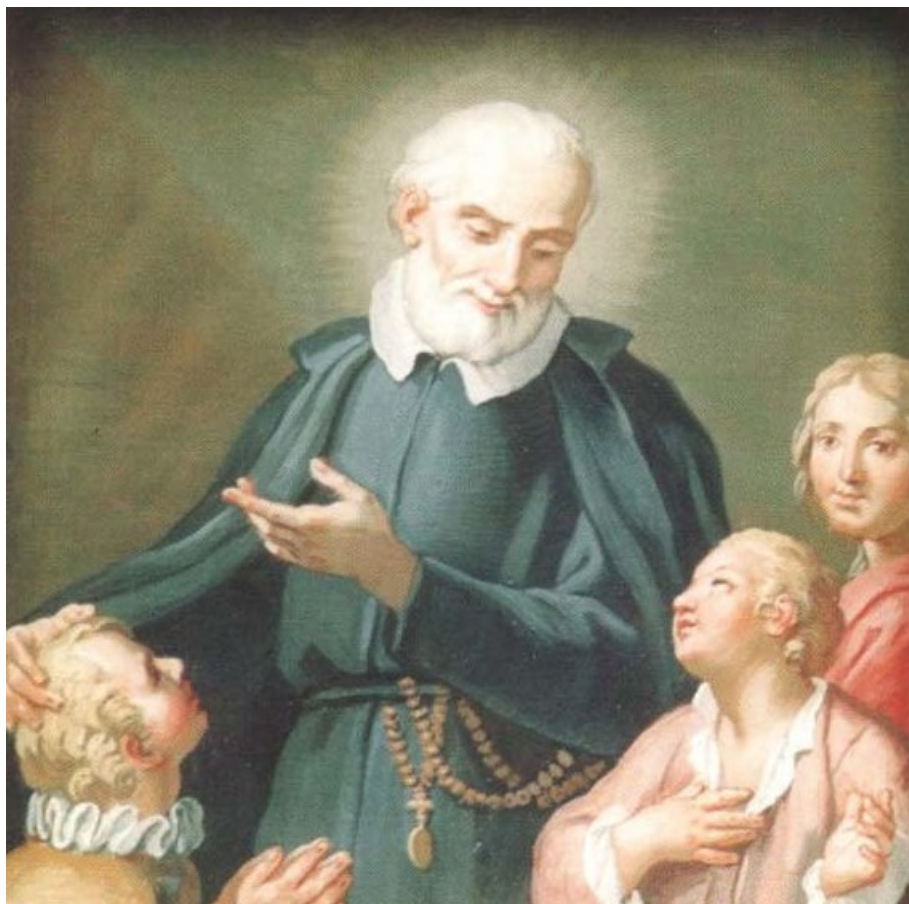
Vložila tam dvě drobné mince. Někteří se pokoušejí vypočítat, kolik by to asi bylo v naší měně. Příliš drobné peníze tehdy neexistovaly. Nejmenší snad byla asi v ceně padesátihaléře. Ale to jsou jenom dohady, nejsou důležité. Ti naopak, co rádi dávají všem detailům v Písmě symbolický smysl, našli aplikaci uměle vytvořenou, ale přesto vhodnou pro život. Říká se, že čas jsou peníze. Kolik vydělá dobrý pracovník za hodinu, za dvě? A přece i ti, kdo si umějí denní práci dobře zorganizovat, mají mnoho tzv. ztracených okamžiků. Musí se čekat na autobus, na spojení při telefonním rozhovoru, na přijetí přede dveřmi šéfa atd. Jsou-li čas peníze, tyto okamžiky jsou drobné mince, které jsou ztracené, vypadly z peněženky denního programu. Ale mohou se vložit do pokladnice Boží, když jejich prázdnotu zaplníme krátkými modlitbami. Čím prostší a jednodušší jsou, tím lépe jdou ze srdce.

FARNÍ INFORMÁTOR, XXX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYŠICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božím požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „*Příspěvky na Farní Informátor*“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední.
Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

VĚŘÍM VE SPOLEČENSTVÍ SVATÝCH

26. KVĚTEN - SV. FILIP NERI

Narodil se 21. 7. 1515 ve Florencii, matka mu brzy zemřela a otec notář se znovu oženil. Rodinné prostředí však bylo velmi dobré a přispívalo k rozvíjení cenných Filipových charakterových vlastností. Projevoval neobyčejnou dobrotu srdce, byl čilý a bystrý. Základní vzdělání získal u dominikánů. V 17 letech odešel ke strýci obchodníkovi do San Germano u opatství Montecassino. Pomáhal mu tam a měl se stát i jeho dědicem, jenže obchod ho nezajímal. Asi po dvou letech se rozloučil se strýcem a odešel do Říma.

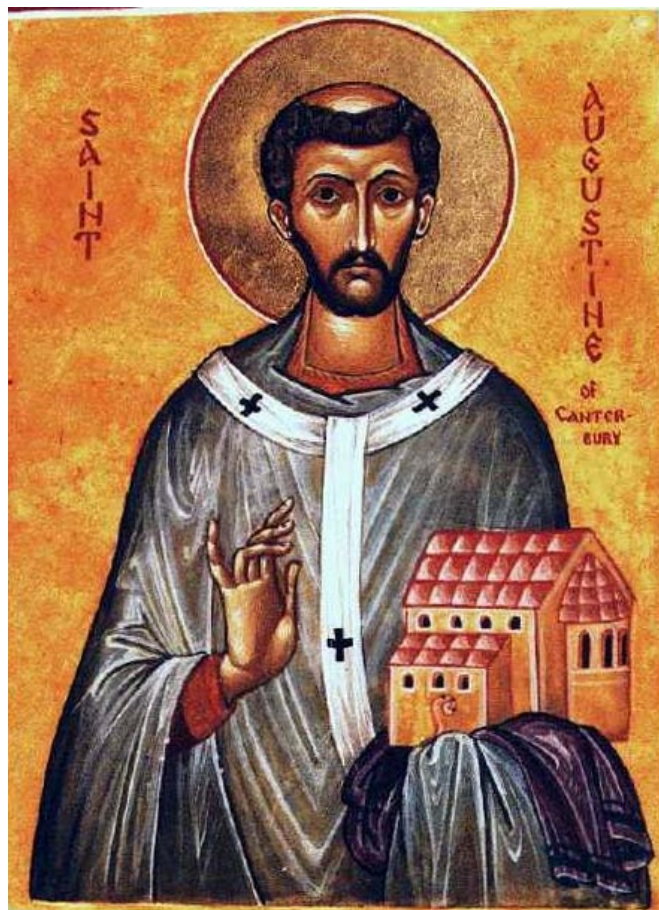
Ubytování našel u Galeotta Caccia z Florencie, kterému za byt a chudou stravu vychovával děti. Přitom zvládl i studovat filozofii a teologii na universitě Sapienza. V Římě zatoužil po opravdovém následování rad evangelia a žil i hodně asketicky, zvláště co se týče postu. Maximálně míval skývu chleba se skromným ovocem, někdy také po tři dny pil pouze vodu. Spával jen krátce, a to na holé podlaze. Nedá se říci, že by si připouštěl starosti o zítřek, žil především přítomnost. Když mohl, stavoval se v římských svatyních a katakombách, kde se vroucně modlil. Ve dne studoval a učil své svěřence. Hovořil-li s druhými lidmi, býval otevřený, rád žertoval i ochotně pomáhal, kde bylo třeba. Od 21 let se také začal angažoval jako asistent u poutníků. Po třech letech studií cítil, že věda svádí k pýše, proto se rozhodl působit jen jako křesťanský laik a přivádět k Bohu druhé. Místo učeností chtěl církvi sloužit účinnou láskou, jak se k tomu před křížem rozhodl. Ve svých 23 letech, r. 1538, začal s horlivostí pečovat o nemocné. Docházel za nimi do nemocnic i domů, čistil jim byty, vyžebraval pro ně pokrmy, těšil je a napomínal k trpělivosti. Také jim poskytoval duchovní pomoc a s nimi se modlil. Navíc se zabýval i opuštěnými a zanedbanými toulajícími se dětmi. S dětmi býval dítětem, aby je vedl k Bohu. Chudým dívkám sháněl službu v rodinách, poutníky vodil do slušných pohostinství. Mezi Římany měl dobrou pověst a viděli v něm vzor. S horlivostí také mluvil na veřejných prostranstvích o Bohu. Ignác z Loyoly, jenž byl tehdy v Římě, ho přirovnával ke zvonu na věži, který je mimo chrám a zve lidi k Bohu. V roce 1548 Filip s dalšími zbožnými muži

založil bratrstvo Nejsvětější Trojice s úkolem pečovat o poutníky. Poměrně brzy zbudoval rozsáhlý poutnický dům, v němž členové přijímali poutníky a pečovali o ně. V sousedním domě chudým poutnicím posluhovaly paní a dívky. Filipova pomoc byla tak vynikající, že ve Svatém roce 1550 bylo bratrstvo vzorem i pro jiné pomocné organizace. V dalším roce, ve 36 letech, se Filip na naléhání svého zpovědníka stal knězem. Od té doby hodně času trávil i ve zpovědnici a obrácené hříšníky utvrzoval v dobrém. Úzkostlivé duši dovedl dokázat, že cítí-li se hříšná, přijde do nebe, neboť Kristus byl ukřižován za hříšníky, nikoli za spravedlivé. Kdo si jeho Krví smyl hříchy a nenávidí je, má otevřené nebe. Pro každého měl účinné slovo. O tři roky později vznikla kolem něho komunita při kostele San Girolamo della Carità, do které se zapojili i kněží a mnozí jeho přátelé. Filip dal vznik oratoriu s programem sloužit Bohu s radostí, v němž byl prostor nejen pro modlitby, ale jednalo se o originální instituci s náboženským i kulturním programem. Přístup tam měli všichni, šlechtici i prostí lidé, duchovní osoby, dělníci i umělci, zbožní lidé i zvědavci. Kdokoliv chtěl, mohl přijít a kdykoliv odejít. Program, který v oratoriu probíhal, sloužil k náboženskému prohloubení, poučení i k osvěžení. Četlo se tam z vybraných knih, ať už životopisů světců, z dějin církve, z duchovní naučné literatury, vždy po menších částech, za kterými následovaly připomínky přítomných. Tento způsob poskytoval větší užitek a učil i vyjadřovat se. Také se zpívalo, později i s hudbou. Bylo pamatováno také na potřebný pohyb, a tak s oratoriány chodíval Filip do přírody, kde se hrávaly hry. Některé procházky byly spojeny s návštěvou kostela nebo občerstvením. Filip uměl být veselý a druhé k veselosti nabádal, ovšem s připomínkou, aby nehřešili. Věděl, že jen čisté duše jsou schopny nevinné radosti, pramenící z Boha. Dokazoval, že veselost není překážkou svatosti. Také proto se mu přezdívalo "Veselý svatý", ale říkalo se mu i "Pippo bono"- "dobrý Filip". Členové oratoria se střídali ve službě nemocným. Oratorium se časem rozdělilo na kněžské a sekulární skupiny. První byla zaměřena na úkoly ve službě církve. Filip často opakoval svým spolubratrům: "Naše jediná regule je láska." Navazoval přátelství s významnými osobami, ale živě se zajímal i o prosté lidi a chlapce, které uměl pobavit i poučit. Měl také dar rozeznávat, co církvi prospěje. Podle toho jednal a radil i papežům. Přitom byl velmi pokorným a ač byl obecně považován za světce, sám se považoval za hříšníka. Odmítal pocty a modlíval se: "Pane, drž Filipa, nebo tě Filip zradí." Všeestrannou činností získal dosti přátel i nepřátel, kteří ho chtěli znemožnit, ale Filip se obdivuhodně vypořádal se vším příkořím. Měl také mystické zážitky. Největší jeho láskou byla eucharistie. Při mši svaté zůstával někdy ve vytržení stát jako socha velmi dlouho s ozářenou tváří. Horoucně miloval Pannu Marii. Několikrát mu prý byla nabízena kardinálská hodnost, ale nepřijal ji. Přijal však správu kostela San Giovanni dei Fiorentini, kde v roce 1564 vznikla skupina oratoriánských kněží. Jednou za ním přišel František Zazero s nadšením, že bude studovat práva, a Filip s ním probíral plán jeho skvělé budoucnosti. Nakonec ho objal se slovy: "Františku a co potom?" Ten se vzpamatoval, uvědomil si, že jednou zemře, vzdal se svých plánů a vstoupil do družiny Oratoriánů. Také při zpovědích zaměřoval Filip pokání tak, aby si penitenti uvědomili, že mohou třeba už druhého dne zemřít. V roce 1575 se Kongregaci Oratoře dostalo papežského schválení a Řehoř XIII. dal oratoriánům kostel Santa Maria Valicella. Ten představěli na podstatně větší i s velkou oratoří. Filip tam prožil svá poslední léta. Často býval nemocen a čtyřikrát zaopatřen svátostmi nemocných. Když se mu lékaři marně snažili zastavit chrlení krve, řekl jim: "Běžte i se svými léky, požil jsem lepšího léku!" Na svátek Božího Těla 26. 5. se naposled vyzpovídal, odsloužil i mši svatou, nechal si číst z Bernardina Sienského a ve

večerních hodinách zemřel ve věku 80 let. Blahořečen byl asi v roce 1600 a kanonizován v roce 1622 Řehořem XV.

27. KVĚTEN - SV. AUGUSTIN Z CANTERBURY

První zprávy o Augustinovi jsou až z roku 596, kdy byl převorem benediktinského kláštera sv. Ondřeje v Římě. Odtud ho papež Řehoř Veliký poslal se 40 mnichy do Anglie. Tam po zániku Římské říše a obsazení pohanskými Angličany se Sasy, na konci 5. století, křesťanství téměř zaniklo. Avšak pohanský král Ethelbert měl za manželku křesťanskou franskou princeznu Bertu. To dávalo určitou naději, pro kterou byl do Anglie Augustin s mnichy poslán. Uposlechl a šel. Jejich misionářská výprava se zastavila v Galii, kde ji zbrzdily špatné pověsti o místě, kam měli namířeno. Slyšeli, že tamní lid je divoký, nepřátelský, že se s ním nedá domluvit nejen pro jazykovou bariéru. Augustin se proto zřejmě sám vrátil poradit s papežem. Na jeho naléhání, aby se prvotního plánu nevzdával, se vydal nazpět s Řehořovými doporučeními galským biskupům, přes jejichž diecéze vedla jeho cesta. Jednalo se také o to, aby získal

schopné franské kněze za tlumočníky. Před opuštěním Galie přijal biskupské svěcení. Se svými mnichy a s tlumočníky přistál prý u ústí Temže na ostrově Thauetu. Odtud poslal kentskému králi vzkaz, že by chtěli na jeho území zvěstovat evangelium. Král k nim přišel a vyžádal si rozhovor s nimi pod dubem, který měl za posvátný. Nechal si vyložit základy víry a pak jim dovolil usadit se v sídelním městě Canterbury, dokonce bydlet v paláci a bez překážek náboženství hlásat. Augustin s mnichy se asi usadil na pokraji města, kde stál malý kostel sv. Martina, v němž bývaly konány královniny pobožnosti. Tam začal apoštolskou práci. Král dal přebudovat starý kostel na katedrálu a vystavěl jim i benediktinský klášter Petra a Pavla. Příkladným životem s hlásáním Božího slova získával Augustin postupně přízeň lidu a již během prvního roku přijalo křest velké množství králova lidu a přijal ho i král Ethelbert. Papež po zprávě o Augustinově úspěchu poslal za ním v roce 601 další skupinu misionářů. S nimi poslal Augustinovi pálium - odznak metropolitické hodnosti - a úkol založit dvě arcibiskupství, každé se dvanácti podřízenými biskupstvími. První arcibiskupství bylo v Canterbury při katedrále Christ Church, odkud Augustin působil jako arcibiskup až do smrti. Pro druhé vybral město York, v němž však biskupství začalo působit až po jeho smrti. Při misijní činnosti dbal pokynů papeže a respektoval domácí kulturu, neničil ani pohanské chrámy, ale přeměňoval je na

křesťanské. Národním zvykům dával pouze křesťanský ráz. Namísto pohanských hodů Anglosasové konali hody lásky, při kterých se pamatovalo hlavně na chudé. Těmi způsoby Augustin všechny získával, protože vrcholu se bezpečněji dosáhne pomalým růstem spíše než nerozvážným činem. Základem úspěchu byla prvotní poslušnost, podrobení se Boží vůli. Kde člověk podřizuje svou vůli, dává prostor Božímu působení. Kdo postupuje proti evangeliu, postupuje i proti sobě. Augustin se snažil i o sjednocení starých britských křesťanů s novou anglickou církví, což se mu ale nepodařilo. Mezi praobyvateli ostrova, kteří byli zatlačeni převážně do západních hornatých krajů, a Anglosasy, kteří přišli na ostrov jako dobyvatelé, bylo příliš zaryté nepřátelství. Smíru přál i král Ethelbert a Augustin svolal biskupy obou stran, aby dopomáhali ke svornosti, a po starých Britech chtěl, aby se vzdali nesprávných obyčejů. Jednalo se i o jinou dobu slavení Velikonoc a křestní obřady. Staří Britové se však zdráhali a Augustin jim předpověděl, že nesmíří-li se, nastanou krvavé války, které jim budou příčinou jejich smrti. Předpověď se pak žalostně splnila. Předtím se Augustin soustředil na činnost v kentském království, které se brzo stalo křesťanským. Až do posledních dnů, i přes vysokou hodnost, žil jako mnich a misionář. Před smrtí ještě vysvětil svého nástupce.

28. KVĚTEN - SV. GERMAN (HEŘMAN)

Narodil se asi roku 496 blízko Atunu v Burgundsku. Rodiče Eleuter a Eusebie byli prý křesťané, ale jeho narození si nepřáli. Základní vzdělání získával ve škole v Avaloně a ještě před jejím dokončením mu oba rodiče zemřeli. Zanechali mu po sobě větší dědictví, po kterém zatoužila lakomá teta, která měla syna Stratida. Ten zdaleka prý nebyl tak nadán jako German, proto žárlila a záviděla. Jednoho dne připravila hochům sklenice s vínem a do Germanova dala jed. Božím řízením sklenky spletla, tak zabila svého syna, a když si German uvědomil, že chtěla otrávit jeho, utekl od ní. Některé životopisy uvádějí, že nějakou dobu poustevničil, jiné naznačují, že od tety odešel přímo ke strýci Skopiliovi, který byl knězem v Lazy a postaral se o jeho výchovu i vyšší vzdělání. Kněžské svěcení přijal až roku 530 a byl pak biskupem Nektariem ustanoven opatem kláštera sv. Symforiana na Atunském předměstí. Jako opat žil spíše asketicky, v noci vstával k modlitbám, až do ranních hodin setrval před svatostánkem. V lásce, zbožnosti a štedrosti dával všem příklad. Někdy chudým lidem klidně

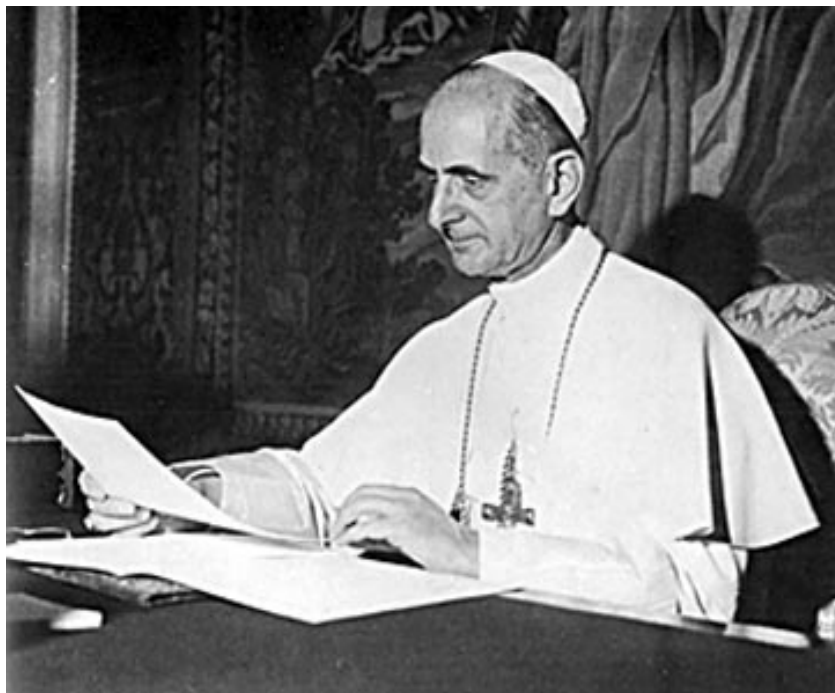
rozdal poslední zásoby, pak šel a modlil se. Jednou kvůli poslednímu rozdanému chlebu mniši začali reptat a velmi brzy poté zastavili u vrat kláštera dva soumaři s těžkým nákladem chleba a další den dorazil vůz naplněný potravinami. Důvěrná Germanova modlitba působila i jiné zázraky. Měl patrně dar uzdravování i dar proroctví, viděl do budoucnosti. Když v blízkosti kláštera hořela stodola, aniž k ní šel, uhasil ji svícenou

vodou a modlitbou. V roce 554 zemřel pařížský biskup Eusebius a král Childebert I. ustanovil na jeho místo opata Germana. Král si velice vážil opatových rad a stal se rovněž dobrodincem chudých, v jejichž prospěch se prý zřekl i drahé stolní výbavy. Biskup German jeho přízně využil i k dokončení pokřesťanštění Franků a k budování chrámů a klášterů. Dbal o kázeň mezi duchovenstvem i laiky. V roce 557 na kněžském zasedání v Paříži vyhlásil různá církevní pravidla a zákony. Sám i jako biskup byl vůči sobě velmi přísný, pokračoval v nočních modlitbách, v každém období nosil stejný hrubý oděv, netopil, jedl jen skromně a prostě a celou Paříž postupně obracel k vpravdě křesťanskému životu. Childebert se vydal s výpravou do Španělska k Zaragoze, kde byl překvapen zbožností lidu a od zaragozského biskupa si vyžádal relikvie svatého Vincence. Dostal jeho stolu, někde je uváděna i tunika a drahocenné kalichy i zlatý kříž. Král pak v Paříži postavil chrám k jeho počtě s další klášterní budovou a stavby předal biskupu Germanovi ke zprovoznění. Ten tam ustanovil za benediktinského opata svého žáka Droktovea a chrám vysvětil r. 558. Král Childebert mezi tím onemocněl a lékaři mu nedávali naději. Přivolaný German zůstal u jeho lůžka přes noc na modlitbách a ráno byl nemocný náhle zdrav. Z vděčnosti věnoval klášteru sv. Vincence jeden ze svých hradů. Zdá se však, že se poté ze života dlouho netěšil. Jeho nástupcem se stal jeho bratr Chlotar I., který se vůči Germanovi choval chladně a pyšně do doby, než potřeboval od něj tělesné uzdravení. Uzdravil se náhle při doteku jeho roucha, když se biskup předtím nad ním modlil. Ale Chlotarova vláda nebyla dlouhá a po něm se o zemi podělili jeho synové Charibert, Guntram, Sigbert a Chilperich. Kromě Guntrama žili prý v nespárech a prostopášnosti. V Paříži vládl Chilperich, který vyhnal svou manželku a žil v cizoložství. Proti poddaným se dopouštěl krivd, některé připravoval o majetek a na napomínání biskupem Germanem nedbal. Pro jeho řádění a utlačování ho German nakonec vyobcoval s Církve. Chilperichovi to bylo k smíchu a zakrátko náhle zemřel. German se do konce života usilovně snažil o úplnou likvidaci pohanství a rozkvět ctnostného života ve své diecézi. Za krvavých rozepří vládnoucích bratrů se snažil udržet společenský řád v zemi. Byl ochráncem svého lidu a také vykupoval vězně, zajatce i nevolníky. Někdy na vykoupení zajatce získával i žebráním. Se svátostí nemocných navracel lidem zdraví. Mnohé cesty vykonával na koni zpívaje za jízdy žalmy. Den své smrti předpověděl a několik měsíců dopředu si k hlavě svého lůžka prý písařem dal napsat datum 28. květen. V ten den ve věku 80 let odešel na věčnost. Pohřben byl v kapli při chrámu sv. Vincence. Později mu byl zlatníkem udělán náhrobek a v roce 754 jeho ostatky přeneseny do chrámu.

29. KVĚTEN - SV. PAVEL VI.

Narodil se 26. 9. 1897 v Concesio u Brescie v severní Itálii jako syn advokáta George Montiniho a Giuditty Alghisi. Při sv. křtu 30. 9. dostal jméno Giovanni Battista a vedle Jana Křtitele dostal za patrony i Jindřicha, Antonína a P. Marii. Vyrůstal mezi dvěma bratry, Ludvíkem a Františkem. Po maturitě v roce 1916 vstoupil do semináře a po čtyřech letech se stal knězem. Od listopadu 1920 pokračoval ve studiích v Římě. Získal doktorát kanonického práva a od října 1923 působil na nunciatuře ve Varšavě. V dalším roce začal pracovat ve Státním sekretariátu Vatikánu. Zároveň byl až do r. 1933 duchovním rádcem Svazu italských katolických studentů. Mimo jiné se r. 1931 stal docentem dějin papežské

diplomacie na Papežské diplomatické škole. V kurii patřil k nejvýznamnějším odpůrcům fašismu. Papežem Piem XII. byl v r. 1952 jmenován státním podsekretářem a po dvou letech arcibiskupem v Miláně. Po převzetí úřadu byl od ledna 1955 mluvčím italského episkopátu. Je charakterizován jako všestranný a velmi pozorný pastýř svého lidu. Od mládí vynikal v pokoře, v poslušnosti k nadřízeným a lásce k církvi. Udává se, že pracoval na reformě duchovní péče o věřící, liturgické obnově a podílel se na výstavbě nových

kostelů a 72 jich vysvětil. Kardinálský klobouk mu byl udělen 15. 12. 1958 Janem XXIII. Na vatikánském koncilu byl členem komise pro mimořádné záležitosti. Dne 21. 6. 1963 byl zvolen papežem a rozhodl se pro jméno Pavel VI., protože měl před očima misijní působení apoštola Pavla. Třetí den po svém zvolení oznámil v promluvě k římským duchovním, že v Miláně zahájil dialog se zástupci moderního světa. Doporučil věnovat pozornost všem skupinám lidí, věřícím i těm, kteří stojí opodál. Potom hned přijal diplomatický sbor. Smrtí předchozího papeže mohl po právní stránce končit II. vatikánský koncil, ale Pavel VI. rozhodl o jeho pokračování a koncem června oznámil, že na 29. 9. 1963 stanovil jeho zasedání. V pokračování koncilu viděl nejdůležitější úkol svého pontifikátu. Koncilové úkoly shrnul do čtyř bodů: 1. prohloubení vlastního církevního vědomí, 2. obnova uvnitř církve, 3. podpora jednoty církve a 4. dialog se světem. Druhé koncilní zasedání končilo diskusí o ekumenismu a na slavnostním veřejném zasedání byla přijata konstituce o liturgii a dekret o sdělovacích prostředcích. Na závěr papež ustanovil pokoncilní komise. Začátek třetího zasedání stanovil na 14. 9. 1964. Koncil 20. 11. přijal dekret o ekumenismu a o katolických východních církvích. Druhého dne na zakončení třetího zasedání koncilu v závěrečné řeči prohlásil Pavel VI. Pannu Marii Matkou církve. Čtvrté zasedání koncilu bylo od 14. 9. do 7. 12. 1965. Druhého dne papež koncelebroval mši sv. s 26 biskupy ze zemí, v nichž byl politický neklid. Papež Pavel VI. začal s konáním papežských cest a jeho první zahraniční cestou byla 4. 1. 1964 třídní pouť do Palestiny. Tam se mu dostalo od Arabů srdečného přivítání a na některých místech jej provázal jordánský král Husajn. Ekumenicky významnou událostí zde bylo papežovo setkání s patriarchou Athenagorem I. v Jeruzalémě. Dále patriarchova návštěva Říma, při které papež 7. 12. 1965 odvolal klatbu z roku 1054 a tak odstranil podstatnou překážku vzájemných vztahů. Brzy po své první cestě se papež Pavel VI. rozhodl pro cestu na Eucharistický kongres do Bombaje v Indii. V roce 1965 následovala jeho cesta do Ameriky, kde měl projev před Valným shromážděním OSN. U příležitosti 50. výročí zjevení Panny Marie navštívil 13. 5. 1967 Fatimu. V roce 1968 konal apoštolskou cestu do kolumbijské Bogoty. V roce 1969 navštívil papež Pavel VI. Ženevu u příležitosti 50. výročí Mezinárodní organizace práce OSN a při té příležitosti se zastavil i v ústředí

Světové rady církví. Téhož roku byl v Ugandě v Africe. V listopadu a prosinci 1970 podnikl dlouhou cestu na Dálný východ a navštívil Teherán, Ceylon (Srí Lanku), Manilu, Samou, Sydney a Hongkong. Tento papež svými cestami nastolil nový směr v historii pontifikátu. K jeho úsilí o ekumenismus a o mír mezi národy je možné vzpomenout, že roku 1964 ustanovil sekretariát pro nekřesťanská náboženství, potom sekretariát pro nevěřící a počínaje Novým rokem 1968 zavedl Světový den modliteb za mír. Během čtyř let vydal 7 encyklik různého významu a různých reakcí, z nichž poslední, o správném řádu sdělování lidského života, vyvolala u mnohých vlnu diskusí i odporu. Byla určena "všem lidem dobré vůle" a mnoho těch, kteří ji ani nečetli, pouze slyšeli, že je proti antikoncepci, to vzali jako argument proti církvi. Mezi odpůrci byli i někteří teologové a podle svědků Pavel VI. chodil po vatikánských zahradách se slzami v očích. Toto nepochopení bylo pro něj nejtěžším okamžikem jeho pontifikátu. Jako představitel učitelského úřadu se Pavel VI. obrátil na věřící a všechny lidi, kteří hledají pravdu, "Krédem" (Vyznáním) Božího lidu, které bylo 30. 6. 1968 zveřejněno. Papež Pavel VI. při svém úsilí o obnovu církve ukazoval, že se zároveň musí uplatňovat hluboká, tradiční víra. Během svého patnáctiletého pontifikátu výrazně posílil vážnost papežského úřadu. Vzpomínáme na jeho konkrétní vztah k naší zemi vyjádřený o výročí sv. Cyrila, když sloužil mši svatou se slovanskými biskupy; a vztah ke kardinálu Beranovi, jehož skonu a pohřbu se osobně účastnil. Jako projev úcty nejen k němu, ale i k celé naší vlasti nechal zesnulého kardinála pochovat do krypty u sv. Petra v Římě. Ta je jinak vyhrazena pouze papežům. Na počátku sedmdesátých let jmenoval kardinálem litoměřického biskupa Štěpána Trochtu a 27. 6. 1977 pražského arcibiskupa Františka Tomáška. Papež Pavel VI. aktivní diplomacií usiloval o odstranění některých těžkostí mezi Apoštolským stolcem a zeměmi východní Evropy. Zemřel 6. 8. 1978 ve věku osmdesáti let. Svět si pak začal uvědomovat, že odešel velký papež míru, který v době pronikavých změn řídil církve s úžasnou prozíravostí. Blahořečen byl 19. 10. 2014 a po ohlášení zázraku potvrzeného, 26. 10. 2017 na zasedání lékařské rady i vyhlášky o něm z 6. 3. 2018 dochází k jeho kanonizaci 14. 10. 2018 papežem Františkem. Jeho památka byla stanovena na den, kdy přijal kněžské svěcení.

30. KVĚTEN - SV. JANA Z ARKU

Tato francouzská světice, citovaná několikrát v Katechismu katolické církve, je obzvláště blízká sv. Kateřině Sienské, patronce Itálie a Evropy, o níž jsem mluvil v jedné z předchozích katechezí. Jde totiž o dvě mladé ženy z lidu, laičky a zasvěcené panny; obě aktivní mystičky, žijící nikoli v klášteře, ale uprostřed nejdramatičtější reality církve a světa té doby. Jsou to patrně nejcharakterističtější postavy oněch „silných žen“, které koncem středověku beze strachu nesly velké světlo evangelia do složitých historických událostí. Mohli bychom je přiřadit ke svatým ženám, které zůstaly na Kalvárii poblíž ukřižovaného Ježíše a jeho matky Marie, zatímco apoštolové se rozutekli a samotný Petr jej třikrát zapřel. Církve v oné době prožívala hlubokou krizi velkého Západního schizmatu, které trvalo 40 let. Když roku 1380 umírá Kateřina Sienská, existoval jeden papež a jeden antipapež; když se roku 1412 Jana narodila, byl jeden papež a dva antipapežové. Spolu s tímto vnitřním zraněním církve probíhaly nepřetržité bratrovražedné

války mezi křesťanskými národy Evropy, z nich nejdramatičtější byla nekončící „Stoletá válka“ mezi Francií a Anglií.

Jana z Arku neuměla číst, ani psát, ale lze ji poznat do hloubky její duše díky dvěma pramenům výjimečné historické hodnoty: díky aktům dvou procesů, které se jí týkaly. První je Proces odsouzení (Pod) a obsahuje přepis dlouhých a četných výslechů Jany během posledních měsíců jejího života (únor-květen 1431), a přináší slova samotné světky; a Proces anulace odsouzení, neboli rehabilitace (Pan), který obsahuje výpovědi přibližně 120 očitých svědků ze všech období jejího života (srov. Procès de Condamnation de Jeanne d'Arc, 3 vol. a Procès en Nullité de la Condamnation de Jean d'Arc, 5 vol., ed. Klincksieck, Paris 1960-

1989). Jana se narodila v Domrémy, malé vesničce na hranicích mezi Francií a Lotrinskem. Její rodiče byli zámožnými zemědělci, kteří byli u všech známí jako znamenití křesťané. Od nich se jí dostane dobré náboženské výchovy, velmi ovlivněné spiritualitou Ježíšova jména, jak ji učil svatý Bernardin Sienský a v Evropě ji šířili františkáni. Se jménem Ježíš je vždy spojeno jméno Marie a proto je Janina spiritualita na pozadí lidové zbožnosti hluboce kristocentrická a mariánská. Již od dětství v dramatickém kontextu války prokazuje velkou lásku a soucit s nejhudšími, nemocnými a trpícími. Z jejích vlastních slov víme, že náboženský život Jany zraje jako mystická zkušenost již od 13 let (Pod, I, str. 47-48). Prostřednictvím „hlasu“ archanděla svatého Michaela se cítí povolána Pánem, aby zintensivnila svůj křesťanský život a aby se osobně zasadila za osvobození svého lidu. Její bezprostřední odpovědi, jejím přitakáním je slib panenství a nový závazek ke svátostnému životu a modlitbě: každodenně se účastní mše, často koná zpověď a svaté přijímání a tráví dlouhé chvíle v tiché modlitbě před Křížem nebo obrazem Madony. Soucit a účast mladé francouzské venkovanky na utrpení jejího lidu byl ještě více posílen jejím mystickým vztahem k Bohu. Jeden z nejoriginálnějších aspektů svatosti této dívky je právě toto spojení mystické zkušenosti a politické mise. Po letech skrytého života a vnitřního zrání následuje krátké, ale intenzivní dvouleté období jejího veřejného života: rok aktivity a rok utrpení. Počátkem roku 1429 se Jana pouští do díla osvobození. Četná svědectví nám ukazují tuto mladou pouze 17 letou ženu jako osobnost velmi silnou a rozhodnou, schopnou přesvědčit nejisté a malomyslné muže. Překoná všechny překážky, setká se s Dauphinem, budoucím francouzským králem Karlem VII., který ji v Poitiers podrobí zkoušce před několika univerzitními teology. Jejich závěr je pozitivní. Neshledávají na ní nic špatného, vidí jenom dobrou křesťanku. 22. března 1429 nadiktuje Jana důležitý dopis králi Anglie a jeho lidem, kteří okupují město Orleans (ibid., str. 221-222). Nabízí v něm opravdový mír ve spravedlnosti mezi dvěma křesťanskými národy ve

světlo dvou jmen, Ježíše a Marie. Jana je však odmítnuta a musí vstoupit do boje za osvobození města, ke kterému dojde 8. května. Dalším vrcholným momentem její politické činnosti je korunovace krále Karla VII. v Remeši 17. července 1429. Celý rok žije Jana spolu s vojáky a plní mezi nimi skutečně evangelizační poslání. Četná jsou jejich svědectví o její dobrotě, odvaze a mimořádné cudnosti. Všichni ji nazývají i ona sama se označuje jako „la Pucelle“, tj. panna. Janino utrpení začíná 23. května 1430, když padne do rukou svých nepřátel. 23. prosince je převezena do města Rouen, kde se koná dlouhý a dramatický Proces odsouzení, který začíná v únoru 1431 a končí 30. května jejím upálením. Je to velký a okázalý proces, kterému předsedají dva církevní soudci, biskup Pierre Cauchon a inkvizitor Jean le Maestre, ale ve skutečnosti je plně veden početnou skupinou teologů ze slavné pařížské univerzity, kteří se účastní procesu jako přísedící. Jsou to francouzští církevní hodnostáři, kteří přijali jiné politické rozhodnutí než Jana, a mají a priori negativní úsudek o její osobě a jejím poslání. Tento proces je otřesnou stránkou dějin svatosti a také inspirativní stránkou tajemství církve, která je podle slov Druhého vatikánského koncilu „svatá a zároveň stále potřebuje očišťování“ (LG 8). Je to dramatický střet mezi světicí a jejími soudci z řad církevních hodnostářů. Ti Janu obžalují a soudí, až ji nakonec odsoudí jako heretickou a pošlou ji na úděsnou smrt upálením. Na rozdíl od svatých teologů, kteří dávali pařížské univerzitě lesk, jako sv. Bonaventura, sv. Tomáš Akvinský a bl. Duns Scotus, o kterých jsem mluvil v dřívějších katechezích, tito soudci byli teology, kterým chyběla láska a pokora k tomu, aby spatřili v této dívce působení Boží. Na mysl přicházejí Ježíšova slova, podle nichž jsou tajemství Boha zjevena těm, kdo mají srdce maličkých, zatímco zůstávají skryta učeným a vzdělaným, kteří nemají pokoru (srv. Lk 10,21). Soudci Janu tak byli radikálně neschopni ji pochopit a vidět krásu její duše. Nevěděli, že odsuzují světicí. Odvolání Janu k papežovu soudu 24. května je tribunálem odmítnuto. Ráno 30. května, obdrží svěťice ve vězení naposledy svaté přijímání a je okamžitě odvedena k popravě na náměstí starého tržiště. Prosí jednoho z kněží, aby držel před hranicí procesní kříž. Umírá, hledíc na Ukřižovaného Ježíše a pronášejíc hlasitě třikrát Ježíšovo jméno (Pan, I, str. 457; srov. Katechismus katolické církve, 435). Asi o 25 let později byl papežem Kalixtem III. otevřen Proces anulace a byl zakončen slavnostním výrokem, který prohlašoval její odsouzení za neplatné (7.července 1456; Pan, II, str.604-610). Tento dlouhý proces shromáždil výpovědi svědků i úsudky mnoha teologů, všechny byly příznivé pro Janu, vynesl na světlo její nevinnost a dokonalou věrnost církvi. Jana z Arku byla kanonizována Benediktem XV. roku 1920. Drazí bratři a sestry, jméno Ježíš, vzývané naší světicí až do posledních okamžiků jejího pozemského života, bylo jakýmsi nepřetržitým dechem její duše, tlukotem jejího srdce, středem celého jejího života. „Tajemstvím lásky Janu z Arku“, která tolik nadchla básníka Charlese Péguy, je tato naprostá láska k Ježíši a k bližnímu v Ježíši a skrze Ježíše. Tato svěťice pochopila, že Láska objímá veškerou realitu Boha a člověka, nebe a země, církve a světa. Ježíš je v jejím životě vždycky na prvním místě, podle jejího vlastního výroku: „Nejprve sloužit našemu Pánu“ (Pod, I, str. 288; srov. Katechismus katolické církve, 223). Milovat Jež, znamená vždycky poslouchat jeho vůli. S naprostou důvěrou a odevzdaností prohlašuje: „Svěřuji se Bohu, svému Stvořiteli, miluji Jež z celého srdce“ (ibid., 337). Slibem panenství zasvětila Jana výlučným způsobem celou svoji osobu jediné Ježíšově Lásce: „učinila slib našemu Pánu, že bude bedlivě střežit panenství svého těla i své duše“ (ibid., str. 149-150). Panenství duše je stav milosti, nejvyšší a pro ni nejvzácnější životní hodnota. Je to dar Boží, který je třeba přijmout a střežit s pokorou a důvěrou. Týká se toho

jeden z nejznámějších textů z prvního Procesu: „Na otázku, zda ví, je-li v Boží milosti, odpovídá: »Nejsem-li v ní, kéž mě Bůh do ní uvede; jsem-li v ní, kéž mě v ní ráčí uchovat« (ibid., str. 62; srov. Katechismus katolické církve, 2005). Naše světice prožívá modlitbu formou nepřetržitého dialogu s Pánem, který inspiruje i její rozhovor se soudci a dává jí pokoj a bezpečí. S důvěrou jej prosí: „Nejsladší Bože, prosím Tě pro čest Tvého svatého Utrpení, pokud mne miluješ, zjev mi, jak mám odpovědět těmto mužům církve“ (ibid., str. 252). Jana rozjímá Ježíše jako „Krále nebe a země“. Takto také nechala zobrazit na svém praporci „Našeho Pána, který drží svět“ (ibid., str.172), ikonu své politické mise. Osvobození jejího lidu je dílem lidské spravedlnosti, kterou Jana koná v lásce a z lásky k Ježíši. Její svatost je krásným příkladem pro laiky zapojené v politickém životě, zejména uprostřed nejobtížnějších chvil. Víra je světlem, které řídí každé rozhodnutí, jak dosvědčuje o století později další velký světec, Angličan Tomáš Morus. V Ježíši rozjímá Jana také veškerou realitu církve: „vítěznou církev“ v nebi stejně jako „bojující církev“ na zemi. Podle jejích slov, „náš Pán a církev jsou jedno“ (ibid., str. 166). Toto tvrzení, citované Katechismem katolické církve (č. 795), nabývá opravdu heroický ráz v kontextu Procesu odsouzení před jejími soudci, muži církve, kteří ji pronásledují a odsuzují. V Ježíšově lásce nalézá Jana sílu milovat církev až do konce, i ve chvíli vlastního odsouzení. Rád bych připomněl, že svatá Jana z Arku měla velký hluboký vliv na jinou mladou světici z moderní doby: na Terezii od Dítěte Ježíše. Karmelitka z Lisieux během naprosto odlišného života, který strávila v klášteře, pociťovala velkou blízkost Jany, poněvadž žila v srdci církve a měla účast na utrpeních Krista za spásu světa. Církev je po Panně Marii obě prohlásila za patronky Francie. Svatá Terezie vyjádřila svou touhu zemřít jako Jana s trojím vyslovením jména Ježíš (Manuscriptum B, 3r), byla oživována toutéž velkou láskou k Ježíši a k bližnímu a žila v zasvěceném panenství. Draží bratři a sestry, svým zářným svědectvím nám svatá Jana z Arku podává vysoké měřítko křesťanského života: mít modlitbu jako vodítko svých dnů, mít plnou důvěru při plnění Boží vůle, ať je jakákoli; žít lásku bez nadržování, bez omezování a jako ona čerpat v Ježíšově Lásce hlubokou lásku k církvi. (Benedikt XVI.)

SV. ZDISLAVA Z LEMBERKA

Na Českomoravské vysočině u města Žďáru poblíž Velkého Meziříčí je město Křižanov se zámekem, rodiště Zdislavino. Je tedy rodem Moravanka. Narodila se někdy po roce 1220. Přesné datum neznáme. Její rodiče byli značně zámožní, vzdělaní a velmi zbožní. Zdislava měla mladší sourozence, tři sestry a bratra: Eufemii, Elišku, Libuši a Petra. Zdislava, Eufemie a Eliška se provdaly za české velmože a získaly si později mnoho chvály svým ctnostným životem, zvláště Zdislava. Výslovně to poznamenává kronikář žďárského kláštera, který nám mnoho zaznamenal o křižanovské rodině.

Své dětství a dívčí léta prožila Zdislava ve vzorném rodinném prostředí na hradě Křižanově a patrně i v Brně, kde byl pan Přibyslav purkrabím. Rodiče jí poskytli všestrannou výchovu. Po jejich vzoru měla Zdislava velikou úctu ke stavu kněžskému a řeholnímu. Když jednou slyšela o šťastném životě poustevníků, rozhodla se je následovat. Nepozorovaně se vytrácela z křižanského hradu do nedalekých lesů, kde se snažila myslet jen na Boha, postila se a odpírala si pohodlí. Tajemně šumící lesy, odraz nebe v hladinách

křížanských rybníků, všechen šepot boží přírody, nápovědi čehosi nesmírného a silného rozněcovali její dětskou fantazii a naléhavou touhu po kráse, hloubce a vznešenosti něčeho, čemu ještě dobře nerozuměla. Brzy se ovšem vrátila domů, ale láska k samotě a usebranosti v Bohu provázela ji po celý život. Není divu. Vždyť její otec byl „v nitru mnichem“ a její matka a sestra Eufemie svým způsobem rovněž poustevničily, jak jsme již slyšeli.

Vrozený sklon ke zbožnosti zapouštěl v mladičké Zdislavě kořeny stále hlubší. Můžeme se právem domnívat, že když uzrál čas, bylo toto vnímavé děvčátko dáno podle mravu své doby na vychování a vzdělání do některého kláštera, podobně jako Anežka Přemyslovna. Zde pak byly její pocity Boha obohacovány i rozumovým poznáním a Zdislavina dětská víra se stávala uvědomělou.

Pan Přibyslav byl významnou moravskou osobností. Zastával důležité úřady. V Brně byl purkrabím, tedy prvním úředníkem tehdejší hradní správy. Spravoval brněnský hrad, jeden z nejvýznačnějších v zemi. Patřila mu rozlehlá část Moravy, hlavně oblasti v Českomoravské vysočiny. Nepřekvapuje proto, že se s jeho jménem často setkáváme v královských listinách. Kolem roku 1238 byl pan Přibyslav také kastelánem na Veverí, hradě severozápadně od Brna. Jeho stálým sídlem byl však Křižanov, kde si zbudoval hrad. Žďárský kronikář vydává svědectví, že pan Přibyslav „byl zevně rytířem, v nitru však mnichem“. Byl velmi nakloněn klášterům a jejich obyvatelům a zvláště si oblíbil řád cisterciácký, který všemožně podporoval. Mnichům cisterciákům chtěl postavit ve Žďáře kostel ke cti Panny Marie a klášter, ale smrt mu nedovolila dílo uskutečnit. Než zemřel, svěřil provedení svého úmyslu panu Bočkovi, manželu své dcery Eufemie, kastelánu znojenskému. Velkou láskou lnul i k brněnským minoritům, kterým daroval četné statky. Celý svůj život prožil ve službě Bohu, v povinnostech svých úřadů, v oddanosti králi, v péči o rodinu a jako pravý křesťan nikdy nezapomínal na potřeby svých bližních.

Když 16. února 1251 zemřel, byl pochován u brněnských minoritů v kostele sv. Janů. Z pamětní knihy tohoto kláštera se dovídáme o jeho náhrobku.

Paní Sybila přišla do Čech v průvodu Kunhuty, dcery Filipa Švábského, nevěsty budoucího krále Václava I., jemuž byla zasnoubena asi roku 1207. Po tehdejší zvyku žila pak Kunhuta na dvoře svého ženicha, aby poznala zvyky a mrav země, která se jí měla stát druhým domovem. Paní Sybila, mladá dvorní dáma budoucí královny, pocházela ze Středomoří, z království obojí Sicílie, tedy z oblasti, která představovala v té době jedno z kulturně nejvyspělejších území západní Evropy. Krásná žena jižního typu byla vzdělaná a

proniknutá zbožností. V Čechách se provdala celkem třikrát. Pan Přibyslav si ji vzal jako vdovu po zemřelém velmoži Bohušovi. Poznal ji nepochybně na pražském královském dvoře, kde často pobýval. Sňatek uzavřeli kolem roku 1220 a paní Sybila se pak přestěhovala na Moravu. Jako Přibyslav i paní Sybila věnovala svou přízeň klášterům. S královnou Kunhutou podporovala například dominikánský klášter rozjímavých sester v Brně, založený roku 1239. Zvláště si oblíbila klášter Žďárský, jemuž věnovala vzácně vypracovanou bibli. Po smrti Přibyslavově provdala se potřetí za pana Jindřicha, kastelána žitavského, předka Ronovců, rodu, jenž nad jiné zasáhl ve 13. století do dějin české země. Tímto sňatkem vešla také do příbuzenského vztahu s rodem Berků z Dubé. Když paní Sybila ovdověla potřetí, usadila se ve Žďáře. Přidružila se k ní její dcera paní Eufemie, rovněž vdova, a se služebnou Leogardou žily všechny po způsobu poustevnic v malých domcích vedle cisterciáckého kláštera. V ústraní a tichu vyšívaly kostelní roucha a náležitým způsobem pečovaly o klášter, jak zaznamenal klášterní kronikář Jindřich. Matka Zdislavina zemřela roku 1262 a byla pochována ve žďárském klášterním chrámu.

Dítě Zdislava dospěla podle svědectví kronikáře v krásnou dívku a nejráději by byla vstoupila do sboru řeholních panen v některém klášteře. Měla jakési vnitřní podvědomé tušení o krátkosti svého života, a proto toužila žít v nejtěsnějším spojení s Bohem. On však chtěl, aby vstoupila do manželství a stala se matkou. Vždyť „sám Bůh je původcem manželství“ a „opravdová manželská láska je pozdvižena k účasti na Boží lásce a vykupitelskou mocí Kristovou a spásonosným působením církve se usměřňuje a obohacuje, aby manželé byli účinně vedeni k Bohu a dostalo se jim pomoci a posily v jejich vznešeném úkolu otce a matky“ (Gaudium et spes, čl. 48). Zdislava se provdala mladičká, bylo jí asi něco přes patnáct let, za Havla z rodu Markvarticů, pána na hradě Lemberku v severních Čechách. Po svatbě na Křižanově se tedy přestěhovala do pohraničních hvozdu severních Čech. Cestou tam se jistě zastavila v Praze, vždyť její rodiče žili v těsném přátelství s královskou rodinou.

Manžel Zdislavin, pán na Lemberku, byl typ rytíře 13. století. V tehdejší době vystupoval jako muž znamenité slávy válečné. Když se mladý kralevic Přemysl Otakar vzbouřil proti svému otci, stál pan Havel věrně po boku krále Václava I. a nemálo přispěl k jeho vítězství v tomto zápase, které mu roku 1249 zabezpečilo trůn. Havel však nebyl jen drsný bojovník. Měl ducha křižáckých rytířů zanícených pro věc náboženství. Jistě to bylo i dědictví po rodičích. Jeho otec, vlivný velmož pan Markvart II., i matka paní Hostilka horlivě podporovali rytířské řády, jako například johanity v Mladé Boleslavi, kde měli Markvartici svůj rodný hrad. Také pan Havel měl velký zájem o nábožensko-politický život. Udržoval přátelství s mocným olomouckým biskupem Brunonem, kterého hostil na svých statcích a od něhož obdržel léno. Podporoval i řád bratří kazatelů – dominikánů, který si jeho manželka velmi oblíbila. Není také bez zajímavosti, že pan Havel měl účast i na díle Anežky Přemyslovny v Praze Na Františku. Můžeme se právem domnívat, že se obě svaté ženy – Zdislava a Anežka – osobně znaly. Havel z Lemberka býval dříve líčen jako muž hrubý a ke své ženě Zdislavě dokonce krutý. Měl v sobě jistě drsnost bojovníka a rázné vystupování mocného velmože. Jeho činnost v přímých službách panovníka, znalost cizího kulturního prostředí a smysl pro nové myšlenky, jejichž nositeli byly nové řády, které podporoval, opravňují nás však k přesvědčení, že se ke své ženě choval jako pravý křesťanský rytíř. Projevoval ji nejen úctu a lásku, měl i plné pochopení pro její úsilí. Bez jeho pomoci by paní Zdislava stěží realizovala dílo své dobročinnosti. Nové historické poznatky pana Havla rehabilitovaly.

Zdislava žila na hradě Lemberku v severních Čechách jako hradní paní a světice. Její život nebyl rozdvojen, jak tomu bohužel u mnoha křesťanů bývá, na část náboženskou a světskou, ale byl vpravdě křesťansky integrován živou vírou, nadějí a láskou. Na hradě bývalo rušno, ale v jejím nitru byl vždy klid, pramenící z Boží milosti. Plnila všechny společenské povinnosti svého stavu a pečlivě se přitom starala o svou rodinu. Narodily se jí čtyři děti (Havel, Markéta, Jaroslav a Zdislav). Nejstarší Havel se stal důstojným nástupcem svého otce a zaujal přední místo ve společnosti českých velmožů. Podobně i další synové dosáhli význačného postavení v českém království.

Se svým manželem Havlem postavila Zdislava v blízkém městě Jablonném chrám svatého Vavřince s klášteřem pro dominikány. Tento řád s apoštolským zaměřením si Zdislava tak oblíbila, že do něj vstoupila jako laická spolupracovnice, zůstávajíc ovšem v manželství. Do sboru apoštolských spolupracovníků se dostala zásluhou slavného dominikána, Poláka, blahoslaveného Česlava, který v té době – kolem roku 1235 – byl představeným polsko-české dominikánské provincie a v Čechách zakládal nové kláštery. Rovněž v Turnově postavila paní Zdislava s manželem kostel a klášter pro duchovní syny svatého Dominika. Její příklad povzbuzoval i jiné k následování.

Ač byla vznešenou hradní paní, přece s radostí často navštěvovala chudé, v nichž viděla očima víry samotného Ježíše Krista. Nepatřila k těm křesťanům, kteří si myslí, že milují Boha, ale před lidmi svá srdce uzavírají. Naopak. Zákon lásky k bližnímu byl jejím denním programem, neboť pochopila a prožila evangelium – radostné poselství Kristovy lásky. „Co jste prokázali jednomu z nejmenších mých bratří, mně jste (to) prokázali“ (Mat 25, 40). „Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Mat 22, 39). Poutníci, nemocní a potřební nalézali u ní vždy nejlaskavější přijetí. Podporovala je, kde jen mohla a sama žila skromně. Byla proto všemi milována a nazývali ji matkou chudých.

Její víra nezůstala na dětské úrovni, ale bohovědným poznáním a hlubokou duchovní zkušeností se stala uvědomělou, dospělou. Žila liturgií, denně se účastnila bohoslužby u dominikánů v Jablonném. Když se tamní kostel ještě stavěl, pomáhala i sama Zdislava se svými domácími lidmi na stavbě, aby dílo šlo rychleji ke konci. Činila to vždy v noci, aby dělníci druhého dne mohli nerušeně pokračovat v práci. Toužila mít podíl na tomto díle i prací vlastními rukou. Ráda rozjímalá v kapli Nejsvětější Trojice pod hradem Lemberkem. Klid a krása okolní přírody umocňovaly její duši k chválám Božím. I na hradě měla svou kapli, kde s rodinou oslavovala Boha a vyprošovala jeho ochranu v zlých dobách. Měla dar vroucí vnitřní modlitby a k ní přidávala kající skutky. Dosud se na Lemberku ukazuje Zdislavina světnička, připomínající podobnou místnost Karla IV. na Karlštejně. Slovem a příkladem vedla všechny kolem sebe k bohopoctě, jak nám to zachytili staří malíři.

Její svatost se potvrzovala i podivuhodnými skutky, které skrze ni učinil Bůh. V kronice Dalimilově čteme: „Pět mrtvých boží mocí vzkřísila, mnoha slepým zrak vrátila, chromých a malomocných mnoho uzdravila a nad jinými ubohými veliké divy činila“ (Dalimil 87, 5). Když byl na počátku našeho století veden v litoměřické diecézi proces pro její blahorečení, sestavil farní úřad v Jablonném seznam věřících, kteří stvrдили přísahou, že obdrželi od Boha na přimluvu paní Zdislavy různé milosti. Její příkladný život, naplněný láskou k Bohu a lidem, plný touhy po záchraně duší, a její zázračná moc pomáhající tělesně trpícím jsou názorně zachyceny na 24 obrazech, které jsou zavěšeny kolem její hrobky pod kostelem sv. Vavřince v Jablonném. Tato paní svatého života pomáhá

mimořádně i dnes všem, kdo se na ni obrací ve svých duchovních i tělesných záležitostech. Dokladem jsou četná poděkování a dary k jejímu hrobu.

Paní Zdislava se nedožila vysokého věku. Byla chatrného zdraví a vyčerpala se životními povinnostmi. A tak po krásném rodinném životě se svým manželem a dětmi, po životě plném dobrých skutků zemřela na hradě Lemberku roku 1252 ve stáří asi 27 až 30 let. Oplakávána všemi domácími i poddanými a zvláště dominikány, které ctíla jako své otce a milovala jako své syny. Byla pochována v kostele sv. Vavřince v Jablonném, kde její tělo dodnes odpočívá. Známý je také román Aleny Vrbové V erbu lvíce či kniha Světlo ve tmách od Jaroslava Durycha. Román A. Vrbové posloužil jako předloha pro stejnojmenný film natočený v roce 1994.

28. srpna 1907 byla Zdislava blahorečena papežem sv. Piem X. 21. května 1995 Zdislava byla svatořečena papežem Janem Pavlem II. 24. října 2000 papež Jan Pavel II. prohlásil sv. Zdislavu za hlavní patronku Litoměřické diecéze Od jara 2002 dle ustanovení krajského zastupitelstva je patronkou celého Libereckého kraje.

31. KVĚTEN – NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE

JAN Z JENŠTEJNA A SVÁTEK NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE

(fotogalerie – poutníci v Ein Karim, Izrael, Peregrinatio ad Fontes Salutis, 3. března 2013)

Málo Čechů si uvědomuje, že svátek Navštívení Panny Marie, který Církev slaví každoročně 31. května (původně 2. července), je spojen s kusem české historie a pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna. Tento se stal nástrojem Boží Prozřetelnosti, když jako mladý, sotva třicetiletý biskup míšenský zavítal roku 1378 do Prahy. V noci z 14. na 15. října toho roku měl ve věži arcibiskupského dvora v Praze strašný sen: satan, oděný biskupskými rouchy a s mitrou na hlavě, odevzdal na pokyn Kristův klíče Petrova stolce muži s tiárou, který je dychtivě přijal. Po straně této pochmurné scény se náhled objevil obrazy Madony s děťátkem uprostřed jarního kvítí. Biskup Jan, k smrti poděšen, sdělil všecko svým přátelům na dvoře arcibiskupově a předpověděl budoucí rozkol v Církvi, aby „až se to stane, uvěřili“. Za dvanáct dní poté přinesl posel zprávu o papežské roztržce. Toto

bylo Janovi z Jenštejna ve vidění jasné, ale co znamenal obraz Matky Boží?

Sedm let uplynulo. Kardinál a pražský arcibiskup Jan Očko z Vlašimi zemřel a odpovědnost za pražskou arcidiecézi spočívala plnou tíhou na bedrech jeho nástupce Jana z Jenštejna. Všemi lidskými prostředky se dal do boje za uznání římského papeže Urbana

VI. proti vzdoropapeži Klementu VII. Zdá se, že vidění, které mu navždy živě utkvělo v paměti, bylo pro něj nejosobnějším a nejsilnějším důkazem pravosti Urbanovy.

V masopustě roku 1386 se mu dostalo v Roudnici nového vnuknutí, které usměrnilo jeho snahy o jednotu Církve. Tentokrát to byla jasná idea mariánského svátku, který by oslavil chvalo zpěv Matky Boží „Magnificat“ a její návštěvu u sv. Alžběty v Judských horách. Tehdy jakoby s arcibiskupových očí spadly šupiny a on začíná náhle chápat přítomnost Mariinu ve svém prvním vidění. Jeho horlivá činnost o jednotu se obrací od lidských prostředků k pomoci matky Boží. Nový svátek má být přípravou na duchovní obrození křesťanstva v době, kdy se „rozmohla nepravost a ochladla láska“, a současně projevem důvěry a oddanosti Královně, která vítězí nad všemi bludy a rozkoly.

Po poradě se svými rádci a teology, kteří ho ujistili o vhodnosti nového svátku se dal sám do spisování liturgie hodin nového svátku, a dále ji nechával rozepisovat a šířit. Mezi jeho sekretáři a horlители pro svátek vyniká mistr Mikuláš Rakovník, „přeslavný básník“, jak jej nazývá Jan Hus. Nový svátek Navštívení Panny Marie měl být vyhlášen na pražském provinciálním sněmu, 16. června 1386.

Poněvadž každému šlechtnému dílu se kladou do cesty překážky, ani zavedení nového mariánského svátku nebylo výjimkou. Hned na počátku vystáli kritikové a nepřátelé. Mezi nimi nejzarputilejší – snad proto, že neměl mladého arcibiskupa příliš v lásce – starý mistr Vojtěch Raňků z Ježova, tehdy kanovník a scholastik pražské kapituly. Když ho arcibiskup Jan žádal o posudek, mistr Vojtěch podrobil myšlenku ostré kritice. Namítal, že je to novota v Církvi, že se zavádí bez souhlasu Svatého stolce a je bez teologického základu, poněvadž byl vysněn v soukromých zjeveních. Arcibiskup se přesto nedal odradit, a svátek na uvedené synodě vyhlásil (každoročně se měl slavit 28. dubna), při čemž pronesl homílii, v které vyvrátil i všechny námítky a dodal: „Neustoupím, neustanu pět svými rty chválu Marii. Ji budu velebit, Krista a Marii budu vzývat o pomoc proti nepřítelům a volat: Učiň mě hodným tě chválit, přesvatá Panno, dej mi sílu proti svým nepřítelům!“ Pražský arcibiskup totiž viděl, že je tváří v tvář tolikerým intrikám královského dvora v otázce dvou papežů bezmocný, a jako moudrý a zbožný člověk pochopil, že schizma nelze lidskými silami vymýtit.

V létě 1386 vyjelo z Prahy slavné poselstvo k papeži Urbanu VI. v čele s pražským světicím biskupem, dominikánem Václavem Applotem. Neslo sebou žádost pražského arcibiskupa o zavedení svátku Navštívení pro celou Církev a opis kněžské liturgie hodin svátku, složené Janem z Jenštejna. Arcibiskup ve svém listě prosil, aby „pro odstranění rozkolu, pro svornost národů, pro jednotu svaté Matky Církve, jako díkůvzdání za to, že

Bůh a svatá Panna vytrhli papeže častěji z jeho strádání, a jako prosbu, aby králové sloužili Bohu“, zavedl Urban nový svátek, který by slavily všechny končiny země.

Papež Urban VI. se chopil myšlenky a odevzdal spis Jenštejnovy liturgie hodin kardinálům a teologům k prozkoumání. Arcibiskup byl vyzván, aby tuto liturgii hodin rozšiřoval a vyzýval k zavedení svátku v jiných diecézích a aby vypsals papeži obsah prvního zjevení. Jan z Jenštejna rád uposlechl. Zasilal listy biskupům do Německa, Maďarska, ba i do vzdálené Anglie. Ve spojitosti s novým svátkem se začaly dít zázraky. Slepý farář ze Slatiny náhle prohlédl, jedna pražská měšťanka byla náhle uzdravena na smrtelném loži, v Římě se uzdravil klerik Hugo, který slíbil, že bude šířit nový svátek. Když nadešel den slavnosti, 28. duben 1387, zněla poprvé při mši svaté v mnoha diecézích Evropy Jenštejnova z básněná sekvence:

Za všech hodin pějme krásu,
libozvukem zpěvných hlasů,
neboť slavnost sladká jest;
hlasně pějme, chválu vzdejme,
hlasem srdce povznášejme
Matce Boží na počest.

Tím však nebyl boj o nový svátek zdaleka u konce. Vojtěch Raňků začal rozšiřovat po universitách i na papežské kúrii své dílo, v němž zamítal nový svátek a dotýkal se nešetrně i osoby samotného arcibiskupa. Ten byl nucen napsat plamennou řeč a tak hájit svátek Navštívení. V závěru upozornil mistra na možnost brzké smrti, která by ho mohla osvobodit od slavení svátku s celou Církví. Mistr Vojtěch skutečně brzy potom zemřel – 15. srpna 1388, aniž se dočkal konce jednání v Římě.

Tři roky uplynuly od doby, kdy byla zahájena jednání se Svatým stolcem. Odpověď však nepřicházela. Pražský arcibiskup se stával netrpělivým. Znovu žádá Urbana VI. o splnění slibu. Ten pak, po dlouhém vyjednávání, svolal na 9. dubna 1389 slavnostní konsistoř, na níž - za neobyčejné účasti kléru – prohlásil nový svátek za závazný pro celou Církev, a zároveň oznámil na rok 1390 milostivé léto a zkrátil dobu mezi dvěma svatými roky z 50 na 33 let. Mikuláš, pražský světicí biskup, byl přítomen v Římě, a po skončení slavnostní konsistoře mu papež řekl: „Řekni arcibiskupovi, že kdyby nebylo svátku Navštívení, nikdy bych nebyl vyhlásil milostivý rok. Ať se za mne modlí k Bohu“.

Radostná zvěst přelétla Alpy a dostala se do Prahy, právě když Čechy slavily na konci dubna nový svátek. Pražský arcibiskup oznámil slavnou novinu duchovenstvu i věřícím z kazatelny pražského dómu. Zmocnila se ho taková radost, že uprostřed kázání propukl ve vroucí slova díky Ježíši Kristu:

„Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, nikdy se ti dostatečně neodvděčím. Toto vše mi stačí, vezmi si mou duši. Nemám hromady zlata nebo stříbra, nepatří mi ani království světa, a bez tebe a tvé Matky by pro mne nebylo nic, ani nebe, ani země, ani stvoření; jen tento nový svátek, tato nová radost mne potěšila v mé prostotě ... Nechť přijme slávu dnešního svátku i svatá Matka Církev, která – bohužel – je rozdělena svévolí bludařů, neboť ustanovením tohoto svátku byly položeny nástrahy mezi hadem a ženou, mezi rozkolníkem Robertem a ženou, církví svatou, ba samotnou Pannou Marii, jež přemohla všechny bludy. Ona totiž potře jeho hlavu, ona se přimluví u Syna, aby nastal mír z její moci a aby všichni uznali jednoho, pravého a nejvyššího pastýře, našeho pána a

papeže Urbana VI., abychom se stali v Církví Boží jedno, jako je jedno s Otcem a Duchem svatým Ten, jenž je dnes podivuhodně slaven v životě Panny“.

Arcibiskup zaslal papeži i kardinálům děkovné listy psané zlatým písmem se zlatými pečetěmi. Nový svátek se měl slavit poprvé 2. července 1389. V Římě se tak stalo s mimořádnou okázalostí. Papež byl přítomen bohoslužbám v bazilice Panny Marie Větší, které se konaly přesně podle pražského, Jenštejnem složeného officia. Mezi sloupovým nejslavnější římské mariánské svatyně, slavnostně osvětlené nesčíslnými světly voskovic, zněla poprvé jménem celé Církve vroucí prosba Jenštejnova za odvrácení rozkolu:

Ctihodná ty Matko Krista,
v níž má slast svou bédný tvor,
dítě tvé ti poctu chystá,
pomoz těm, jež ničí mor.

Lkáme, obtíženi vinou,
vůdkyní buď pro náš voj,
k Tobě naše prosby plynou,
s Životem nás opět spoj!

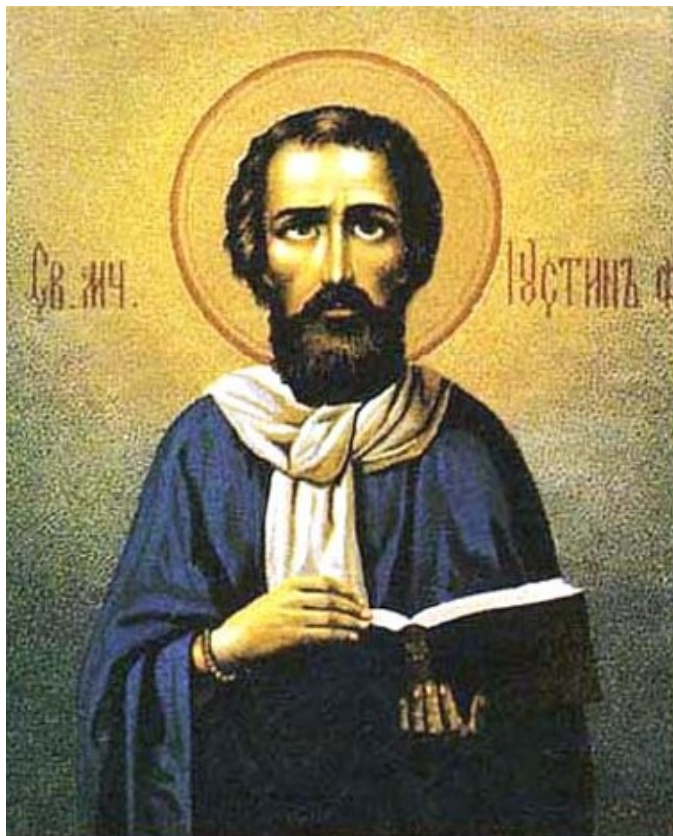
Pro svou cestu v horské výše,
pro dnešní pouť v širou dál,
pro svůj život plný chval,
překonati strasti světa,
těla obtíž, Panno, přej,
k tvému Synu duch ať vzlétá,
to, přeslavná, Panno, dej!

Večer z radosti nad novým mariánským svátkem, hořely v celém Římě slavnostní ohně na počest Matky Boží. Zdálo se, že Jenštejn slaví vítězství. Dříve však, než papež Urban VI. mohl vydat bulu, prikazující slavit svátek v celé Církví 2. července, stihla jej 15. srpna 1389 smrt. Koncem roku 1390 ji („*Superni benignitas*“) však vydal jeho nástupce Bonifác IX. s datem své korunovace, 9. listopadu 1389.

Na jaře 1390 se vypravil pražský arcibiskup s početnou poutnickou družinou z Čech na pouť k hrobům apoštolských knížat, aby získal odpustky milostivého léta. V Římě navštívil novou hlavu křesťanstva, papeže Bonifáce IX., aby s ním projednal i některé otázky týkající se svátku. Mezitím se totiž vynořila nová básnická officia k počtě svátku, sepsaná kardinálem Adamem Eastonem, bl. Rajmundem z Kapuy a dalšími. Jenštejnově severské latině se vytýkaly všelijaké vady. Autor však obhájil své básnické dílo ústně i písemně, a jeho officium se udrželo v mnoha diecézích. Arcibiskupu byla památka Navštívení Panny Marie u Alžběty tak drahá, že s ní spojoval nejslavnější okamžiky svého života. Když 2. července 1392 položil základní kámen k lodím velechrámu sv. Víta, učinil tak k počtě Navštívení Panny Marie a všech českých patronů. Tak spojil navždy tuto památku s první svatyní české země. Když se čtyři roky nato vzdal pražského arcibiskupství, zvolil opět tento svátek ke svěcení svého nástupce Olbrama ze Škvorce.

Když konečně po bouřlivé pozemské pouti nadešel 17. červen 1400, „nejdůstojnější v Kristu pán a otec Jan, patriarcha alexandrijský, kdysi třetí arcibiskup pražský“, našel místo svého odpočinku v římské bazilice sv. Praxedy, ve stínu jemu tak drahé svatyně Santa Maria Maggiore. Zemřel sice mimo vlast, ale nezapomněl na svůj katedrální chrám v Praze. Tam podnes hlásá slávu a památku zbožného arcibiskupa kaple Navštívení.

1. ČERVEN - SV. JUSTIN

Dnes budeme mluvit o svatém Justinovi, filozofovi a mučedníkovi, nejvýznamnějším mezi Otcí apologety z druhého století. Slovo „apologeti“ označuje antické křesťanské spisovatele, kteří se věnovali obhajobě nového náboženství před závažnými obviněními pohanů a Hebrejů, a šíření křesťanského učení v kategoriích přiměřených kultuře své doby. U apologetů se proto projevuje dvojí snaha: jedna, ve vlastním smyslu apologetická, tj. hájit rodící se křesťanství (*apologhia* znamená řecky právě „obhajoba“) a druhá, věčná, „misionářská“, tj. předkládat obsah víry jazykem a myšlenkovými kategoriemi, které jsou srozumitelné současníkům. Justin se narodil kolem roku 100 poblíž antického města Sichem, v Samařsku, ve Svaté Zemi; dlouho hledal pravdu a prošel různými

školami řecké filosofické tradice. A nakonec – jak sám vypráví v prvních kapitolách svého *Dialogu s Tryfonem* – ho tajemná postava starce, kterého potkal na mořské pláži, poprvé přivedla do krize a ukázala mu neschopnost člověka uspokojit svými vlastními silami svou touhu po božství. Pak jej odkázal na starobylé proroky jako na osoby, ke kterým se má obrátit, chce-li nalézt cestu k Bohu a „pravou filosofii“. Na rozloučenou jej stařec vybídl k modlitbě, aby mu byly otevřeny brány světla. Vyprávění načrtává rozhodující událost Justinova života: na konci dlouhé filosofické cesty za pravdou přijal křesťanskou víru. V Římě pak založil školu, jejíž studenty bezplatně uváděl do nového náboženství, považovaného za pravou filosofii. V ní totiž našel pravdu a tím i umění správného života. Za to byl obviněn a popraven kolem roku 165 za vlády Marka Aurelia, císaře filosofa, kterému Justin adresoval jednu svou *Apologii*. Tato dvě díla – *Apologie* a *Dialog s Židem Tryfonem* – jsou jediná dvě díla, která se nám zachovala. Justin v nich zamýšlel především osvětlit božský plán stvoření a spásy, který se naplňuje v Ježíši Kristu, *Logos*, tzn. věčné Slovo, věčný Rozum, tvůrčí Rozum. Každý člověk jakožto rozumný tvor je účasten *Logu*, jehož „semeno“ v sobě nosí, a může chápat záblesky pravdy. Samotný *Logos*, který se zjevil v prorockém předobrazu Hebrejům ve Starém zákoně, se tak v „semenech pravdy“ částečně také ukázal i v řecké filosofii. Nyní tedy, uzavírá Justin, poněvadž křesťanství je dějinným a osobním projevem *Logu* v jeho úplnosti, plyne z toho, že „všechno krásné, co bylo kýmkoli vyjádřeno, náleží nám křesťanům“ (2 *Apol.* 13,4). Justin, ačkoliv se v řecké filosofii stavěl proti jejím rozporům, tím jakoukoli filosofickou pravdu s rozhodností vztáhnul k *Logu*, čímž z racionálního hlediska založil jedinečný „nárok“ pravdy a universalitu křesťanského náboženství. Pokud se Starý zákon vztahuje ke Kristu jako se znamení vztahuje k označené skutečnosti, pak se řecká filosofie vztahuje rovněž ke Kristu a Evangelium jako část, směřující ke sjednocení s celkem. A říká, že tyto dvě skutečnosti, Starý zákon a řecká filosofie jsou jako dvě cesty, které vedou ke Kristu, k *Logu*. Proto řecká filosofie nemůže odporovat evangelní pravdě, a křesťané z ní mohou s důvěrou

čerpat jako ze svého vlastního dobra. Můj ctihodný předchůdce papež Jan Pavel II. proto nazval Justina „průkopníkem kladného setkání s filozofickým myšlením, i když ve znamení opatrného rozlišování,“ protože Justin, „třebaže si i po obrácení velmi cenil řecké filosofie, tvrdil přesvědčivě a jasně, že našel v křesťanství »jedinou bezpečnou a plodnou filozofii« (Dial. 8,1)“ (Fides et ratio, 38). Osoba a dílo Justina vyjadřují ve svém celku pevné rozhodnutí antické Církve pro filosofii, pro rozum namísto náboženství pohanů. První křesťané totiž neohroženě odmítali jakýkoli kompromis s pohanským náboženstvím. Pokládali ho za modloslužbu i za cenu, že budou umlčováni obviněním z „bezbožnosti“ a „ateismu“. Zejména Justin ve své první *Apologii* vyslovil neúprosnou kritiku pohanského náboženství a jeho mýtů, které pokládal za ďábelské svody, které při hledání pravdy zavádějí na falešnou stopu. Naproti tomu filosofie představuje privilegovanou oblast setkání pohanství, judaismu a křesťanství právě na rovině kritiky pohanského náboženství a jeho falešných mýtů. „Naše filosofie...“ – tak nakonec výslovně definuje nové náboženství další apologeta a Justinův současník, biskup Meliton ze Sard (*ap. Hist. Eccl.* 4,26,7). Pohanské náboženství se však neubíralo cestami *Logu*, ale tvrdošjně setrvalo na stezkách mýtů, přestože to řecká filosofie považovala za nekonzistentní ve vztahu k pravdě. Zánik pohanského náboženství byl proto nevyhnutelný: nastal jako logická konsekvence odtržení náboženství - redukováného na vyumělkovaný komplex ceremonií, konvencí a zvyků – od pravdy bytí. Justin a spolu s ním další apologeti se podepsali na zaujetí výrazného stanoviska křesťanské víry k Bohu filosofů proti falešným bohům pohanského náboženství. Byla to volba *pravdy* bytí proti *mýtu zvyku*. Pár desetiletí poté vyjádřil Tertulián tuto volbu křesťanů lapidárním a stále platným výrokiem: „*Dominus noster Christus veritatem se, non consuetudinem, cognominavit* – Kristus prohlásil, že je pravda, nikoli zvyk“ (*De virgin. vel.* 1,1). Stojí za povšimnutí, že termín *zvyk, consuetudo*, který zde Tertulián použil na označení pohanského náboženství, lze do moderních jazyků překládat výrazy jako „móda“ „kulturní trend“ či „dobová móda“. V době, jako je ta naše, poznamenané relativismem v diskusi o hodnotách a o náboženství – nevyjímaje ani dialog mezináboženský – je to poučení, na které netřeba zapomínat. Za tím účelem vám na závěr nabízím poslední slova onoho tajemného starce, kterého potkal filosof Justin na břehu moře: „Ty se především modli, aby ti byly otevřeny brány světla, protože nikdo nemůže vidět a porozumět, pokud mu Bůh a jeho Kristus neudělí porozumění“ (*Dial.* 7,3). (Benedikt XVI.)

2. ČERVEN - SV. MARCELÍN A PETR

Žaláři misionáři se stali po svém zajetí kněz Marcelín a klerik Petr s nižším svěcením, který byl exorcistou. Význam těchto mučedníků podtrhává jejich zařazení do první eucharistické modlitby mše svaté. Snad nejstarší zpráva o nich pochází od papeže Damase, jenž v chlapeckém věku mluvil s katem, který vykonal popravu a později se sám stal křesťanem. Damas se o tom zmínil i při skládání náhrobního nápisu na pomník mučedníků. Marcelín a Petr se dostali do žaláře za nejkrvavějšího pronásledování Církve v době vlády císaře Diokleciána, jenž začalo 23. 2. 303 o svátku boha Terma. K pronásledování křesťanů ho přiměl spoluvládce Galerius poštvaný proti nim matkou a ďáblem. Historici Eusebius s Laktanciem o té době zaznamenali: "Kdo se nechce klanět

bohům, je odsouzen a odevzdán katu. Vězení jsou přeplněná. Cesty jsou plné zmrzačených mužů... Biče, železné háky, kříž, divá zvěř trhají útlé děti i s jejich matkami... Kdybych měl sto jazyků, sto řečí a železný hlas, ani tehdy bych nedovedl popsat všechny podlosti, to co páchají soudci na nevinných a spravedlivých lidech, vyčíslit jména všech mučedníků." Sílu všechno snášet čerpali křesťané z eucharistie, z modlitby, z Bible, ze vzájemného povzbuzování. V něm prý vynikali Marcelín a Petr. Podle historických pramenů, jak uvádí M. Liptovská, "snažili se utvrzovat své bratry a sestry, zapomínající na sebe, jako by zapomněli, že sami kráčejí na smrt. Mluvili o slavném vzkříšení Krista, s nímž se mají setkat a zůstat na věky." Následkem toho zněly žalářem chvalozpěvy a žalmy, které ho měnily ve chrám plný Boží přítomnosti. Pohanští věznitelé a kati se stávali svědky zázraku víry a lásky a dnešní dva oslavenci v žaláři křtili, dokud nebyli odvedeni k popravě. Svou apoštolskou horlivostí ke spoluvězňům připomínají mnohé

kněze z koncentračních táborů. A jaké je to s mojí apoštolskou horlivostí? Co bych dělal, kdybych byl pro víru odveden do vězení jako někteří za totality? I kdybych nezapřel svůj vztah k Bohu, dokázal bych z něj čerpat sílu i pro jiné? Je malý předpoklad, že bych byl jiný, než jsem nyní. Marcelín a Petr podle vyprávění kata museli být podle rozkazu s'tati na odlehlém místě v lesní houštině, aby křesťané nevěděli o jejich tělech. Hrob si před smrtí museli sami vykopat. Místo však nezůstalo v dokonalé tajnosti. Poměrně brzy se o něm dozvěděla Římanka Lucilla, která se postarala o důstojný pohřeb. Hrob se nalézal u třetího milníku římské cesty Via Labicana a císař Konstantin Veliký dal nad ním postavit baziliku ke cti mučedníků. Do hrobky v bazilice nechal uložit i svoji matku sv. Helenu.

3. ČERVEN - SV. KAREL LWANGA A DRUHOVÉ

Na úvod dnešní památky je vhodné vysvětlení, že dříve zahrnovala větší počet mučedníků (22 i s těmito), kteří položili své životy v jiné dny a podle nového martyrologia byla jejich památka přiřazena ke dnům jejich smrti. Přesto si pro ucelenost připomeneme některé z nich i celkovou situaci a tím doplníme informace o příchodu evangelizace s vyvrcholením oběti ugandských mučedníků. V roce 1879 přišli do východoafrické země Uganda první francouzští misionáři, ač při pobřeží severní Afriky se křesťanství uchytilo již v době apoštolské. Velkou ránu křesťanství zasadili v VII. století mohamedánští Arabové, kteří znemožnili šíření evangelia po africkém kontinentu. Misionářům se otevřel

přístup do afrického vnitrozemí až s kolonizací. První bílí otcové z východoafrického přístavu Dar-es-Salaam museli vykonat 800 km pochod a přeplavat Viktoriino jezero, než se dostali do černošského království Buganda, kde jim král Mutesa I. dovolil usadit se v blízkosti jeho sídla, které stálo na místě nynějšího ugandského hlavního města Kampala. V následujícím roce přijali Na Bílou sobotu křest první čtyři katechumeni a o vigílii

seslání Ducha svatého další čtyři. Nato začal růst počet křesťanů rychleji, a to se nelíbilo černošským čarodějům a náčelníkům, kteří se snažili ovlivnit krále, aby společně s nimi zaujal ke křesťanům nepřátelský postoj. Úspěch začali mít až v říjnu 1884, kdy se stal novým králem Muanga. I když zpočátku choval ke křesťanům přátelství, pod vlivem intrikánského důvěrníka čarodějů Katikira, který byl zároveň předním dvořanem, mladý král zcela svůj postoj změnil. Přispívala k tomu i jeho nemravnost a homosexuální zájmy, jež byly v rozporu s křesťanským učením. Ke konci roku 1885 Muanga přísně zakázal svým poddaným přijímat křesťanství. Katolickému misionáři o. Lourdelovi sice vážné nepřátelství neprojevil hned, protože se prý od něj nechal i léčit, a pronásledování začal příkazem k vraždě protestantského angl. misionáře biskupa Jamese Hannigtona. K otci Lourdelovi se však zpráva o tom dostala a král pojal podezření z prozrazení Josefem Mukasou, který byl předním sluhou a měl na starosti pážata. Došel k názoru, že Mukasa je na straně bílých mužů, a když on vyznal svou víru, král nařídil jeho popravu. Byla vykonána 15. 11., ihned po utnutí hlavy bylo jeho tělo spáleno. Na spálenišťe se přišel pomodlit krom dalších křesťanů i Lwanga. Ostatním věřícím pážatům řekl, že brzy může dojít i na ně, a proto se společně domluvili o potřebě sv. křtu. S velkým rizikem se vydali k otci Lourdelovi žádat o křest. Prý se po setmění podhrabali pod palisádovou ohradou, protože král zakázal jít do blízkosti bílých mužů. Navštívili misionáře a přijali vytoužený křest. Lwanga při něm přijal i nové jméno Karel. Někde se uvádí, že byl i biřmován a bylo mu svěřeno posilování bratrů, o které převzal péči po smrti Josefa Mukasy a pomáhal jim v přípravě na křest. Chlapci se před úsvitem stejnou cestou vrátili zpět. Král si stěžoval Katikirovi, že když byla pážata při nástupu vyzvána, aby vystoupili z řady ti, kteří se nemodlí, vystoupili pouze tři a že je Mukasa asi očaroval. Rádce králi doporučoval usmrcení všech, kteří se modlí, ale král předpokládal, že se jedná o tisíce lidí, jejichž usmrcení by bylo nemožné. Zlý rádce znovu doporučil postupné zabíjení. Král s tím otálel. Při králově rozmluvě s Lwangou mu páže řeklo: "Není pravda jak pane říkáš, že bílí otcové chtějí pohltit tvé království, chtějí nás jen učit, jak máme zachránit svou duši a dostat se do nebe. Učí nás poslouchat svého panovníka, dbát zákonů země.

Neuposlechnout tě máme jen tehdy, kdyby to mělo urazit Boha. Já bych byl ochoten dát za tebe svůj život." Král ujištění přijal. Po čase se nemohl smířit s tím, že jeho malí chlapci mu odmítají poslušnost, když se jedná o jeho hříšné choutky. Začal mít strach o své bůžky a rozhodl, že jedině odstranění křesťanství ho osvobodí. Pak se objevilo několik požárů. Jeden v palisádě u střílného prachu, další od blesku. Katikira vše sváděl na křesťany. I převržení královského člunu a zmizení posádky mu přišlo vhod a obviňoval katolíky z čarodějství. Král začal proti křesťanům běsnit. Začalo týrání a věznění. Karel Lwanga pokřtil pět katechumenů ve vězení. V květnu 1886 pokračovaly popravy křesťanů z královského dvora. Dne 25. 5. byl sťat 16letý páže Dionýsius Ssebuggwawo. 26. 5. byl rozsekán na kusy 40letý Poncián Ngondwe a sťat byl 30letý Ondřej Kaggwa. 27. 5. zabili 24leté páže Gonzaga Gonzu a zaživa rozsekali 20leté páže Atanáše Bazzekuketta. Dále 30. 5. po mučení a zutínání končetin dokonale zmrzačený 50letý náčelník Matěj Kalemba na kampalském vrchu. 31. 5. prý dali zuřivému psu k roztrhání Noe Mawaggali, jehož tělo rozedrali oštěpy.. - Tito jsou v martyrologiu ve dny svého úmrtí, ač dříve byli uváděni s Karlem Lwangou, s nímž byli svatořečeni a měli původně i svátek. Patří k nim i Jan Muzei, sťatý a vhozený do močálu 27. 1. následujícího roku. Důvodem odkládaného umučení pážat bylo i to, že mnohá byla vlastními syny náčelníků. Když jim Muanga začal vyčítat, že mu poslali špatné chlapce, jeden za všechny prý navrhl jejich zabití a přislíbil jiné. Tím byl asi jejich osud zpečetěn. Bylo nařízeno shromáždění pážat a povolání popravčí pomocníci. Za nepřítomnosti správce domu Honoráta, jenž umíral zmrzačený ve vězení, šel Karel Lwanga v čele pážat. Popravčí měli oficiální paruky, provazy, sítě, oštěpy a nože. Chlapci však nezakolísali a Lwanga pozdravil krále za všechna pážata. Byla zjištěna přítomnost všech a nařízeno zavření bran. Pak bylo nařízeno oddělení těch, kdo žijí podle náboženství misionářů. Karel prohlásil: "Co muž uznává za pravdu, to nezapírá!" Bruno Seronuma byl 25letý voják stojící vzadu a králova výzva se ho přímo netýkala. Po smrti Mukasa byl pokřtěn Karlem Lwangou a v dané chvíli vystoupil a přešel jako věrný katolík mezi pážata. Po poslední králově otázce se pohané divili odvaze chlapců, kteří si mohli zachránit život a pro svou víru tak neučinili. Král pak nařídil upálení všech Kristu oddaných chlapců. Katovi pomocníci je začali bít a svazovat. Hlavní kat chtěl zachránit malého Mbaya Tuzinde, a proto po něm znovu chtěl příslib zanechání modlení, ale chlapec ho odbyl zdůrazněním, že je křesťan. Z nádvoří, kde byli všichni svázáni, byli hnáni k místu popravy v Namugongu, vzdáleném 16 mil. Šli na smrt radostně a s láskou. V ten den byl vyveden na smrt i Jakub Buzabaliao, který chtěl krále obrátit na víru, a král si přál, aby jeho usmrcením začaly popravy. V Namugongu strašidelní muži, poté co zatančili tanec smrti, odvedli odsouzence na místo, kde byli svlečeni, zavinuti do rákosových rubášů a položeni na hranici. Nejmladší z nich byl 13letý Kizito. Některým 14letým byla pro různé přímlyvy udělena milost. Pak bylo 12 chlapců zapáleno. Karel Lwanga byl upálen ve stejnou dobu odděleně. Sám si prý připravoval úmrtní lože, na něž ulehl a které mu zapálili u nohou, aby umíral pomalu a ve větších bolestech. Zůstal ležet klidně, dlouho ani nevykřikl, až jen zvolal: "Ó můj Bože!" - znělo to však radostně a s velkou láskou. V ten den byl také svátek Nanebevstoupení Páně, na jehož oslavu se velmi těšil. Krev ugandských mučedníků přispěla k rozkvětu křesťanství snad nejvíc ze všech afrických zemí. Na vrcholu, kde došlo k upálení mučedníků, byla vybudována svatyně a posvěcení jejího oltáře se v roce 1969 zúčastnil i papež Pavel VI. Všichni uvedení mučedníci byli r. 1920 prohlášeni za blahoslavené a r. 1964 za svaté.

4. ČERVEN - SV. KVIRÍN

Narodil se pravděpodobně na území nynějšího Chorvatska. Zvolil si duchovní povolání a kolem roku 300 se v Siscii v Ilýrii (nacházejícího se na území současného Chorvatska) stal biskupem. Nástupcem Diokleciána, pronásledujícím Kristovy vyznavače na Východě a v Ilýrii, se stal Galerius. Jeho nařízení byla kontrolována, a proto v Siscii vládoucí Maxim nařídil zatčení biskupa Kvirína. Ten ze svého sídla uprchl, maje na paměti Kristova slova: *"Když vás budou pronásledovat v jednom městě, prchněte do jiného."* (Mt 10,23). Na útěku však byl pronásledovateli dopaden, a když tito nepřatelé ho nazvali zbabělcem, hájil se příkazem Krista. Byl předveden před Maxima, který prohlásil, že císařské zákony zastihnou Kvirína všude a ten, kterého ho nazývá Bohem, mu nepomůže. "Jak jsi na omylu," odpověděl mu Kvirín. "Náš Bůh je všude s námi a pomoci nám může na každém místě. Byl se mnou, když mne zajali, a je se mnou i zde, a právě nyní mne posiluje." Maxim ho svými slovy ještě chvíli zkoušel zviklat v jeho pevném postoji a pak nařídil ztlouci ho holemi. Znovu mu chtěl do rukou vložit kadidlo, slibujíc mu záchranu života a vyhrožujíc mu jinak krutou smrtí. On však s důstojností a převahou odvětil: "Čím mi hrozíš, to si kladu za čest, a smrt, kterou se mne snažíš zastrašit, mně získá věčný život. Nikdy nenasypu kadidla na oltář patřící d'áblu. Uznávám jedině oltář živého Boha, jemuž jsem po léta obětoval víc. Mezi lidem vzniklo pobouření a Maxim rozhodl o poslání Kvirína k Amanciovi, vladaři horní Panonie, aby ho odsoudil na smrt. Kvirín ještě vyznal, že právě koná kněžský úřad odevzdávaje se v oběť pravému Bohu, načež byl uvřazen do vězení. Tam spoután posiloval se modlitbou, děkoval, že mu byla dána milost pro Krista trpět, a prosil za své věznitele. Žalářník Marcel ho při noční kontrole uviděl ozářeného podivuhodným světlem, které od něj vycházelo ozařující žalář. Byl uchvácen a uvěřil v Boha, o němž Kvirín mluvil. Se slzami mu padl k nohám a prosil biskupa, aby se za něj modlil, a vyznal, že v jiného boha již nechce věřit. Ještě před Kvirínovým odchodem, k němuž došlo až třetí den, byl od něj dostatečně poučen a přijat do církve. Po odvedení do Sabarie před císařského náměstka Kvirín znovu obnovil své vyznání a potvrdil skutečnosti uvedené v průvodním listě. Zdůraznil, že za život věčný, který hlásal svým věřícím, rád položí život časný. Amanc ho odsoudil na smrt utopením. Byl prý odveden na most, kde mu k hrdlu údajně přivázali mlýnský kámen a pak ho svrhli do vody. Zázrakem zůstal chvíli nad hladinou, aby vydal o Kristu poslední svědectví a přítomné napomenul, aby se nedali zastrašit smrtí a setrvali ve víře až do konce. Teprve potom šel prý kámen ke dnu a stáhl ho do hlubiny řeky Sibaris nebo Gunse. Podání neuvádí její jméno jednotně, shodují se jen na blízkém městu Sabarii. (Město se prý později jmenovalo i Čepreg, ale nyní se jmenuje Szombathely.) Jeho mrtvolu věřící vyhledali a pohřbili v kostele v Sabarii v Panonii. Asi v V. století za vpádu hord do Panonie byly jeho ostatky z obav před lupiči přeneseny do římského mauzolea Platonie na Apijské cestě k sv. Šebestiánu. Uvádí se, že se ostatky později dostaly do chrámu sv. Vincence v Miláně.

5. ČERVEN - SV. BONIFÁC

Velký misionář 8. století, který šířil křesťanství ve střední Evropě, zvláště v naší vlasti - svatém Bonifácovi, který je se do dějin zapsal jako „apoštol Němců“. Zachovalo se nám péčí jeho životopisců nemálo zpráv o jeho životě. Narodil se v anglosaské rodině ve Wessexu kolem roku 675 a byl pokřtěn jménem Winfrid. Velmi mlád, přitahován mnišským ideálem, vstoupil do kláštera. Vzhledem ke značným

intelektuálním schopnostem byl nakročen ke klidné a oslnivé kariéře vzdělance, stal se učitelem latinské gramatiky, sepsal několik pojednání a skládal také latinské básně. Asi ve třiceti letech byl vysvěcen na kněze a cítil se povolán k apoštolátu mezi pohany na kontinentu. Jeho vlast, Velká Británie, kterou evangelizovali sto let předtím benediktini pod vedením sv. Augustina, vykazovala víru tak pevnou a lásku tak vroucí, že posílala misionáře do střední Evropy, aby tam hlásali evangelium. Roku 716 se Winfrid s několika druhy vydal do Fríska (dnešní Holandsko), ale narazil tam na odpor místního vládce, takže pokus o evangelizaci byl zmařen. Neztratil však odhodlání, vrátil se domů a za dva roky se vydal do Říma, aby se setkal s papežem Řehořem II. a přijal od něho pokyny. Podle vyprávění jednoho z životopisců jej papež „přijal s úsměvem a pohledem plným něhy“ a následující dny spolu vedli „důležité rozhovory“ (Willibald, Život sv. Bonifáce, vyd. Levison, str. 13-14), načež mu papež dal nové jméno Bonifác a vybavil jej oficiálním pověřením hlásat evangelium mezi národy Německa. Povzbuzen a potěšen papežovou podporou se Bonifác pustil do hlásání evangelia v tomto regionu, bojoval proti pohanským kultům a posiloval základy lidské a křesťanské morálky. S velkým smyslem pro povinnost v jednom svém dopise píše: „Stůjme pevně v boji v den Páně, neboť na nás přišly dny úzkosti a soužení... Nebuďme němými psy, nebuďme tichými pozorovateli, nebuďme nájemníky, kteří prchají před vlkem, ale buďme starostlivými pastýři, kteří bdí nad stádem Kristovým a oznamují všechny Boží úradky velkým i malým, bohatým i chudým, každému stavu a každému věku, pokud Bůh dá k tomu možnost, vhod i nevhod.“ (Epistulae, 3,352.354: MGH). Bonifác svou neúnavnou činností, svými organizačními schopnostmi a svým houževnatým a vlídným charakterem dosáhl velkých úspěchů. Tehdejší papež „prohlásil, že mu chce udělit biskupskou hodnost, aby tak mohl s větší rozhodností napravovat a přivádět bloudící na cestu pravdy, pocítit větší autoritu apoštolské důstojnosti a mohl tak být ode všech více přijímán ve svém úřadě kazatele, když by vyšlo najevo, že právě z tohoto důvodu byl obdařen apoštolskou hodností“

(Otloho, Život sv. Bonifáce, vyd. Levinson, kn. I., str.127). Papež osobně vysvětlil Bonifáce na „regionálního biskupa“ – to znamená pro celé Německo a ten pak pokračoval ve svých apoštolských námahách na územích, která mu byla svěřena, a jeho působení zasahovalo také církve v Galii. S velkou rozvahou pečoval o církevní kázeň, svolal několik synod, aby poskytl záruky autoritě posvátných kánonů a posílil nezbytné společenství s římským papežem, což mu především leželo na srdci. Také nástupci papeže Řehoře II. si Bonifáce velmi považovali. Řehoř III. jej jmenoval arcibiskupem všech germánských kmenů, poslal mu pallium a udělil mu právo zřídit na tomto území církevní hierarchii (srov. *Epis. 28: S.Bonifacii Epistulae*, vyd. Tangl, Berolini 1916); papež Zachariáš jej potvrdil v úřadě a chválil jeho nasazení (srov. *Epist. 51,57,58,60,68,77,80,86,87,89: op. cit.*); Papež Štěpán III. od něho bezprostředně po svém zvolení obdržel dopis, ve kterém mu vyjadřoval svou synovskou poslušnost (srov. *Epist. 108: op.cit.*). Kromě této evangelizační práce a organizování církve zakládáním diecézí a pořádáním synod neopomněl tento velký biskup zakládat také různé, mužské i ženské kláštery jako majáky, které na daném území vyzařují víru, jakož i křesťanskou a lidskou kulturu. Z benediktinských komunit ve své vlasti povolal mnichy a mnišky, kteří poskytli drahocennou a významnou pomoc při hlásání evangelia a šíření lidského vědění a umění mezi národy. Bonifác měl právem za to, že práce pro evangelium musí být také přínosem k opravdové lidské kultuře. Zejména klášter ve Fuldě, založený kolem roku 743, byl srdcem a centrem, které vyzařovalo duchovnost a náboženskou kulturu. Modlitbou, prací a pokáním usilovali tamější mniši o svatost, vzdělávali se studiem posvátných i světských nauk a připravovali se na hlásání evangelia, aby se stali misionáři. Zasluhou Bonifáce, jeho mnichů a mnišek, měly na tomto díle evangelizace významný podíl také ženy a rozkvetla tak ona lidská kultura, která je neoddělitelná od víry a která vyjevuje její krásu. Samotný Bonifác nám zanechal významná intelektuální díla. Především svou bohatou korespondenci, která obsahuje jak pastorační, tak oficiální a soukromé listy, které zachycují různé společenské události a zejména jeho bohatý lidský temperament a jeho hlubokou víru. Napsal také pojednání *Ars grammatica*, ve kterém vysvětluje deklinace, slovesa, syntax latinského jazyka, ale které mu sloužilo také jako nástroj šíření víry a kultury. Jsou mu připisována také *Ars metrica*, tj. úvod do umění poezie, různé básně a nakonec i sbírka 15 kázání. Přestože byl již pokročilého věku – přibližně 80 let – začal s přípravou nové evangelizační misie. Spolu s 50 mnichy se vrátil do Fríska, kde své dílo započal. V předtuše své blízkosti se smrti napsal s narážkou na životní cestu svému učedníkovi a nástupci na Mohučském stolci biskupovi Lullovi: „Rád bych přivedl ke zdaru cíl této cesty a nemohu se v žádném případě tohoto přání vzdát. Den mého konce je blízko a čas mé smrti se nachýlil. Své tělesné ostatky odložím a vystoupím k věčné odměně. Avšak Ty, můj drahý synu, nadále bez okolků povolávej lid od jalovosti omylu, dokonči již započatou stavbu baziliky ve Fuldě a ulož tam mé tělo, zestárlé dlouhými roky života“ (Willibald, *Vita S.Bonifatii*, vyd. Cit.,str.46). 5.června 754, když se chystal přistoupit ke slavení mše v Dokkum (v dnešním severním Holandsku), byl napaden bandou pohanů. Předstoupil před ně s klidnou tváří, „zakázal svým lidem, aby bojovali, a řekl: »Děti, přestaňte bojovat, zanechte války, protože svědectví Písma nás varuje, abychom neodpláceli za zlo zlem, nýbrž dobrem. Nadešel vytoužený den, čas našeho konce. Mějme odvahu v Pánu!«“ (*ibid.* str.49-50). To byla jeho poslední slova před tím, než padl pod úder agresorů. Ostatky biskupa mučedníka byly přeneseny do kláštera ve Fuldě, kde se jim dostalo důstojného pohřbu. Již jeden z prvních jeho životopisců o něm soudí: „Svatý

biskup Bonifác může být označen za otce všech obyvatel Německa, protože je nejprve zrodil v Kristu slovem svého svatého kázání, utvrdil je svým příkladem a nakonec za ně dal svůj život z lásky, nad niž nelze dát více“ (Otloho, *Vita S. Bonifatii*. vyd. cit.,lib. I., str. 158). Jaké poselství si dnes po tolika staletích můžeme vzít z nauky a podivuhodného působení tohoto velkého misionáře a mučedníka? První zřejmostí, která se nabízí tomu, kdo se s Bonifácem seznámí, je ústřední místo Božího Slova, žitého a interpretovaného ve víře církve; Slova, kterým žil, které hlásal a dosvědčil až k nejvyššímu darování sebe sama v mučednictví. Byl tak uchvácen Božím Slovem, že slyšel naléhavost a povinnost nést jej druhým i za cenu osobního rizika. Na tomto Slovu se zakládala víra, k jejímuž šíření se slavnostně zavázal ve chvíli svého biskupského svěcení: „Vyznávám cele čistotu svaté katolické víry a s pomocí Boží chci setrvat v jednotě této víry, v níž bezpochyby spočívá veškerá spása křesťanů“ (*Epist.*, 12, in *Bonifatii Epistolae*, vyd. cit., str.29). Druhou, velmi důležitou zřejmostí, která vysvětluje z Bonifácova života, je jeho věrné společenství s Apoštolským stolcem, jež bylo pevným a ústředním opěrným bodem jeho misijní práce. Toto společenství neustále zachovával jako pravidlo své misijní činnosti a zanechal jej takřka jako svou závěť. V dopise papeži Zachariášovi napsal: „Nikdy nepřestanu vyzývat k poslušnosti a podřízení Apoštolskému stolci ty, kteří chtějí vytrvat v katolické víře a v jednotě s římskou církví, a všechny ty, které mi Bůh v tomto mém misijním poslání dá jako posluchače a učedníky“ (*Epist.* 50: in *ibid.* str. 81). Plodem tohoto nasazení byl pevný duch soudržnosti s Petrovým nástupcem, který Bonifác předal církvím na svém misijním území a zároveň tak spojil s Římem také Anglii, Německo a Francii, čímž rozhodující měrou přispěl k zasazení křesťanských kořenů Evropy, které v následujících staletích přinesly mnoho ovoce. Jako třetí Bonifácova charakteristika se naší pozornosti nabízí jeho přínos k setkání římsko-křesťanské a germánské kultury. Byl si totiž vědom, že humanizovat a evangelizovat kulturu, je integrální součástí jeho biskupského poslání. Předáním starobylého odkazu křesťanských hodnot, zasadil do germánských národů nový, lidštější životní styl, díky němuž byla lépe respektována nezczitelná práva lidské osoby. Jako pravý syn svatého Benedikta dovedl sjednotit modlitbu a práci (intelektuální i manuální), pero i pluh. Bonifácovo odvážné svědectví je pro nás všechny výzvou k přijetí Božího Slova do vlastního života jako bytostného opěrného bodu a k vroucí lásce k církvi, abychom se cítili spolu zodpovědní za její budoucnost a usilovali o její jednotu s Petrovým nástupcem. Zároveň nám připomíná, že křesťanství přispívá k šíření kultury a prosazuje pokrok člověka. Je nyní na nás, abychom byli na výši tak drahocenného odkazu a nechali jej, aby přinesl plody budoucím generacím. Tento jeho vroucí zápal pro evangelium na mne vždy zapůsobí. Ve čtyřiceti letech opustil krásný a plodný řeholní život mnicha a profesora, aby hlásal evangelium obyčejným lidem, barbarům a v osmdesáti letech znovu odchází do míst, kde předvídá své mučednictví. Porovnáme-li tuto jeho vroucí víru a tento jeho zápal pro evangelium s naší nezřídka vlažnou a byrokratickou vírou, vidíme, co je třeba dělat a jak máme svou víru obnovit, abychom naší době darovali drahocennou perlu evangelia.

/Benedikt XVI./

6. ČERVEN – SV. NORBERT

Narodil se v německém městě Xanten u hranic s Holandskem. Patřil do šlechtického rodu pánů z Gennepu. Rodiče Herbert a Hedvika ho určili pro duchovní dráhu, protože

rodové dědictví bylo předurčeno jeho staršímu bratru. Otec je uváděn jako správce xantenského hradu, kraje a majetku kolínského arcibiskupství. Hovoří se o jeho činnosti ve službách arcibiskupa. Norbert ve velmi mladém věku obdržel kanovnické místo v kapitule svatého Viktora v Xantenu, spojené s větším důchodem, tehdy církevním právem nazývaným beneficium. Také se brzy zařadil mezi vzdělance své doby. Měl nadání, vynikal v ústním projevu a to prý uplatnil zejména v diplomacii. Cesta kněžství ho nelákala. Jako kanovník přijal podjáhenské svěcení, ale žil světským životem bohatých. Z arcibiskupské kurie odešel ke dvoru císaře Jindřicha V., který ocenil jeho obratné vystupování a jmenoval ho svým sekretářem a asi i kaplanem.

Po 9 let se pohyboval všude s císařem. V roce 1111 se vydali do Říma. Císař se rozhodl vynutit si na papeži potvrzení investitury, týkající se dosazování biskupů. Papež Paschal II. byl zajat, povolil a Jindřicha dle jeho přání i korunoval. Norbertovi se císařovo jednání přičilo a papeže hned prosil za odpuštění. Papež v dalším roce sám

odsoudil svůj čin jako čin ze slabosti. Norbert u císaře zůstal asi do svých 30 let, i když vztahy mezi nimi ochladly, protože Norberta trápilo svědomí. Proto také v roce 1113 odmítl i císařovu nabídku na biskupství v Cambrai. Po odchodu od císaře, který byl pro své jednání uvržen do klatby, se Norbert začal měnit. V roce 1115 cestoval na koni do vestfálského Wredenu a přitom ho zastihla bouře. Omráčen bleskem spadl z koně. Když se probral, vnímal to jako Boží výzvu k dokonalému obrácení. Výzvu přijal, zřekl se pohodlí i světských zájmů a odešel do benediktinského kláštera sv. Michaela v Siegburgu. Tam se rozhodl k životu v pokání a v kněžské službě. Po potřebné přípravě přijal v prosinci kněžské svěcení a na další přípravu se vrátil do kláštera. Na Hromnice r. 1116 slavil v Kolíně nad Rýnem primici. Při ní řekl: "Jaká zaslepenost bažít po slávě, která pomine, hledat bohatství, které ochuzuje duši, a milovat svět, ve kterém není radovánky bez trní a v němž duše nenalezne pokoj." Vyzval také světské duchovní k obrácení a byl nazván pokrytcem. Hovořil ke spolukanovníkům, které vyzýval k apoštolátu. Ti jím však pohrdli natolik, že najali klerika, který mu plivl do tváře. Norbert žil dál tři roky v odloučení, s hlubokou úctou k eucharistii a získával formaci pro nastávající apoštolát. vzdal se kanovnictví a rozdal majetek. U papeže Gelasia II., který byl ve vyhnanství ve Francii, si vyprosil souhlas a požehnání k činnosti apoštolského misionáře. Jeho ročním působištěm byla Francie, Belgie a Porýní. Snažil se vést posluchače ke smíření s Bohem i se všemi lidmi. Učil o potřebě svátostí, o křesťanské lásce a o naději ve věčnou spásu. Připojovali se k němu někteří žáci a vznikala stále větší potřeba nějakého sídla. Po smrti Gelasia II.

nastoupil Kalixt II. a při jeho návštěvě Remeše ho Norbert požádal o znovupotvrzení své činnosti. Papež z podnětu laonského biskupa mu doporučil působit v jeho diecézi na severu Francie. Norbert chtěl tedy reformovat laonské opatství, jenže se mu to nepodařilo. Na jaře r. 1120 se proto usadil se svými následovníky v údolí Premontře a založil tam novou komunitu. Dal tak vznik novému řádu řeholních kanovníků, kteří se dle místa vzniku začali nazývat premonstráti. Řeholní stanovy převzali od sv. Augustina, který se podle legendy Norbertovi zjevil. Hlavní zaměření řádu se týkalo co nejdokonalejší pastýřské služby ve farnostech s důrazem na důstojné slavení bohoslužeb a liturgickou výchovu věřících. Premonstrátským oděvem se stala bílá tunika se škapulířem a cingulem. Hod Boží vánoční r. 1121, kdy složil Norbert slavné řeholní sliby, bývá uváděn jako datum vzniku řádu. Snad i proto nejstarší vyobrazení sv. Norberta jej ukazuje s Matkou Boží, držící malého Ježíše. Od tématu se neodchylují ani obrazy, na nichž je skrze Matku Boží předávána Dítěti Ježíši slibová listina. Mariánskou cestu k Ježíši a mimořádnou úctu k eucharistii nacházíme v životě významných světců jako zřetelný základ svatosti, ke které bychom je měli následovat. Pro nový chrám, který v Premontře vybudovali, se Norbert vypravil získat ostatky svatých mučedníků do Kolína. Tam po noční modlitbě oznámil, kde je pohřbena jedna z družek sv. Voršily a sv. Gereon, spolubojovník sv. Mořice. Neočekávaně nalezené ostatky byly slavnostně přeneseny do Premontře. Podle nejstaršího životopisu přišla jedna žena za Norbertem pro radu kvůli neplodnosti se svým mužem, od něhož by se raději odloučila, než aby byla bez potomstva. Norbert ji zbavil nesprávné touhy, povzbudil ji Božím slovem a předpověděl jí brzké narození syna a pak i dalších dětí, což se vyplnilo. S tímto příběhem souvisí účinné vzývání sv. Norberta s prosbou o jeho přimluvu za matky očekávající narození dítěte. Rovněž sestry premonstrátky z Doksan zahrnují nastávající matky do svých současných přimluvných modliteb. V roce 1124 cambraiský biskup povolal Norberta do Antverp v Belgii, aby pomohl potírat bludné učení Tanchelma, který vystupoval jako horlivý reformátor. Při kritice nepořádného života duchovních popíral církevní hierarchii a svátosti, zejména eucharistii. Vznikly kvůli tomu bolestivé rozbroje. Norbert dokázal přesvědčit o pravém učení církve a nastolit mír. Péče o komunitu, kterou Norbert založil, nebyla cílem jeho života i když se do Premontře z apoštolských cest vrátil. V roce 1126 při návštěvě Říma dosáhl potvrzení premonstrátského řádu. V témže roce byl jmenován arcibiskupem v Magdeburgu na území dnešního Německa a službu na naléhání nadřízených přijal v červenci, po biskupském svěcení. Do své nové katedrály, v níž byl slavnostně vítán, vstoupil bos a v mnišském oděvu. Uchoval si pokoru a asketický způsob života, proto nevedl dvůr jak bývalo zvykem u biskupských hodnostářů. Obnovu duchovního života začal od kněží a obnovováním klášterů. Pro plné využití v novém postavení předal vedení kláštera v Premontře Hugovi de Fosses. Norbert také vymáhal šlechtou uchvácené církevní majetky. Neoprávnění držitelé se spojili s odbojnými kněžími a štváli proti Norbertovi lid, kterému namlouvali, že Norbert chce z chrámových oltářů odcizit ostatky svatých pro svůj řád. Napaden byl přímo v katedrále a služebník, který se ho snažil chránit, byl těžce raněn. Na Norbertovu ochranu zasahoval i císařský správce města a pravověrní kněží ukázali vzbouřencům domněle odcizené ostatky. Hlavy vzbouřenců zchladila prý klatba, pro kterou pak prosili o odpuštění. K prosazování reformy měl Norbert také pozvány své duchovní řádové syny. Jako horlivý arcibiskup podporoval šíření evangelia ve východních krajích, kde ještě křesťanství nebylo zakořeněné. Jím šířené hnutí a celoživotní apoštolské působení je označováno jako eucharistické. V letech 1130-32 se zasazoval o uznání papeže Inocence

II. proti nezákonnému Anaklétovi, zejména na dvoře císaře Lotara II., kterého provázal do Říma, a tam se zasloužil o vyřešení některých choulostivých záležitostí. Tvrdý život a nadměrné úsilí vyčerpaly 50letého arcibiskupa a na Zelený čtvrtek r. 1134 odsloužil s velkou vroucností poslední mši svatou. Dolehlo na něj pak vážné onemocnění, kterému 6. června podlehl. Zájem o jeho tělo pak měla katedrální kapitula i premonstráti a císař rozhodl v jejich prospěch. Pohřbili ho v kostele Panny Marie. Svatořečil jej Řehoř XIII. v roce 1582. V té době se po severní Evropě šířil protestantismus a premonstrátský kostel obsadili protestanti. Katolické kláštery proto usilovaly o světcovy ostatky. Po složitých vyjednáváních se začátkem roku 1627 podařilo opatu Questenbergovi získat vzácné relikvie i pro Strahovský klášter v Praze.

„Budete mými svědky“ */vyprávění kněze/*

Na velehradském hřbitově je mezi jinými také hrob chovanky bývalého Vincentina, Vilmy Justové. Byla to vozičkařka, která jako dítě kypěla zdravím. Až v 7. třídě měla ve škole v tělocviku úraz páteře: po pádu z bradel. Zůstala ochrnutá na spodní část těla, a tím odsouzena na dlouhá léta na lůžko a invalidní vozík. Duševně nezlomena, plná aktivity, zapálená pro vše dobré. Měla bohatou korespondenci, sama psávala na všechny strany dopisy plné optimismu. Jak běžela léta, přibývalo návštěvníků na jejím pokoji. Bylo dojmavé, jak toto bezmocné dítě dovedlo utěšovat, povzbuzovat. Pak si k jejímu lůžku přijížděly pro posilu její bývalé spolužačky. Ta měla problémy s dětmi, tu zase opustil manžel a Vilma uklidňovala, utěšovala, dávala rady a povzbuzení Kolik bohoslovců přijíždělo tenkrát za ní a za její spolubydlící, rovněž vozičkařkou Mařenkou Peckovou, to ví jen Vševědoucí. Ta, která z lidského hlediska potřebovala pomoc, posilu a útěchu, byla těšitelkou zarmoucených, rádkyní kolísajících.

Pak na ni dolehl další kříž. Onemocněla postrachem dnešní doby — rakovinou. Tehdy jedna lékařka řekla: «Vysvětlete mi, jak Bůh mohl ještě toto na ni dopustit?» Nedokázal jsem odpovědět. — Asi po roce mě volali ve farnosti, kterou jsem spravoval *excurrendo*, k umírající ženě, známé bojovné ateistce. «Opravdu si přeje kněze?» «Ano, a máte přijít vy». Šel jsem tam a byla z toho krásná životní zpověď, opravdové smíření s Bohem. Po udělení svátostí se ptám oné ženy, co ji přimělo k obrácení. «Otče, byla jsem na onkologii na Žlutém kopci v Brně na světlici s jednou vozičkařkou, jmenovala se Vilma. Té děkuji za své obrácení a věřím, že ji budu děkovat po celou věčnost, že mně, ale i dalším ukázala smysl života». A já u lůžka této umírající pochopil, proč Pán tenkrát Vilmě k jejímu ochrnutí přidal ještě tu rakovinu. Když jsem se po čase setkal s onou lékařkou a vyprávěl jí to, pochopila také. «Tak proto musela Vilma ještě i na Žlutý kopec, aby vydala svědectví víry ještě dalším, aby další duše byly spaseny!»

Draží přátelé, kolik věcí se nám vysvětlí až po čase, ale mnohé až na věčnosti. Na hřbitově v Kunštátě, kde je pohřben básník František Halas, otec našeho někdejšího velvyslance u Svatého stolce, je nedaleko jeho hrobu železný kříž s nápisem: «PATER PECINA, NARODIL SE K SMRTI DNE TOHO A TOHO, ZEMŘEL K ŽIVOTU DNE TOHO A TOHO». Zamysleme se nad tím nápisem. Všichni jsme se narodili k smrti, ale moc záleží na tom, jak budeme plnit vůli Boží, abychom pak opravdu zemřeli k životu, který bude věčně šťastný, jak věříme, že je i u Vilmy.

SV. BONAVENTURA

LEGENDA MAIOR

VĚTŠÍ ŽIVOTOPIS SVATÉHO FRANTIŠKA

(1260-1262)

7. kapitola

*O lásce k chudobě a podivuhodném
doplňování nedostatků*

Mezi ostatními milostmi, které František přijal od štědrého Dárce, zvláštní výsadou si zasloužil, že láskou k chudobě rostl v bohatství prostoty. Svatý muž si uvědomoval, že ta ctnost byla důvěrnou družkou Božimu Synu a že je téměř z celého světa vyhoštěna. Snažil se zasnoubit se s ní trvalou láskou. Pro ni opustil nejen otce a matku, ale také se zbavil všeho, co mohl mít. Nikdo netoužil tolik po zlatě jako on po chudobě. Nikdo bedlivěji nestřežil poklad než František evangelní perlu. Nejvíce pohoršovalo jeho oči, když viděl na bratřích něco, co se úplně nesrovnávalo s chudobou. Od počátku řádu až do smrti byl jeho bohatstvím hábit, provaz na přepásání a nohavice – na tom měl dost.

Často se slzami připomínal chudobu Ježíše Krista a jeho Matky a dovozoval, že chudoba je královnou ctností, poněvadž se výrazně skvěla na Králi králů a na jeho Matce, Královně. Když se ho bratři při kapitule ptali, která ctnost nejvíce přibližuje člověka Kristu, odpověděl, jako by vyjevoval tajemství svého srdce: »Věřte, bratři, že jedinečnou cestou ke spáse je chudoba. Vyživuje pokoru a je kořenem dokonalosti. Ovoce je velmi hojné, ale skryté. Chudoba je skrytý poklad evangelního pole, pro jeho koupi je třeba všechno prodat. Co není možné prodat, tím je třeba opovrhout.

Kdo touží po tom, aby dospěl jejího vrcholu, musí se odříci nejen světské opatrnosti, ale také do určité míry i znalosti písma a vědy. Když se zbaví vlastnění takového majetku, opěvuje Boží moc a nahý se utíká do náruče Ukřižovaného. V žádném případě se nezříká dokonale světa ten, kdo přechovává v tajnosti srdce měšec vlastního rozumu.«

Když často kázal o chudobě, vštěpoval bratřím výrok evangelia: »Lišky mají doupata a nebeští ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu položil.«

Proto nabádal bratry, aby podle obyčeje chudých stavěli si chudičké chýšky, kde by nebydleli jako ve vlastním, nýbrž jako poutníci a příchozí v cizím. Říkal, že je zákonem poutníků hledat úkryt pod cizí střechou, prahnout po vlasti, pokojně se ubírat dál. Někdy přikazoval vystavěné domy zbořit nebo bratry z nich vystěhovat, zpozoroval-li tam něco, co by se přičilo evangelní chudobě nákladností, nebo proto, že si to bratři přivlastňovali. Říkal, že chudoba je základem jeho řádu, na kterém celá stavba řádu spočívá do té míry, že jeho pevností se upevňuje a vyvrácením z kořene vyvrací. Proto učil – jak sám byl poučen zjevením – že vstup do svatého řádu

je třeba začít naplněním výroku evangelia: »Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej všechno, co máš, a dej chudým!« Přijímal do řádu jen ty, kteří se rozešli s vlastnictvím a nic si neponechali, jednak kvůli slovům svatého evangelia, jednak též proto, aby ponechaný měšec nebyl k pohoršení.

Když jednou v Ankonské Marce ho kdosi žádal o přijetí do řádu, odpověděl mu pravý patriarcha chudých: »Chceš-li se přidružit k chudým Kristovým, rozdej svůj majetek chudým!« Ten člověk to vyslechl, avšak šel a puzen tělesnou láskou ponechal své jmění svým příbuzným a chudým nedal nic. Vrátil se a řekl to svatému muži. Ten ho přísně pokáral: »Jdi svou cestou, bratře moucho, neboť jsi ještě nevyšel ze svého domu a příbuzenstva: své věci jsi dal pokrevním a oklamal jsi chudé, nezasloužíš si přidat se ke svatým chudým! Počal jsi tělem a k duchovní stavbě jsi položil chatrný základ.« Ten tělesný člověk se vrátil k svým příbuzným, vzal si zase své věci, jež nechtěl ponechat chudým, a raději se vzdal svého

Jindy zase byla u Panny Marie v Porciunkule taková bída, že bratři nemohli dávat hostům, kteří přicházeli, čeho bylo zapotřebí. Tu vikář – ten, jehož i František poslouchal – přistoupil k Božímu muži a poukazoval na bídu bratří. Žádal, aby si mohl ponechat některé věci noviců, kteří vstupovali do řádu. V čas potřeby by je bratři použili. Ale svatý muž pamatoval na Boží radu a řekl: »Nejmilejší bratře, ať se to nikdy u nás nestane, abychom pro kteréhokoli člověka jednali bezbožně proti řeholi. Raději obnaž oltář slavné Panny, žádá-li toho potřeba, nežli bychom se sebedméně prohřešili proti slibu chudoby a zachování evangelia. Blažená Panna raději přijme ochuzení svého oltáře kvůli dokonalému zachování rady svatého evangelia, než aby její oltář byl okrášlen a slib daný jejímu Synu nedodržen.«

Jednou šel muž Boží s druhem Apulií kolem města Bari a uviděl na cestě velkou tobolku, jakýsi břichatý měšec, jako by byl plný peněz. Druh napomíná Kristova chud'asa a snažně ho pobádá, aby tobolku zdvihli a peníze rozdali chudým. Boží člověk to odmítal a řekl, že v tom měšci se skrývá d'ábelská lest a že bratr mu neradí k věci záslužné, ale hříšné – totiž brát a rozdávat cizí. Vzdálili se a pospíchají, aby dokončili započatou cestu. Ale bratr oklamáný lichou útrpností nepřestává a trápí Božího muže, jako kdyby snad nedbal na chudé a nechtěl jim pomoci z nouze. A tak se vrátil k tobolce s bratrem a s nějakým mladíkem, který se k tomu cestou namanul. František se pomodlil a poručil druhu měšec zvednout. Bratr se ulekl a roztrásl se, neboť již tušil cosi d'ábelsky nestvůrného. Avšak kvůli příkazu svaté poslušnosti zapudil pochybnosti a natáhl ruku po tobolce. A co se nestalo? Veliký had se vymrštil z tobolky a spolu s ní v okamžiku zmizel. Bratru bylo jasné, že jde o d'ábelský klam. Když tedy poznal šalbu nepřátelské chytrosti, řekl svatý muž druhovi: »Bratře, peníze nejsou Božím sluhům ničím jiným než d'áblem a jedovatým hadem!«

Potom měl svatý muž podivuhodný zážitek, když z nutné příčiny se ubíral do města Sieny. Na veliké rovině mezi Campigliem a Svatým Quirikem potkal tři chudičké ženy, postavou, věkem i tváří úplně si podobné, které jej poctily nezvyklým oslovením: »Vítej, paní Chudobo!« Když to uslyšel pravý milovník

chudoby, byl naplněn nevýslovnou radostí. Ničím se před lidmi raději nehonosil než tím, co tyto neznámé v něm uctily. A ženy se náhle ztratily. Druhové a bratři uvažovali o tom, jak si byly navzájem podobné, jak zvláštní byl pozdrav, jehož užily, jak náhle se objevily i zase zmizely. A tak moudře usoudili, že se tím má naznačit něco tajemného, co se týká svatého muže. Zdá se zřejmým, že těmi třemi chudými ženami, jejichž tváře měly stejnou podobu, jež tak nezvykle pozdravily a tak náhle zmizely, bylo názorně ukázáno, že krása evangelní dokonalosti, totiž čistoty, poslušnosti a chudoby, zářila dokonale stejnou měrou na Božím muži. Nejraději se ovšem chlubil předností chudoby, kterou nazýval buď matkou nebo nevěstou či paní.

Toužil po tom, aby v ní vynikl nad ostatní, od ní se naučil považovat se za nižšího než všichni druzí. Když někdy spatřil někoho, kdo byl svým oblečením chudší, hned sám sebe káral a povzbuzoval se k něčemu podobnému. Žárlivě o chudobu zápolil a bál se, že v ní bude překonán. Jednou se stalo, že potkal cestou nějakého ubožáčka. Když uviděl jeho nahotu, pocítil v srdci prudkou lítost a řekl žalostným hlasem: »Velmi nás zahanbila jeho nuzota, neboť my jsme si zvolili chudobu za veliké bohatství a hle, na tomto člověku více září!«

Pro lásku k svaté chudobě služebník všemohoucího Boha mnohem raději užíval almužen u dveří vyprošených než takových, jež byly poskytnuté samovolně. Když byl někdy pozván od vynikajících osob a měl být poctěn nákladnějším stolováním, dříve si po okolních domech vyžebraval kousky chleba a teprve takto obohacen zasedal k hostině. Jednou to učinil, když ho pozval biskup ostijský, který Kristova chudáčka miloval zvláštní láskou. Biskup si stěžoval, že mu dělá hanbu, když má jíst v jeho domě, a on nejprve chodí po almužně. Ale sluha Boží odpověděl: »Pane můj, velikou čest jsem vám prokázal, když jsem uctil většího Pána. Vždyť Pánu se zalíbilo v chudobě a nejvíce si oblíbil takovou, která je pro Krista dobrovolnou žebrotou. Nechci opustit pro léno falešného bohatství, jež nám na hodinku bylo propůjčeno, tuto důstojnost. Vzal ji na sebe Pán Ježíš, když se pro nás stal nuzným, aby nás obohatil svou chudobou, a ustanovil opravdové chudé duchem králi a dědici nebeského království.«

/pokračování příště/

***"Když jsem šel k Janu Pavlu II.,
vždy jsem musel mít připraveny
aspoň dva vtipy"***

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

HUMOR PAPEŽE JANA XXIII.
(+3. června 1963)

I.

Když byl papež Jan XXIII. ještě kardinálem, seděl při hostině vedle ateisty. ten se podivil: „Pane kardinále, vy jíte také pochoutky?“ Kardinál se usmál: „Copak stvořil dobrý Bůh tyto věci jen pro darebáky?“

II.

Jindy seděl vedle dámy s velkým výstřihem. Ostatní napjatě pozorovali, jak se bude chovat. Když došlo na ovoce, sáhla dáma po jablku. „pozor, milostivá paní,“ řekl kardinál. „Proč?, nebojte se, nenabídnu vám to jablko, pane kardinále. Sním je sama.“ „Na to právě myslím. Když snědla Eva jablko, zpozorovala, že je nahá.“

III.

Když spatřil Jan XXIII. první fotografii, kde už byl v papežském oděvu, povzdechl si: „Pane Bože, už 77 let víš, že budu papežem; nemohl jsi mě stvořit trochu hezčího?“

IV.

Jan XXIII. měl pro dobré diplomaty dva návody: "Buď je němý jako želva, nebo mluví tolik, že se druhý k řeči ani nedostane a nemůže ho sledovat. Protože jsem Ital, vybral jsem si ten druhý způsob".

V.

„Kardinál Micara se opozdil k audienci a omlouval se Janu XXIII., že jeho šofér nemohl najít místo k parkování. „To nic“, odpověděl vtipný papež, „Noe našel parkoviště pro svou archu až za čtyřicet dní“.

VI.

O vánocích navštívil Jan XXIII. nemocnici Svatého Ducha. Rozrušená představená se představila: „Svatý otče, jsem představená Ducha Svatého.“ Jan XXIII. se usmál: „To jste významný člověk, sestřičko; já jsem jen zástupce Krista na zemi“.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 23. - 31. května 2026

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 23. května	SOBOTA PO 7. NEDĚLI VELIKONOČNÍ TOPOLANY - MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 18.00:	za dary Ducha Svatého pro rodinu farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
NEDĚLE 24. května	SLAVNOST SESLÁNÍ DUCHA SVATÉHO KONČÍ DOBA VELIKONOČNÍ SBÍRKA NA KŘESŤANSKÉ ŠKOLY	PUSTIMĚŘ 8.00	za živé a zemřelé sloupské poutníky
		DRYSICE 9.30:	na poděkování za dar zdraví s prosbou o Boží pomoc pro šest rodin
		PODIVICE 11.00:	za zemřelé rodiče KROMBHOLZOVY, a dary Ducha Svatého pro živou rodinu
PONDĚLÍ 25. května	PANNA MARIA, MATKA CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 18.00	za+ Jana STRATILA, manželku, zetě, živou a zemřelou rodinu
ÚTERÝ 26. května	SV. FILIP NERI, KNĚZ	PODIVICE 8.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu BENÍČKOVU, BUČKOVU a ZELENKOVU
STŘEDA 27. května	SV. AUGUSTIN Z CANTERBURY, BISKUP	DRYSICE 18.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu ŠUSTKOVU, MAHDALOVU a VELECKOU
ČTVRTEK 28. května	SVÁTEK - JEŽÍŠ KRISTUS NEJVYŠŠÍ A VĚČNÝ KNĚZ	PODIVICE 8.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu NAVLÁČILOVU
PÁTEK 29. května	SV. PAVEL VI., PAPEŽ	PUSTIMĚŘ 18.00	za dary Ducha svatého a ochranu Panny Marie pro syna a dceru
SOBOTA 30. května	SV. ZDISLAVA TOPOLANY - MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 18.00:	za dary Ducha Svatého pro rodinu GAZDÍKOVU, MAHDALOVU, LEKEŠOVU, SMETANOVU a VACULOVU
NEDĚLE 31. května	SLAVNOST NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE	PUSTIMĚŘ 8.00:	na poděkování za dar života, Boží požehnání a dar víry pro celou rodinu KOLENIČOVU
		DRYSICE 9.30:	za + Ladislava BUREŠE, dceru, dvoje rodiče a Boží požehnání pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00:	za +Andělku a Petra ŠMEHLÍKOVY, syna, snachu a za dar zdraví pro rodinu ŠMEHLÍKOVU a POSPÍŠILOVU

MÁJOVÁ POBOŽNOST

PUSTIMĚŘ: PONDĚLÍ, PÁTEK - 17.30

PODIVICE: STŘEDA, PÁTEK - 18.00

DRYSICE: STŘEDA - 17.30

TOPOLANY: NEDĚLE - 17.30

POŘAD BOHOSLUŽEB: 30. května – 7. června 2026

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 30. května	SV. ZDISLAVA TOPOLANY - MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 18.00: za dary Ducha Svatého pro rodinu GAZDÍKOVU, MAHDALOVU, LEKEŠOVU, SMETANOVU a VACULOVU	
NEDĚLE 31. května	SLAVNOST NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE	PUSTIMĚŘ 8.00: na poděkování za dar života, Boží požehnání a dar víry pro celou rodinu KOLENIČOVU	
		DRYSICE 9.30: za + Ladislava BUREŠE, dceru, dvoje rodiče a Boží požehnání pro živou rodinu	
		PODIVICE 11.00: za + Andělku a Petra ŠMEHLÍKOVY, syna, snachu a za dar zdraví pro rodinu ŠMEHLÍKOVU a POSPÍŠILOVU	
PONDĚLÍ 1. června	SV. JUSTIN, MUČEDNÍK	PUSTIMĚŘ 18.00: za syna Petra, ochranu Panny Marie a Boží požehnání pro rodinu	
ÚTERÝ 2. června	SV. MARCELIN A PETR, MUČEDNÍCI	PODIVICE 8.00	za živou a + rodinu MADEJOVU, PICHLEROVU a duše v očistci
STŘEDA 3. června	SV. KAREL LWANGA A DRUHOVÉ, MUČEDNÍCI	DRYSICE 18.00	za + Filoménu SUROU, manžela, dceru a dva zete
ČTVRTEK, 4. června: ČTVRTEK 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ			
PÁTEK 5. června	SV. BONIFÁC, MUČEDNÍK PRVNÍ PÁTEK V MĚSÍCI	PUSTIMĚŘ 18.00	za ochranu Panny Marie pro naše děti a rodiny v době prázdnin a dovolených
SOBOTA 6. června	SV. NORBERT, BISKUP TOPOLANY - MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	PODIVICE 8.00: na poděkování Pánu Bohu za přijatá dobrodiní, s prosbou o ochranu Panny Marie a dary Ducha Svatého pro rodinu a přátele	
		TOPOLANY 18.00: za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice	
NEDĚLE 7. června	SLAVNOST TĚLA A KRVE PÁNĚ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA	PODIVICE 8.00: za + Irenu KOČVAROVOU, duše v očistci a Boží požehnání pro živou rodinu KOČVAROVU, ŠMEHLÍKOVU a POSPÍŠILOVU	
		DRYSICE 9.30: za + Vojtěcha BARTOŠKA, švagra, dvoje rodiče a Boží požehnání pro živou rodinu	
		PUSTIMĚŘ 11.00: za živou a + rodinu HROZOVU a KOMÁRKOVU	
PUSTIMĚŘ: PROCESÍ CORPUS DOMINI: ROTUNDA, SV. ANNA, P. M. LURDSKÁ, KOSTEL			

INTENCE MŠÍ SVATÝCH NA II. POLOLETÍ 2026 (1.7. - 31.12.2026)

zapisuji **1. - 14. června 2026** po mši svaté ve všední dny
(PUSTIMĚŘ- v sakristii; DRYSICE – na faře; PODIVICE, TOPOLANY - v sakristii).